

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Præcellentia Episcopalis Dignitatis

Alzedo, Mauricio de

Lugduni, 1630

De Præstantia, Præeminentia, Ac Potestate Sacri Ordinis Episcopalis. Pars
Secvnda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62394](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62394)

DE
PRÆSTANTIA,
PRÆEMINENTIA,
AC POTESTATE
SACRI ORDINIS
EPISCOPALIS.

PARS SECVNDA.

A a

DE
PRÆSTANTIA
PRÆMINENTIA
AC POTESTATE
SACRI ORDINIS
EPISCOPALIS
PART. SECUNDA

D E

PRÆSTANTIA,
PRÆEMINENTIA,
AC POTESTATE
SACRI ORDINIS
EPISCOPALIS,
PARS SECUNDA.
SUMMARIUM.

- C**ONCILIA congregari quo tempore caperunt. num. 1.
- Concilium generale qualiter appelletur: & qui in eo congregentur. num. 2.
- Episcopi an debeant vocari ad Concilium. num. 3.
- Episcopi titulares an vocentur, & quid de illis qui renuntiarunt loco, non dignitati. num. 4.
- Contra Augustinum Barbosam insurgit author. num. 5. vsque ad 8.
- Episcopus, qui duas Ecclesias habet, utrum habeat in Concilio duas voces. num. 6.
- Vocem quod habent Episcopi in Concilio, utrum sit ratione Ecclesie, an ratione dignitatis. num. 7.
- Episcopi titulares verò Episcopi sunt, ac privilegia Episcopalia retinent. num. 8.
- In Concilio generali qui habeant vocem decisivam. num. 9.
- Episcopi quali ornatu debeant ingredi in Concilio generali. num. 10.
- Antiquitus primum locum obtinebant in sedendo. Episcopi. numero 11.
- Olim an Episcopi meliori ac honorabiliori loco sederent, quam Cardinales. S. R. E. num. 12.
- Episcopi, & Archiepiscopi qualem ordinem in sedendo obseruent. num. 13.
- Decretum Concilij Meliuitani referri. num. 14.
- Concilium generale an possit cognoscere de controuersia orta su-

- per Papatu. num. 15.
 Quid facere debet Concilium si
 contententes Concilium con-
 gregare recusauerint. num. 16.
 Concilium generale an sit iudex
 Papa. num. 17.
 Decianus, Philippus Decius, Rojas,
 & alij carpuntur. num. 18.
 Papa an possit in haresim incidere.
 num. 19. vsque ad 23.
 Locus Matthæi cap. 16. explicatur.
 num. 20.
 C. à nobis 2. de sententia excom-
 municationis explanatur. nu-
 mero 21.
 Papa an possit errare, & utrum
 possit peccare. num. 22.
 Verba Simancas ponuntur: & ibi
 concluditur, nullo modo posse
 errare Papam. num. 23.
 Si agitur de haresi Papa mortui,
 ad quos causa cognitio spectet.
 num. 24.
 Episcopi utrum possint Synodum
 congregare. num. 25.
 Archiepiscopus electus, confirma-
 tus, & consecratus, & nondum
 palliatus, an Synodum congre-
 gare valeat. num. 26.
 Synodus quo tempore congregan-
 da. num. 27.
 Qui accedere debent ad Synodum.
 num. 28.
 Capitulum Ecclesie cathedralis
 utrum ad Synodum vocari de-
 beat. num. 29.
 Quo ornatu ingredi debeat Episco-
 pus in Synodo. num. 30.
 Abbates quibus mitris uti debeant.
 num. 31. & 32.
- Vtrum talia deferre liceat Abbati-
 bus in presentia Episcopi.
 num. 33.
 Episcopus coram Papa qua mitra
 utatur, & qua Cardinales.
 num. 34.
 Quatuor Principales Patriarcha
 utrum possint facere coram se
 crucem portare, coram Papa, vel
 eius Legato. num. 35.
 Archiepiscopus utrum presente
 Cardinali cruce uti possit.
 num. 36.
 Cardinales S. R. E. utrum coram
 Papa gestent rochet, & utrum
 Episcopi assistente Cardinali:
 & quid assistente Legato de la-
 tere. num. 37.
 Regulares quibus animarum cura
 commissa, utrum ad Synodum
 accedere tenentur. num. 38.
 Post celebrationem Concilij pro-
 uincialis tenentur Synodum
 congregare Episcopi. num. 39.
 Potestatem legislativam utrum
 habeat Episcopus. num. 40.
 Statuta Episcopi an perpetua.
 num. 41.
 Debet statuere secundum canones.
 num. 42.
 An possit statuere contra ius.
 num. 43.
 An contra consuetudinem. nu-
 mero 44.
 An immutare valeat statuta sua
 Ecclesie. num. 45.
 Vtrum statuere possit quod promoti
 ad minores ordines continen-
 tiam seruent. num. 46.
 Vtrum edictum publicare quod
 omne s

- omnes titulum sui beneficij exhibeant. num. 47.
- Vtrum quòd non habeat vocem in Capitulo nisi in sacris constitutus.* num. 48.
- Rem Ecclesie vtrum infendare possit.* num. 49.
- Vtrum remittere iniuriam.* numero 50.
- Cogere laicalem potestatem an possit Episcopus, & in quibus casibus.* num. 51. & 52.
- Constitutiones suas, seu statuta an reuocare possit, & quid si essent iurata.* num. 53.
- Vtrum dispensare in statutis antecessorum, & quid si iurasset ea non reuocare.* num. 54.
- Literas monitorias vtrum concedere possit Episcopus.* num. 55.
- Episcopus an in Capitulo habeat plus quàm unam vocem: & si ibi adest, an adesse dicatur vt Prælati.* num. 56.
- In illa parte vbi votum Episcopi est, si Canonici vota paria sint, vtrum ibi constitutur maior pars Capituli.* num. 57.
- Episcopi maiestuosè suam debent conseruare dignitatem.* numero 58.
- Index numquam excandescere debet aduersus criminosos, neque in lacrymari precibus calamitatorum.* num. 59.
- Debet precedere quoscumque in diocesi sua, & sedere in eminentiore loco.* num. 60.
- Si sedit vt Canonicus, an precedere debeat Canonicos, & dignitates, & quid si sedit in studio sicut scholaris.* num. 61.
- Cardinalis filius Regis an sedere debeat ante Cardinales antiquiores.* num. 62.
- Et Episcopus Consiliarius debet sedere in loco, vbi sederet alius Consiliarius, qui non esset Episcopus.* num. 63.
- In Vniuersitate Salmantina Episcopi præcedunt ceteros alios.* num. 64.
- In processionibus, licet in loco exempto fiant, debet precedere Episcopus Prælatum illius Religionis, etiam si sit Prouincialis, aut Generalis.* num. 65.
- Capellanus maior Regalis Capelle, in ea existens præcedit Archiepiscopos & Episcopos, & etiam in qualibet Ecclesia, si Rex præsens fuerit.* num. 66.
- In Capella Papa, in actu requirente ordinem Episcopalem præfertur Episcopus Cardinalibus non Episcopis.* num. 67.
- Episcopus in vrbe Romana Prothonotarios præcedit.* numero 68.

DE CONCILIORVM GENERA-
LIVM, ET SYNODALIVM
CONGREGATIONE.

CAPVT PRIMVM.

ANTIQUISSIMA est in Ecclesia Concilio-
rum congregatio per
longos seruata annos,
cepit namque Apo-
stolorum tempore, colligitur ex
illo celebri Concilio Hierosolymi-
tano ab Apostolis congregato, de
de quo fit mentio in *c. porro. 66. dist.*
vbi consecrationis Episcopalis for-
mam successoribus tradiderunt: re-
ferunt Viualdus in *candelabro aureo*
cap. 8. de lege canonica num. 12. Hiero-
nymus Roman. *en su republica Chri-
stiana, lib. 5. cap. 1.*

2 Concilium generale Synodus
Episcoporum dicitur. *c. sancta Ro-
mana Ecclesia, 15. dist. c. satis euidenter.*
*96. dist. multos citat Barbosa in re-
missionibus ad Concil. Trident. sess. 2.*
num. 3.

Eo quod in eo totius Ecclesie
episcopi congregantur, & omnes
Patriarche, Primates, Archiepi-
scopi, & etiam sancte R. E. Car-
dinales, Abbates, ordinum Gene-
rales, Senatores Rotae, Principum
saecularium Legati, Oratores, &
alii de quibus Roman. *d. lib. 5. cap. 2.*
vers. & primo nota.

3 Et sic quando congregatur Con-
cilium omnes vocantur episcopi,
& precise tenentur ire, seu lega-
tum mittere, qui eos excuset: ad
quod non trina, sed vnica moni-
tio sufficit: & nequeunt discedere
antequam dissoluatur, & quod

sancitum est subscribant, aliter
enim excommunicationem incur-
runt. *c. ego, de iureiurand. & ibi Bald.*
num. 4. & Panormitan. & ceteri
Scribentes. Cataldinus de Bon-
compagnis de potestate Papae, num. 69.
Petrus de Monte de Monarchia Con-
ciliorum, summ. de Pralator. citatione.
Hieronymus Roman. *supra.*

4 Episcopi titulares, qui verè epi-
scopi sunt, & praeminentias, ac
priuilegia sicut alij Episcopi reti-
nent, debent vocari ad Concilium,
& etiam illi, qui renuntiarunt lo-
co, non dignitati. Stephanus Gra-
tianus *disceptat. forens. cap. 291 tom. 2.*
num. 6.

5 Quod isti episcopi titulares ne-
que debeant vocari, neque tenean-
tur ire ad Concilium generale, in-
sinuat Barbosa in *pastorali, tit. 1. c. 6.*
num. 20.

Qua opinio nullo modo debet
admitti, tamquam non vera, quia
Episcopi titulares quoad omnia
aequales sunt alijs Episcopis: &
quia vocem quam Episcopi habent
in Concilio non est idem, quia est
episcopus Auriensis, aut Bur-
genis; sed quia est Episcopus, cui
ratione suae personae & dignitatis,
competit assistere, & interesse ibi.

6 Probatum etiam ex eo, quia Epi-
scopus qui duas ecclesias cathedra-
les dispensatiue habet, vniam in ti-
tulum, & etiam in commendam:
vel si vna est vnita alteri, non ha-
bebit

7 bebit duas voces in Concilio, nisi vnâ tantum: quia vocem quam Episcopi habent in Concilio, non est ratione ecclesiarum, seu nomine earum; sed ratione episcopalis dignitatis, & in propria persona. Ergo nihil interest quod plures Ecclesias habeat, si vnica persona est: quia vnâ vocem tantum habebit. Argumento text. in *l. si plures* 9. ff. de pactis. Gloss. & Bart. in *l. si consul.* n. 1. ff. de adoptionibus. Stephanus Gratianus *disceptat. forens.* tom. 2. c. 291. num. 65. Sed si non ratione Ecclesiarum, sed Episcopalis dignitatis episcopi vocem habent in Concilio, Episcopi titulares, qui verè episcopi sunt, quid obstat quod ecclesias non habeant, si retinent episcopalia priuilegia, ad hoc vt vocem in Concilio habeant, & ad Concilium vocentur? contra Barbosa *ubi proxime.*

9 In Concilio soli episcopi, Cardinales, & Patriarchæ, ac cæteri de ordine episcopali habent vocem decisiuam, cæteri Ecclesiastici, & sæculares, consultiuam. Pineda in *Monarchia Ecclesiastica* lib. 17. cap. 33. §. 4. part. 3. tom. 3. & lib. 18. cap. 26. §. 3. Augustinus Barbosa in *remissionibus ad Concil. sess. 2. num. 3.*

10 Et quando episcopi in Concilio congregantur, debent ingredi cum sacris & Pontificalibus ornamentis, & cum mitris albis, ac planis, sine baculo & pallio. Petrus de Monte *suprà*, de *Conciliis præambulis*, summ. 3. Hieronymus Venero in *examine Episcoporum. c. de Conciliorum congregatione*, n. 3. & 4.

11 Antiquitus episcopi in Conciliis primum obtinebant locum, ante Principum & Regum legatos: licet hodie non seruetur. Pineda in *Monarchia Ecclesiastica*, p. 3. tom. 3. lib. 17. cap. 33. §. 4.

Et nobiliori loco sedebant, quàm Presbyteri, & Diaconi Cardinales. Bellarminus in *apologia pro responsione ad Jacobum Britannia Regem*, c. 4. de *comparatione Regis & Cardinalis*. Boherius de *ordine graduum vtriusque fori*, summ. 1. num. 50. Guillelmus Rodeanus de *simonia*, cap. 18. num. 4. Gonzales in *regul. 8. cancellaria*, gloss. 41. num. 22. vsque ad 24. B. Ioseph de Siguença religiosissimus sancti vir in *vita Lini Hieronymi*, discursu 6. fol. 249. ibi, en los primeros 600. y aun 800. annos ni eran solos, ni los primeros, (loquitur de Cardinalibus sanctæ Romanæ Ecclesiæ.) porque para los negocios graues Guntava el Papa Concilio nacional de los Obispos de Italia, y aunque se hallauan en ellos los Cardenales tenian el primer lugar los Obispos de jòse por la dificultad de iuntar Concilio. Petrus de Monte summ. 1. de *ordine assistentium Concilio*, num. 2. & 3. quam prioritatem & ordinem iam non esse in vsu, & de nouo modo & ordine sedendi, Augustinus Barbosa in *remissionibus ad Concil. sess. 2. n. 3.* fol. 2.

13 Tam episcopi, Archiepiscopi, quàm Patriarchæ, in sedendo ordinem ac prioritatem consecrationis obseruant, vt ab antiquo in variis Conciliis decretum extat. c. *Episcopos*. 17. dist. Filescacus de *sacra Episcoporum. author. c. 10. §. 4. fol. 132.* Casaneus in *catalog. part. 4. conf. 9.* Gregorius Lopez in *l. 9. tit. 5. part. 1.* Felinus in *rubrica de maior. & obed. num. 1.* Ioannes Garcia de *nobilitate*, gloss. 48. §. 3. num. 14. vsque ad 19. Lancelottus in *templo*, lib. 2. cap. 2. de *Cardinalibus*, §. 3. Sebastianus de Medicis in *tractat. de legibus & statutis*, p. 1. q. 12. fol. 164.

14 Et ne lites seu contentiones de tempore consecrationis mouerentur,

tur, decretum in Concilio Meliuitano fuit, *cap. 14.* & in Affricano *cap. 56.* Carthag. *græc. cap. 92.* vt episcopi quando consecrarentur, ab Episcopo consecrante literas acciperent, manu eius & aliorum duorum episcoporum consecrantium scriptas, continentes Consulem, & diem, vt nulla altercatio de posterioribus, vel anterioribus oriretur: quòd si illo anno nondum essent creati Consules, vel nulli essent, ea utebantur formula post cõsulatũ N. V. C. vt decretũ fuit in Concilio Meliuitano *cap. 20.* & hic cõsecrationis ordo, & prioritas, tam religiose ab episcopis seruatus fuit, quòd si qui Presbyteri, vel Archidiaconi, Abbates, vel Diaconi, ad Concilium à suis episcopis missi essent, eorum vice in subscribendo suorum episcoporum ordinem retinerent, etiam ante Episcopos, qui ordinatione posteriores essent illis episcopis. Ioannes Filescus *vbi prox. d. c. 10. §. 4.*

15 Concilium generale episcoporum legitime congregatum potest cognoscere super controuersia orta de Papatu. *c. si duo. 79. dist.* Syluester *verb. Concilium. num. 7. in fine.* Petrus de Monte *de priuatu Papæ, summ. de Concily præminentia. num. 2.* Philippus Decius *conf. 152. num. 4. & 12. tom. 1.*

16 Sed si contententes de Papatu Concilium congregare nolissent, ne de eis iudicium fiat, quod est satis verisimile facturos, tunc Cardinales debent conuocare ad Concilium interueniente etiam Imperatoris & Regum auctoritate, & irrequisitis contendētibus vt Concilium congregent: vt factum fuit tempore Sigismundi Imperatoris. Tiberius Decianus *in tractat. criminal. tom. 1. lib. 5. cap. 52. num. 6.* Petrus

à Monte *summ. de Concilior. general. congregatione, num. 8. & 9.* Syluester & Philipp. Decius *num. 13.* Nicolaus de Milis *in repertor. verbo Papa, vers. Papa solus.*

17 Concilium generale episcoporum legitime congregatum est iudex competens Papæ, in omne id, quod attinet ad vniuersalem statum ecclesiæ & ad communem reformationem: vt iam sancitum in Concilio Constantiæ celebrato, anno Domini de 1415. tempore Sigismundi Imperatoris, & in Pontificatu Ioannis XXIII. Ille scas *in historia Pontificali in vita Ioannis XXI. fol. 74. vers. en las dos otras sesiones siguientes.* Soto *in 4. sentent. dist. 22. quest. 2. art. 2.* Petrus à Monte, Syluester, Philippus Decius, & Milis *suprà.* Cataldinus *de potestate Papa, num. 82.* Armilla *verbo Concilium, num. 1. & 2.* Selua *de benefic. quest. 22. part. 2. num. 6.* Rojas Episcopus Serguntinus *in singularibus littera P. singulari. 146. per totam.*

18 Sed caue à Deciano, Philippo Decio, Rojas, & ab aliis ex proximè relatis, afferentibus: posse Papam in hæresim incidere, & propter hæresim à Concilio priuari; & Tiberius Decianus *hæc addidit in tom. 1. lib. 4. cap. 15. num. 18.* Neque tibi videatur nouum quòd Papæ inueniantur hæretici, nam & Liberius Papa Arrianorum erroribus se immiscuit, & Anastasius secundus Nestorianis adhæsit, & Cælestinus errore magno lapsus est, circa matrimonia fidelium. Sed profectò melius dicere nobis licebat, ipsum esse errore magno lapsum circa rem tam grauem, cum certissimum sit, Papam errare in his non posse, quæ ad fidem pertinent, neque in hæresim incidere; sed ad declarationem distingo sic.

Quòd

20 Quodd Pontifex aliquid tamquam Caput ecclesiæ de consilio Cardinalium diffiniens, nullo modo errare posse tenendum est: nam ad hoc dirigitur verba illa Matth. capit. 16. ibi, *Super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam, & porta inferi* (hoc est hæreses) *non praualebunt aduersus eam*; & illud Lucae capit. 22. *Ecce Satanas expetiuit vos, ut cribra- ret, sicut triticum: ego autem rogavi pro te, ut non deficiat fides tua, & tu aliquando conuersus confirma fratres tuos*; & in hoc sensu sunt accipien-
 21 da verba illa text. in c. à nobis, 2. de sententia excommunicat. ibi, quod iudicium veritati, quæ neque fallit, neque fallitur, semper innititur. Nam quoties Pontifex aliquid decernit, tamquam Ecclesiæ Caput, semper veritati & Dei iudicio in-
 22 nititur, & sic falli aut decipi nullo modo potest, neque fallere, aut decipere, quod totus fatetur mundus. c. arrecta, 24. quest. 1. c. sic omnes. 2. & ibi Glossa. Archidiacon. & Geminianus 29. dist. c. maiores, de baptismo. & ibi Ioannes Andreas num. 2. Innocentius, Panormitanus, Zabarella, Antonius de Butrio, & Ancharanus, c. significasti, de elect. & ibi Panormitan. & in c. 1. de reliquiis, & venerat. Sanctor. & ibi Scribentes, Caietan. & Dicus Thomas 2. 2. quest. 1. art. 10. & quest. 11. art. 2. ad 3. idem Caietanus in tract. de Concilio cap. 9. & 11. quos sequitur Couarruias variar. lib. 1. cap. 10. num. 12. Felinus in c. venerabilis, 52. de testibus, num. 2. Syluester verbo Ecclesia, 1. num. 3. & verbo Concilium, num. 3. Simancas de Catholicis instit. c. 44. n. 17. vsque ad 20.

Si verò aliquid decernit, non vt caput ecclesiæ, sed vt persona priuata, & particularis, distinguo: aut est circa absolutionem excommu-

nicatorum, vel circa alia negotia, quæ ad fidem non pertinent, & circa hoc dicendum est, posse errare, quia etiam potest peccare; & in hoc casu intelligendus est textus in d. c. à nobis, 2. de sentent. excommunicat. ibi, iudicium autem ecclesiæ nonnumquam opinionem sequitur, quam & fallere sapè contigit, & falli: vt optimè sentiunt Panormitan. Hostiensis, Butrio, Zabarella, & Felinus; ibi, & meliùs. Couarruias & Syluester supra Gloss. in c. arrecta, 24. quest. 1.

Aut est circa ea, quæ ad fidem pertinent, & sunt fidei; & licet in his loquatur de rebus fidei, vel pertinentibus ad fidem, tamquam persona priuata, & non tamquam Caput ecclesiæ. Nihilominus tamen pertinaciter errare, vel in hæresim incidere, piè credendum est, nullo modo posse: vt eleganter defendunt Simancas de catholicis instit. cap. 12. num. 14. illis verbis: est alia pia satis & erudita sententia, quæ audacter asserit, & perdoctè probat nullum hætenùs Põtificem summum fuisse hæreticum; sed neque in futurum esse posse, quia Christus oratione sua impetrauit, ne vnquam deficeret fides Petri, cuius prærogatiuæ participes facti sunt ipsius Petri successores. et ex verioribus historicis ad hæc vsque sæcula constat, omnes Pontifices catholicos decessisse, quod eleganter probant Albertus Pighius, lib. 4. hierarchie Ecclesiastica, cap. 8. & Alphonsus à Castro, lib. 1. aduersus hæreses, cap. 6. Cardinalis Bellarminus libro 4. de Pontifice, cap. 5.

Quando agitur de causa Papæ mortui, non ad Concilium episcoporum, sed ad Papam successorem causæ cognitio spectat, quod

fuit de facto tempore Clementis V. coram eo namq; bonæ memoriæ Bonifacij octauæ Papæ, minus piè quàm tantum Principem decebat, à Philippo Galliarum Rege dicto *el hermoso* impugnabatur. Menochius *de arbitrar.* lib. 1. q. 80. num. 132. Tiberius Decianus *in tract. criminal.* tom. 1. lib. 5. cap. 52. num. 17. Martin. Laudens. *de Principib. quæst.* 499. Cataldinus *de potestate Papa.* num. 82. Petrus à Monte *de primatu Papa, & Monarch. Concil. sum. de Concilij præminencia,* num. 10. & 11.

25 Tenentur etiam Episcopi non solum vocati ad Concilium ire, sed quotannis, vel quando ipsis conueniens, necessarium visum fuerit, Concilium Synodale congregare, pro moribus moderandis, & excessibus corrigendis. Concil. Trident. *de refor. sess. 24. cap. 2. lib. 8. c. de Concilijs, cum multis seqq. c. quoniam o. annis singulis.* 18. dist. Syluester *verb. Concilium.* num. 11. Armilla *verbo Episcopus,* num. 15. Cæremonialis Episcoporum, *cap. 31. lib. 1.* Angelus *verbo Episcopus,* num. 13. Sebastianus de Medicis, *de legibus, & statutis, part. 1. quæst. 14.* Marius Alterius, *de censuris,* tom. 1. lib. 5. *disp. 12. cap. 2. col. 5. litera D.* Emanuel Rodriguez, *tom. 3. quæst. 47. fol. 227.* Barbosa, *in pastoralis,* pag. 3. *alleg. 93. num. 2.* Antonius Fernandez de Moure, *in examine Theologia,* pag. 4. *cap. 7. §. 1.*

26 Archiepiscopus electus, confirmatus & consecratus, sed nondum palliatus Synodum congregare nequit. *c. quod sicut §. super eo.* & ibi gloss. & Panormitan. num. 4. *de elect.* Sanchez *de matrimonio,* lib. 4. *cap. 38. num. 9.* Petrus Gregorius *synagmat. pag. 2. lib. 15. cap. 11. num. 6.*

27 Tempus autem præcipuum ad

Synodum congregandum est post tertiam hebdomadam Paschæ, vel ante dies Quadragesimæ, vt omnibus (siquæ sunt) simultatibus amputatis, mundum ieiunium, & solemne Deo possit offerri. *c. habeatur c. propter Ecclesiasticas* 18. dist. & ibi Archidiacon. & Scribent.

28

Ad eum tamen accedere tenentur animarum curam habentes, *c. quod super his. cum gloss. de maiorit. & obedient. c. de eulogijs. c. si quis autem.* 18. dist. Concil. Trident. *sess. 24. de reformat. cap. 2.* ibi, ratione tamen parochialium, aut aliarum secularium Ecclesiarum, etiam annexarum, debent ij, qui illarum curam gerunt, quicumque illi sint, Synodo interesse. Franciscus Leo, *in thesaur. cap. 9. num. 13. pag. 1.* Vgolinus *de offic. Episcopi cap. 48. §. 1. num. 1.* Barbosa *in pastoralis part. 3. alleg. 93. num. 5.*

29

Debet enim etiam accedere Capitulum Ecclesiæ Cathedralis, seu Collegiatæ, iurisdictionem quasi Episcopalem habens. *can. vltim. de his que fiunt à Pralat. sine.* & tunc Capitulum deputauit illos, qui accedere & interesse debent, vt reliqui Capitulares in seruitio Ecclesiæ remaneant. Sic declarauit sacra Congregatio Card. teste Barbosa, *vbi supra num. 11.*

30

• Ingressi namque in Synodo tenentur Episcopus sacris indutus vestibus, & similiter Abbates benedicti. Cæremonial. Episcoporum. *lib. 1. cap. 31.* Geminian. *in cap. vt Apostolica, de priuileg. lib. 6. num. 9.* Lancelot *in templo lib. 2. cap. 5. n. 20.*

Abbates exempti ius mitræ, & baculi, & iurisdictionem quasi Episcopalem habentes, debent ingredi cum sacris vestibus, & vti mitris aurifrisatis, sed abstinere à mitris habentibus aureas seu argenteas laminas.

31

laminas. c. vt Apostolica 6. de priuileg. lib. 6. & ibi Geminian. num. 4. Ioann. Garcia de nobilitate, gloss. 48. §. 3. num. 62. Casaneus in catalog. part. 1. argumentor. considerat. 5. Boherius de author. mag. consil. num. 13. Cæremonialis Episcoporum. l. 1. c. 31.

32 Abbates verò non exempti debent portare mitras simplices, ac planas, non aurifrisatas. c. vt Apostolica. & ibi Geminian. Panormitan. Boherius, & Casaneus. Lancellortus, in templo, lib. 2. cap. 7. de Abbate. §. 1. num. 2. vbi plura congesit de Abbatibus.

33 Extra Synodum autem in præsentia Episcopi illius Diocesis, Abbates tam exempti quàm non exempti talia deferre sine venia Episcopi de honestate non debent, nisi super hoc speciale Pontificis habeant priuilegium. Geminian. & Casaneus, ibi.

34 Quemadmodum Episcopus coram Romano Pontifice, vel Apostolicæ sedis legato vitur mitra alba, & plana; & licet in iure expressum non sit, audiui quòd debet esse de alanda sin ninguna guarnicion. Cardinales autem coram Papa de damasco con vnos riberes de lo mesino: neque ibi vtuntur baculo pastorali, quia baculum gregis significat custodiam, & cum custodiæ plenitudo Papæ tamquam in plenitudinem potestatis vocato, sit commissa, coram eo debent cessare insignia talis potestatis. c. ad honorem, de thor. & vsu pall. Geminian. supra. Petrus à Monte de primatu Papa, & Monarch. Concilior. summ. de Concil. præambulis, n. 5. cum seqq.

35 Et quatuor Patriarchæ, scilicet Constantinopolitanus, Alexandrinus, Antiochenus, & Hierosolymitanus quibus ex priuilegio concessum fuit, vt vbi cum-

que crucem ante se ferri possent non vtuntur ea in vrbe Romana, vel vbi cumque Romanus Pontifex eiusve Legatus fuerit, vtens insigniis Apostolicæ dignitatis, (sunt enim vestis rubea, palafredus albus, frenum & calcaria deaurata. Petrus Gregorius syntagmatum, lib. 15. cap. part. 2. cap. 9. num. 6. Cardinalis in Clementin. vltim. de priuileg. Flaminius Parisius de resignat. lib. 7. quæst. 13. num. 7. Andreas Gambarus de offic. Legati de latere, num. 20. fol. 25. Barbosa in pastorali, tit. 3. cap. 1. num. 23. c. antiqua. & ibi Abbas de priuileg. Gloss. in cap. 1. vt lite pendent. verbo de iure. & ibi Scribentes, Petrus Gregorius vbi proximè, & cap. 3. num. 12. Sylæster verbo Patriarcha, num. 1. Cardinalis in d. Clementin. Riccius in prax. decis. 570. num. 4. Bonifacius de Vitalinis in d. Clement. num. 2. Gratianus disceptat. forensium, cap. 467. tom. 3. n. 10. 11. & 12. Rodeanus de simonia c. 16. n. 4. p. 1.

Et præsentè Legato de latere, vel Cardinali, nullo modo debet permittere Archiepiscopus ante se crucem portari. Cæremon. Episcoporum. l. 1. c. 4. Gambar. supra & l. 1. n. 6. Riccius Vitalinus, Barbosa, & Rodeanus Betrachinus de Episcopis, prima parte quarti libri, num. 5. Lancellotr. in templo lib. 2. cap. 1. num. 3. summ. cruce vitur Pontifex.

37 Et Cardinales sanctæ Romanæ Ecclesiæ Romano Pontifice assistente rochetum coopertum gestant: & Episcopi Cardinalibus assistentibus de vrbantate idem obseruant: & coram Cardinali legato de latere neque vntur Mozetta, neque rocheto; sed super indumentis portant mantelete, & manicas albas rocheti discoopertas, vt iam vidi in aduentu illustrissimi

Cardinalis D. D. Francisci Barbarini Legati à latere, cum commiffione ampliffima, & fanctiffimi Urbani Oſtaui nepotis, quem Deus optimus maximus ad totius Ecclefiæ bonum feliciter feruet. Cæremonial. Epifcopor. lib. 1. cap. 4. Riccius Bertachin. & Gambar. fuprà Cafaneus in catalog. part. 4. confider. 25. verf. final. Camillius Borellus in summ. decision. tit. 6. n. 41.

38 Tenentur etiam ad Synodum accedere regulares, quibus animarum cura commiffa est, vel deputati ad curam animarum in Ecclefiis regularium. Concil. Tridentin. de reform. feff. 24. cap. 2. Azor. inſtit. moral. 2. part. lib. 3. cap. 47. quaest. 3. Barbofa in paſtorali, part. 3. alleg. 74. num. 25.

39 Incidit Epifcopus in ſuſpenſionem duorum menſium, ſi poſt celebrationem Concilij prouincialis, non conuocat ad Synodalem, ad ibi quidquid ſalubre ſtatutum eſt, referendum. c. final. 18. diſt. Sylueſter verbo ſuſpenſio 6. verf. 1. Marius de cenſuris, tom. 2. diſp. 16. de ſuſpenſione, c. 1. verf. 2. Bonacina eodem titulo, diſp. 3. quaest. 6. punct. 5. num. 3. Henriquez in summ. lib. 3. cap. 38. §. 3. num. 4. Barbofa alleg. 111. num. 21.

40 In Synodo & extra Synodum ad abufus tollendos, & ad retinendum clerum ſuæ Diœceſis in diſciplina habet Epifcopus poteſtatem legiflatiuam, & ſic poteſt ſtatuta condere ſine conſenſu cleri, non verò Capituli ſuæ Eccleſiæ irrequiſito conſilio, quod ſequi nullo iure cogitur. Vt Sacra Congregatio declarauit. Leo in theſauro part. 1. cap. 9. num. 15. Vgolin. de offic. Epifcopi c. 47. num. 7. Borgafius, de irregular. titulo quis poſſit facere canonem. fol. mibi 370. Guilielmus Rodeanus de ſimonia cap. 18. num. 8. fol. 63. Facit

Text. in cap. 2. de maior. & obedient. & in cap. vt animarum, de conſtitut. in 6. Gloſſ. in cap. 1. verbo generaliter. de conſecrat. diſt. Azor. inſtit. moral. part. 2. lib. 3. cap. 47. quaest. ultim. Barbofa in paſtorali part. 3. alleg. 93. num. 23. Suarez, de legibus lib. 4. per totum: præcipue num. 2. Marius de cenſuris tom. 1. lib. 5. diſp. 12. cap. 2. col. 5. liter. D. Sebaſtianus de Medicis de legibus & ſtatutis. part. 1. quaest. 14. fol. 164. Bart. in l. omnes populi. ff. de iuſt. & iure. & ibi Bald. idem Baldus in c. ſi quis 2. de maior. & obed. num. 2. & in cap. conſtitutio. n. 7. de conſtitut. Diaz de Luco regula 238. Speculator lib. 1. p. 1. titulo de diſp. §. 5. num. 23. Chriſtophorus de Caſtelliono conſ. 21. incipit, in Chriſti nomine. fol. 32. num. 14. Alexander de Neuo conſil. 60. num. 16. fol. 68. vbi dicit, poſſe ſtatuta præceptoriam, prohibitoriam, atque pœnalia condere: idem tenet Caſtelliono vbi proximè.

Et talia ſtatuta perpetua ſunt, neque expirant morte Epifcopi ſtatu-entis. Gloſſ. in d. cap. vt animarum, de conſtitut. lib. 6. neque etiam ſi transferatur ad aliam Eccleſiam, idè deſinunt robur ac firmitatem habere. Geminianus in d. cap. vt animarum. Barbofa in paſtorali, p. 3. alleg. 93. num. 23.

42 Sed ad hoc vt valeant, debet ſtatui ſecundum ius Canonicum, & iuxta Pontificis ſtatuta, ſeu Concilij generalis, c. inſtitutionis 25. quaest. 2. c. quod ſuper his, de maioritate & obedientia. Clementina ne Romani, & ibi Cardinalis de electione. Panormitanus in c. finali de conſuetudine, num. 7. & 8. Chriſtophorus Caſtelliono conſil. 21. num. 10. Anguianus de legibus lib. 2. controuerſ. 2. per totam, & controuerſ. 3. in pr. Rodrigez tom. 4. de ſus obras c. 67. num. 23. Barbofa ſuprà num. 29.

- 43   Causa verò necessaria aduenien-   dent : multos refert Diaz de Luco
te quòd possit statuere contra ius   latè disputans *regula* 236.
tenent Baldus & Iason in *l. omnes*
populi. ff. de iustitia & iure. multos ci-
tat Diaz de Lucò dict. regula 238. *li-*
mitat. 1. Lancellottus in templo,
lib. 2. cap. 5. §. 3. num. 55. vbi ponit no-
uem casus.
Potest etiam ius commune, seu
lex superioris, statuens coadiuare.
Gloss. in *Clement. ne Romani, de elect.*
& ibi Cardinalis *verbo tolli. Zilettus*
consil. 93. num. 3. incipit, die duode-
cimo Iulij. Alexander de Neuo con-
sil. 60. incipit, in Christi nomine,
num. 8.
- 44   Licet etiam episcopo statuere
contra consuetudinem, maxime si
est præiudicialis Ecclesiæ, sui Ca-
pituli consilio requisito, licet non
habito. Valencuela *consil. 34. incipit,*
inuocato diuino numine, n. 11 2. vsque ad
135.
- 45   Nequit tamen immutare statu-
tum suæ Ecclesiæ sine consensu
Capituli, neque Capitulum sine
consensu Episcopi. Panormitan. in
c. cum omnes, de constitut. Lancellot-
tus in templo, lib. 2. cap. 5. §. 3.
num. 43.
Neque Capituli consensus pro-
derit ad hoc vt valeat Episcopus
statuere contra ius. Guillelmus Ro-
deanus *titulo de simonia, tom. 2. part. 1.*
cap. 24. num. 1.
- 46   Neque etiam si interueniat cleri
& Capituli consensus, statuere po-
test, quòd promoti ad minores or-
dines continentiam seruent: de-
fendit Anguianus *de legibus lib. 2.*
controuers. 2. num. 26. contra Archi-
diaconum in c. certè num. 1. 12
quæst. 1.
- 47   At verò potest facere edictum
vt omnes ostendant titulum sui be-
neficij sub pœna priuationis, & si
non ostenderint in pœnam inci-
- Et statuere quòd quis non ha-
beat vocem in Capitulo, nisi sit in
sacris constitutus. Clement. *et hi*
qui de etate & qualitate. Alexander
de Neuo dict. consil. 60. incipit in
Christi nomine, num. 16.
- Et potest rem ecclesiæ infeuda-
re sine consensu Capituli, si talis
res aliàs in emphiteusim data fuit.
Calderensis consil. 1. de his quæ fiunt
à Prelato sine consensu Capituli,
fol. 30.
- Potest etiam sine consensu Ca-
pituli remittere iniuriam sibi &
Ecclesiæ factam. Burgasius *de irre-*
gularitate, part. 6. num. 6. titulo de
tregua & pace. Albericus in l. si
quis in hoc. c. de Episcopis, & cle-
ricis.
- Si laicalis potestas aliquod pro-
mulgasset statutum generale, com-
prehendens laicos & clericos, po-
test episcopus compellere laicalem
potestatem ad hoc, vt declarent
tale statutum neque loqui, neque
comprehendi in eo clericalem sta-
tum. Ioannes Andreas in *c. final. de*
immunit. Ecclesiar. lib. 6. Alderanus
Mascardus de general. statutorum in-
terpretatione, consil. 1. n. 79.
- Si verò tale statutum expressè
clericos comprehenderet, & in
præiudicium clericalis status fuis-
set, poterit propria autoritate,
nullo citato & audito tollere. Feli-
nus in *c. Ecclesia sancta Maria, de*
constit. n. 108. Alderanus Mascardus
suprà num. 80.
- Potest episcopus dispensare con-
tra statuta sua, & Synodalia, &
etiam contra alia ipsius decreta sta-
tuere, ac ea reuocare, dummodò
iurata non sint, neque transissent
in priuilegium, seu contractum.
Felinus in *c. at si clericus. §. de adulte-*

riis, num. 6. de iudiciis. Geminian. in c. licet canon. num. 8. de elect. Franciscus Leo in thesauro, part. 2. cap. 8. num. 58. Aegidius Coninck de Sacram. disp. 33. dub. 1. num. 4. Luco regula 242. Armilla verbo dispensatio. num. 24. Syluester eodem verbo, num. 19. Seraphinus de Seraphinis privilegio 75. num. 17. fol. mibi 458. Marcus Antonius Bauurius de virtute iuramenti, num. 153. Barbosa in pastoralis part 2. alleg. 34. num. 3. Sayrus de censuris lib. 6. cap. 11. num. 11. Azor institut. moral. part. 1. lib. 5. c. 15. quaest. 7. vers. in presenti.

Potest etiam dispensare in statutis antecessorum, quamuis ipse iurasset neque reuocare, neque in eis dispensare; sed ne peccet requiritur quod ipse prius secum dispenset in iuramento à se praestito. Emanuel Rodriguez alios referens tom. 3. de sus obras cap. 121. num. 6.

55

Et tam Episcopus quam eius Vicarius ad instantiam literas monitorias concedere possunt, ad hoc quod si non adimpleant eius mandatum, & restituant quod furati sunt, excommunicationem incurrant. Argum. text. in c. sacerdotibus, de off. ordinarij. c. ad nostram. 2. de iure iurando. c. constitutis 1. Arg. text. per locum ab speciali, in c. dilectus, de excessib. Praelatorum. c. Romana. §. caueant de sentent. excommunicat. Concil. Trid. sect. 25. de refor. cap. 3. Gloss. in l. civile. c. de furtis. & ibi Bartol. Bald. & caeteri Scribentes. Baldus in d. cap. si sacerdos. & Aretinus in c. nouit, de iure iurando. Stephanus Aufreerius in additionibus ad clementinam primam, de offic. ordinarij, & in tractatu de potestate Ecclesiae super saeculares num. 53. Ioannes Neucianus in sua Sylua lib. 3. num. 38. Nauarr. in manuali cap. 27. num. 10. Bernardus de Luco regula 243. vbi plures

refert limitationes. Henriquez in summ. lib. 13. cap. 17. §. 4. Gutierrez canonicar. lib. 1. cap. 11. num. 8. Garcia de beneficiis part. 5. cap. 8. num. 94. Soarez tom. 5. disp. 20. sect. 1. n. 2. Sayrus de censuris lib. 1. cap. 9. n. 33. vers. primum est. Sanchez de matrimonio lib. 3. disput. 29. quaest. 2. num. 16.

Episcopus dum est in suo Capitulo non habet nisi vnam vocem; & quando est in Capitulo semper praesumitur adesse, vt Praelatus, non vt canonicus. Nicolaus de Milis verbo Episcopus, in repertorio vers. Episcopus in dubio.

56

Et quando adest vt Episcopus in Capitulo si canonicorum vota paria sunt, quia tot sunt de vna parte capituli quam de altera, in illa parte vbi votum Episcopi est, ibi maior constituitur pars Capituli: vide Hostiensem in cap. postulastis, de concess. praebendae citatus, & sequutus à Celso Hugone conf. 28. incipit, viso puncto & facti num. 8.

57

Aduertant etiam Episcopi quod maiestuosè tam in Synodo capituli quam in aliis actibus, & locis suam conferuent dignitatem: & licet aditum ad se faciliter omnibus praebent, non tamen se contemni patiantur, neque familiariter ad colloquia alios admittant: nam ex conuersatione aequali contemptio nascitur dignitatis.

58

Sed in cognoscendo neque exandescere aduersus eos, quos malos putant, neque precibus calamitosorum in lacrymari oportet: id enim non est constantis & recti Iudicis, cuius animi motum vultus detegit: & summatim ita ius reddere debent, vt auctoritatem dignitatis ingenio suo augeant. Arg. text. in l. obseruandum ff. de offic. praesidis, l. hunc titulum, in pr. ff. de postulando.

59

*lando. l. 1. §. quamvis. vers. si seruus
hæres. ff. de ventre inspiciendo. & ibi
Scribentes, & in l. obseruandum. &
sic in diœcesi omnes præcedere te-
netur etiam Magnates ac Principes
laicos. Concil. Tridentin. Panor-
mitan. in c. omnes. num. 1. de maiori-
tate & obedientia. num. 1. & sedere in
sua Ecclesia in eminentiori loco,
puluinari adhibito & si sedit extra
Ecclesiam suam, & diœcesim in ali-
quo studio, Capitulo, aut consilio,
si sedit tamquam Episcopus omnes
præcedit.*

61 Si verò tamquam Canonicus,
Consiliarius, aut Scholaris, debet
sedere ante omnes Canonicos, non
ante dignitates, & ante omnes Cõ-
siliarios post Præsidentem, & ante om-
nes scholasticos post Rectorem, nisi
in contrarium esset consuetudo.
Gloss. in c. auditis, & ibi Panor-
mitanus num. 4. de elect. Felinus in
rubrica de maiorit. & obedient. num.
9. Menoch de arbitrar. centur. 1. lib.
2. casu 68. num. 23. & 24. Boherius
de auth. magni consil. num. 65. & 66.
Zerola in prax. verbo Episcopus, num.
7. p. 1. Franciscus de Pauinis de
offic. & potest. Capituli, sede vacan-
te q. 10. 2. parris principalis, num. 17.
Mandosius consil. 99. num. 13. vol. 1.
Franciscus de Ponte consilio 14. pro
Priore Vngaria, num. 49. tom. 1. Fau-
uius de Anna conf. 122. num. 20. vs-
que ad 30. Lancellot in templo, lib. 2.
cap. 5. §. 4. n. 11. Anellus Amarus
tom. 1. conf. 30. incipit, cum temporum
calamitas, num. 4. Ioann. de Heb-
ia in Curia Philippica, p. 1. §. 1. verbo
cabildo, num. 4. Sigismundo Scacia
de appellationibus, lib. 3. cap. 2. quest.
8. num. 92.

Nam ibi non consideratur vt
Episcopus, sed vt particularis, ge-
rens actum scholastici aut Con-
siliarij: & idèd si in aliquo Con-

filio assistat episcopus habens Mar-
chionalem aut Ducalem digni-
tatem, non præfertur alijs Episco-
pis. Lodofredus in paraphr. feudali.
cap. omnes. titul. si de feudo defuncti
fuerit controuersum. Felicius Conte-
lorius de præcedentia religionis Prædi-
catorum q. I. n. 24.

Et ibi dicit Contelorius, quòd
Cardinalis filius Regis, in sedendo,
& in alijs actibus, non præfertur
Cardinalibus antiquioribus. Freuia
de feudis num. 1. §. alia etiam, num. 22.
& sequenti. & lib. 2. quis dicatur Dux,
n. 58. vers. non obstant.

63 Quemadmodum episcopus Con-
siliarius debet sedere in loco vbi
sederet alius Consiliarius, qui non
esset episcopus: quia ibi non repu-
tatur vt Episcopus, sed vt Consilia-
rius. Lanarius consil. 88. n. 17. Felicius
vbi pro. n. 20.

64 In Vniuersitate Salmantina epi-
scopi præcedunt ceteros alios, non
exceptis neque Rectore, neque
Cancellario. Didacus Perez in l. 31.
tit. 3. lib. 2. ordinamenti. vbi citat
quamdam constitutionem dictæ
Vniuersitatis.

65 Et si ingrediatur in aliqua pro-
cessione, quamuis processio fiat
in monasterijs exemptis sui terri-
torij, debet episcopus præcedere
Prælatum illius religionis, etiam si
sit Prouincialis aut Generalis. Ema-
nel Rodriguez questionum regular.
tom. 2. quest. 59. art. 1. fol. 293.

66 Sed Capellanus maior Cappellæ
regalis in regia Capella omnes Ar-
chiepiscopos, & episcopos præce-
dit, licet ille episcopus non sit, &
in qualibet Ecclesia Cathedrali si
Rex præsens fuerit, præcedit etiam
Episcopum illius Ecclesiæ, & fa-
ciet officium celebrans solemniter,
non tamen in Pontificalibus nisi sit
episcopus. Emanuel Rodriguez
tom. 3.

tom. 3. de suis obris cap. 61. num. 1. & 2.

67 At verò in Capella Papæ in actu requirente ordinem Episcopalem, præfertur Cardinali non Episcopo, in aliis verò casibus Cardinales præcedunt. Ioannes Garcia de nobilitate, gloss. 48. §. 3. num. 54. verssi verò sunt. cum sequenti.

68 Et tam in vrbe Romana quàm extra Protonotarios præcedit, & etiam illos, qui sunt de numero. Thomas Zerola in praxi. p. 2. verbo Episcopus. n. 25.

S V M M A R I V M.

Episcopo an liceat creare Vicarium, & ad quid constituitur. num. 1.

Vtrum requiratur Capituli consensus ad deligendum Vicarium. num. 2.

Quæ ætas requiratur in eo, qui creandus est Vicarius. numero 3.

An possit laicus constitui Vicarius. num. 4.

Episcopus, qui duos Episcopatus habet, vtrum debeat duos creare Vicarios. num. 5.

Communitas alicuius loci, an possit petere se tueri in possessione quòd ibi semper assistat Vicarius. num. 6.

Vtrum habeat iurisdictionem ordinariam. num. 7. & vtrum habeat dignitatem. num. 8.

Potest esse d. legatus Papæ. ibid.

Quos præcedere debeat præsentem Episcopo, & quos absente. num. 9. & 10.

An ipse absente Episcopo alium Vicarium constituere valeat. numero 11.

Vtrum appelletur de Vicario ad Episcopum, & quid si fiat per modum querelæ à grauamine. num. 12. & 13.

Vtrum liceat Episcopo causam coram suo Vicario pendente auocare. num. 14.

Vtrum delegati Apostolicæ sedis id facere possint. num. 15.

Ex generali commissione vtrum permissum Vicario admittere resignationes, seu beneficii priuare. num. 16.

Vtrum dare reuerendas. numero 17.

Vtrum dare reuerendas. num. 17. An dispensare in impedimentis occultis matrimonium dirimentibus. num. 18.

Quid in votis: & quid sine speciale mandato possit facere, remissiue. num. 19.

Præuilegium concessum Episcopo an prosit Vicario. num. 20.

Quando vno die Episcopus & Vicarius beneficium (vno inscio prouisione alterius) conferunt quæ collatio valeat. num. 21.

Resignationem beneficii si eo tempore Vicarius admisit, quo Episcopus mortuus erat, Vicario inscio, an admissio locum habeat. num. 22.

Si dum esset Vicarius indicauit in aliqua causa, à qua sententia appellatum fuit ad Archiepiscopum, & ipse tunc temporis Archiepisco

- chiepiscopus factus est, an possit
ius dicere in ea. numero 23.
& 24.
- Recusatus, seu excommunicatus
Episcopus, utrum excommuni-
catus censeatur Vicarius. nu-
mero 25.
- Mortuo seu translato Episcopo,
utrum iurisdictio Vicarij ces-
set. num. 26.
- Vicarius iurisdictionem utrum
à lege an ab Episcopo constituen-
te accipiat. num. 27.
- Iurisdictio ordinaria utrum expi-
ret mortuo superiore constituen-
te. num. 28.
- Iurisdictio delegata an finiatur
mortuo delegante. num. 29. &
utrum in hoc casu partes possint
prorogare iurisdictionem dele-
gati. num. 30.
- Quando una iurisdictio ordinaria
adhaeret alteri ordinaria, ut
accessoria, finitur cessante iurif-
dictione cui adhaeret ut accesso-
ria. num. 31.
- Vicarius Episcopi mortui an va-
leat petere salarium sibi non
solutum, Episcopo successori.
num. 32.
- Vicarius an censeatur reuocatus
per creationem secundi, si non
certioratur. num. 33. & 34.
- An possit Episcopus reuocare Vi-
carium sine causa, & quid si iur-
rasset non reuocare. num. 35.
& 36.
- Utrum Episcopus debeat precisè
constituere Vicarium. num. 37.
38. & 39. ac 40.
- An possit constituere alium loco sui,
qui assistat, cum Inquisitoribus
haeretica prauitatis. num. 41.
- Est Episcopus dominus absolutus in
spiritualibus in Diœcesi sua.
num. 42.
- An possit visitare Diœcesim.
num. 43.
- Quod debent facere singulis annis,
nisi consuetudo in contrarium
extet. num. 44.
- Utrum per se, an per visitatores.
num. 45.
- Quali reuerentia debeat recipi,
quando intrat ad visitandum.
num. 46.
- Paruo victu debet esse contentus in
visitatione. num. 47.
- Debet abstinere à famulorum mul-
titudine, dum visitat. num. 48.
- Utrum loca pia possit visitare pro-
pria auctoritate, seu delegata.
num. 49.
- An possit visitare loca pia sub Re-
gum protectione existentia.
num. 50.
- Clericos exemptos an possit visita-
re. num. 51.
- An monasteria monialium. nu-
mero 52.
- Licentia Episcopi an requiratur, ad
hoc ut monialis exire possit è
clausura. num. 53.
- Contra legatarios non implentes
defunctorum voluntates, utrum
procedere liceat Episcopo. n. 54.
- Quid si sunt officiales sanctae In-
quisitionis. num. 55.

Testator utrum prohibere possit
quòd Episcopus in implemen-
to suæ voluntatis non se in-

troumittat.num. 56.
Utum possit commutare defuncti
voluntatem.num. 57.

DE VICARII GENERALIS CREATIONE ET VISITATIONE.

CAPVT SECVNDVM.

COMPETIT enim Episcopo de iure cõmuni potestas, Vicarium generalem seu particularem ad faciliorem subditorum gubernationem creandi. Textus in *c. Romana de offic. ordinar. lib. 6.* cum multis Anguianus *de legibus, lib. 2. controuers. 26. num. 14.* Couarruias *variar. resol. c. 20. lib. 3. n. 4.* Lancellottus *in templo, lib. 2. cap. 5. §. 3. num. 51.* Emanuel Rodriguez *questionum regular. tom. 3. art. 2. q. 76. n. 1.*

Ad cuius creationem procedere debet sine consensu seu assensu Capituli. Azor *institut. moral. part. 2. lib. 3. cap. 43. quest. 2.* Bauinus *de off. & potest. Capituli sede vacante, part. 2. quest. 10.* Rebuffus *in praxi titul. de Vicario Episcopi, cap. 1. num. 1.* Barbosa *in pastoral. part. 2. alleg. 54. num. 54.*

Ætas namque in eo requisita viginti quinque annorum est. Azor *ubi proxime, quest. 10.* & Barbosa alios referens.

Debet etiam esse in minoribus saltem constitutus, vt cum multis resoluit Ioannes Barladorius *in sexqui centur. quotidianar. controuers. different. 9. §. 1. num. 339.*

Si Episcopus duos Episcopatus vnitos habet, sufficit si constituat

vnicum Vicarium generalem, pro expeditione causarum vtriusque Diœcesis, & poterit habitare vbi Episcopus residentiam continuam fecerit. Barbosa *suprà, num. 131.*

Communitas alicuius loci non potest petere se tueri in possessione quòd ibi resideat Vicarius generalis aut particularis. Paulus Æmilius *decis. 306. fol. 82. part. 1. numero 6.* Barbosa *in pastoral. alleg. 54. part. 3. num. 125.*

Vicarius Episcopi habet iurisdictionem ordinariam. Alexander *in l. more. num. pene ultimo. ff. de iurisdictione omnium iudicium.* Gloss. *in c. licet, 2. verbo officialem, de offic. Vicarij, lib. 6.* Couarruias *variar. cap. 20. num. 4.* Robertus Maranta *in speculo iuris, iudiciorum, dist. 5. num. 12.* Panormitanus *in c. ex tua, de officio Vicarij.* Glossa *in c. Romana, verbo generaliter, de appellationibus, libro 6.*

Et ideò habet dignitatem & potest esse delegatus Papæ. Clement. *& si principalis, 2.* & ibi Cardinalis *num. 22 de rescriptis.* Rebuffus *in praxi beneficior. titulo de forma Vicarij, num. 27.* & titulo *de Vicario Episcopi, num. 4.* Gratianus *disceptat. forensium cap. 107. num. 28.* Menochius *consil. 51. num. 33.* Barbosa *suprà num. 132.*

Et

9 Et habet præminentiam & dignitatem, & debet præcedere etiam in choro, si incidat vt Vicarius Archidiaconum ecclesiæ cathedralis, etiam si Archidiaconus priuilegium haberet obtinendi primam sedem post episcopum, & non solum præcedet Archidiaconum, sed Abbates, Archipresbyteros, Canonicos, & alios Prælatos, Episcopos inferiores. Quod etiam habebit locum in cæteris actibus & processionibus, etiam præsentate Episcopo, nisi esset capitularis: nã tunc habet locum ratione canonicatus, seu dignitatis competentem, vt decisum fuisse testatur Flaminius Parisius de resignat. lib. 7. q. 24. n. 77. Panorm. cons. 21. vol. 1. Rebuff. titulo de Vicarij Episcopi, n. 7. Boher. in tract. magni consilij, n. 77. in fine. Casaneus in catalog. gloria mundi, p. 4. consid. 46. Barbosa supra num. 144. vbi dicit quod in functionibus Ecclesiasticis præcedet Governatorem ciuitatis, & pro isto dicto allegat Riccium in praxi decis. 580. in 1. edit. & resolut. 555. in 2. edit.

10 Sed quod præcedentes quoad Archidiaconum & dignitates debeat præcedere absente Episcopo, non verò præsentate, testatur iam decisum fuisse in Rota, Gratianus disceptat. forens. tom. 2. c. 298. n. 37. & 73. cum sequentibus.

11 Vicarius generalis Episcopi potest substituere causa infirmitatis ad modicum tempus, vel absentiat, & committere suam potestatem alteri, absente Episcopo. Gloss. in Clem. vnica, de officio Vicarij, & Cardinalis ibi num. 11. & 13. Iafon in rubrica de off. eius cui mandat. num. 2. Azeuedo in l. 1. tit. 9. num. 7. & 8. lib. 3. recopilat. Maranta in speculo iuris iudicior. dist. 5. num. 22.

12 De Vicario generali ad episco-

pum non appellatur, quia facit vnũ & idem tribunal cura eo: secus de foraneo, quia non facit idem tribunal cum Episcopo. Vgolinus de off. Episcopi, cap. 4. §. 9. num. 2. Textus singularis, & ibi Geminianus, & Scribentes in c. non putamus, de consuetudine, lib. 6. Garcia de beneficiis, part. 5. cap. 8. num. 20 & 34. Azor institut. moralium. part. 2. lib. 3. cap. 45. quest. 12. & 15. Antonius Cuchus lib. 2. titulo de Vicariis. Scacia de appellationibus, quest. 8. n. 53. cum sequentibus. Quintilianus super regula 24. cancellar. q. 6. num. 6. Sanchez de matrimonio, lib. 3. disptat. 29. num. 10. & 12. Maranta supra num. 15. Barbosa supra vbi plures refert limitationes, & dicit, quod per viam recursus à grauamine potest appellari ad episcopum, de Vicario generali.

Potest Episcopus causam coram Vicario suo generali pendente auocare, dummodò à Papa ex speciali commissione illi commissa non sit. Immola in c. pastoralis de off. ordinarij. Couarruias in practica questionum, cap. 9. num. 1. Anguianus de legibus, lib. 2. controu. 26. num. 11. Bonifacius de Vitalinis in Clement. & si principalis, num. 52. de rescriptis. Matquesanus de commission. tom. 2. p. 2. c. 7. §. 4. n. 103 & n. 127.

Delegati Apostolicæ sedis causas in prima instantia coram Vicario generali episcopi pendentes auocare nullo modo possunt, cum præuentioni locus sit inter eos & ordinarios. Argumento text. in c. si à sede, de præbend. l. 6. & ibi Scribentes, Concilium Tridentinum de reformat. cap. 20. sess. 24. Panormitanus in c. 1. de off. delegati, col. 2. Geminianus in c. 1. in pr. de foro competenti, lib. 6. Ripa in c. cum M. 9. de constitutionibus num. 193. Anguianus de legibus lib. 3. controuers. 20. num. 11.

Couarruias in *practic. question. c. 9. num. 3. in final. 59. tit. 4. lib. 1. recopilat.* & ibi Natbona *num. 24.* Franciscus Leo in *thesauro, part. 2. cap. 1. n. 70.* Barbosa in *pastorali, part. 3. alleg. 81. per totam.*

- 16 Vicarius generalis ex generali commissione neque potest beneficia conferre, neque beneficiis priuare, vel admittere resignationes beneficiorum. *c. cum sit generale, de off. Vicarij, lib. 6.* Couarruias *variar. lib. 3. cap. 20. n. 7.* Rolandus à Valle *conf. 47. lib. 1. num. 19.* Parisius *de resignat. lib. 7. quest. 24. num. 1. vsque ad 28.* Anguianus *lib. 3. dict. controuers. 20. num. 8.* alios refert Gonzales in *regula 8. cancellar. §. 4. promissj, num. 34.*
- 17 Neque dare reuerendas. *c. nullus, & ibi Gloss. & Doctor. de temporibus ordinat. lib. 6. Gloss. in c. licet. verbo officialem, de officio Vicarij eodem lib.* Anguianus *suprà.*
- 18 Neque dispensare in impedimentis occultis matrimonium dirimentibus. Sanchez *de matrimonio lib. 2. disp. 40. n. 12. & 13.*
- 19 Neque dispensare in votis. idem Sanchez *in summ. lib. 4. cap. 38. num. 18.* quod intellige nisi habeat speciale mandatum: & quid sine speciali mandato possit facere, & à quibus si non habeat debeat abstinere. Lancellottus *latè in templo, lib. 2. cap. 6. de Vicario Episcopi.* Barbosa *in pastorali loco citato.*
- 20 Si fortè episcopus habeat priuilegium ne à sua sententia appelleretur, nihil prodest Vicario. Argumento text. in *l. precipimus, 32. de appellationibus.* Ludouicus Romanus *singul. 57. alias 75.*
- 21 Si vno die Vicarius intra Diocesim, & Episcopus extra eam beneficium vnum contulerint, quælibet eorum valebit collatio, quæ

prior est tempore. Si verò probari non potest quæ fuit prior tempore, valebit facta ab Episcopo. Argumento text. in *c. si à sede de prabendis.* Calderinus *consil. 2. de officio Vicarij.* Felinus in *c. sancte Crucis, de rescriptis, num. 16. in princ.* Gonzales in *regula 8. cancellar. §. 3. promiss. num. 6.* Couarruias *variar. lib. 3. cap. 20. num. 8. ante finem.*

Si de speciali mandato admisit resignationem beneficij, & illo tempore quo admittebat, erat Episcopus mortuus, eo legitime ignorante, aut renuntiauerat, seu translatus erat, valet admissio, seu collatio. Parisius *de resignatione, lib. 7. quest. 24. num. 33. vsque ad 37.*

Si appellatum fuerit de Vicario episcopi ad Archiepiscopum, & postea Episcopus illius Vicarij ad metropolitanam ecclesiam fuerit translatus, non poterit cognoscere de causa de qua antea eius Vicarius cognouerat, & à qua ad Archiepiscopum fuit appellatum. Speculator *lib. 1. part. 1. §. 7. num. 14.* Scacia *de appellationibus, lib. 3. cap. 2. quest. 2. art. 1. num. 15,* vbi alios citat.

Contrarium imò quòd possit cognoscere, & sententiam dicere tamquam nouus homo. Baldus in *l. eos. c. de appellation. num. 2.* Angisola *consil. 136. incipit, prima sit in iure. conclusion. 1. num. 141. volum. 1. & facit textus singularis in leg. filius 22. & ibi Gloss. verbo cum non proprio. & ibi Bartol. num. 4. ff. de inofficioso testament.* Marquesanus *de commissio. part. 2. tom. 2. §. 2. fol. 391.*

Si Episcopus recusatur, censetur etiam recusatus Vicarius generalis: ex traditis per Alphonsum de Azeuedo ad curiam Pisanam. *lib. 2. cap. 2. num. 19. verbo vicarium, & lib. 1.*

lib. 1. cap. 9. eodem verbo. Didacus Perrez per pulchra fundamenta, in l. 1. tit. 3. lib. 3. ordinam. quest. 17. ubi aliquas ponit limitationes. Panormitanus & Felinus in cap. insinuante de offic. legati. Marantha in speculo iuris, tit. de appellationib. num. 28. fol. 158. Anguianus de legibus controuerf. 26. lib. 2. fol. 269.

Et si episcopus excommunicatus, seu suspensus, censetur etiam eius Vicarius suspensus. Gloss. in clemen. ultim. de procurat. Gloss. in c. 1. de offic. delegati. c. 1. de offic. vicarij lib. 6. Anguianus de legibus, lib. 3. controuer. 20. num. 13.

26 Spirat etiam iurisdictio Vicarij per mortem naturalem, seu civilem episcopi, & per translationem Gloss. in clemen. final. de procuratorib. Abbas in can. ne sede vacante. num. 5. & in c. extirpanda. §. quia verò num. 14. de prebendis. Mandosius consilio 39. num. 2. Azor. institution. moralium lib. 3. c. 43. quest. 14. Vgolinus de offic. Episcopi c. 4. §. 6. num. 4. Gutierrez de matrim. c. 69. n. 6. Sanchez de matrimonio lib. 3. disp. 30. num. 1. multos refert Rodriguez questionum regularium. tom. 3. quest. 16. art. 3. Barbosa d. alleg. 54. num. 151. Armilla verb. Episcop. num. 14. Parisius de resignation. lib. 7. quest. 24. num. 35. Rebuff. in praxi, regula de forma vicarij Archiepiscopi, lib. 1. n. 162. Marantha in speculo iudicior. dist. 5. num. 24. Anguianus sup. n. 12.

27 Sed dices mihi esse impossibile quòd Episcopi mors, seu translatio, iurisdictionem Vicarij extinguat: nam vt diximus, Vicarius habet ordinariam iurisdictionem, quam à lege non ab Episcopo constituyente suscipit. cap. 2. de offic. Vicarij, lib. 6. & ibi Scribentes. Alexander in rubrica ff. de offic. eius cui mandat. iurisdictionem.

48 Sed sic est, quòd iurisdictione ordinaria seu iudicis ordinarij non expirat mortuo superiore, constituyente etiam re integra. c. legatos 2. de offic. legati. l. & quia. ff. de iurisdictione omnium iudicum. Hostiensis in cap. quoniam. Abbas de offic. delegati. Panormitanus in c. relatum, eodem titulo. Ergo si iurisdictione Vicarij morte Episcopi constituyente finitur, potius delegata quàm ordinaria videtur: eo quòd iurisdictione delegata 29 extinguitur morte delegantis re integra. c. relatum. c. gratum. c. licet undique, de offic. delegati. c. nemini. final. de offic. legati, d. l. & quia. de iurisdictione omnium iudicum. & late Gloss. in c. in literis. de offic. delegati. & ita extinguitur quòd non possit 30 delegatus procedere in causa etiam ad instantiam partium. Gloss. in c. cum venissent. de testamentis. verbo postea egerit. c. significantibus, de offic. delegati. Ergo si iurisdictione Vicarij cessat cessante Episcopi vita, dicendum est habere iurisdictionem delegatam.

31 Sed respondeo, quòd licet morte Episcopi finiatur, nihilominus est ordinaria: nã quãdo vna iurisdictione ordinaria, qualis est iurisdictione Vicarij, adhæret alteri ordinariæ, qualis est iurisdictione episcopi, vt accessoria, finitur, cessante iurisdictione, cui adhæret accessoriè; ita tenent Alexander in d. l. & quia. ff. de iurisdictione omnium iudicum. & Hostiensis in c. & quoniam. Abbas & Panormit. in c. pene ultim. de offic. vicar. Egregiè Robertus Marantha in speculo iudicior. dist. 5. num. 62. eo quòd tunc iurisdictione accessoria sequitur naturam principalis, cui adhæret. c. accessorium 42. de regulis iuris in 6. l. cum principalis. l. nihil dolo. §. cum principalis. ff. eodem tit.

Defuncto Episcopo non relictis 32

bonis, neque soluto salario Vicario, nequit Vicarius illum petere Episcopo successori. Iacobus Putei *decif.* 43. lib. 2. Parisius *de resignat. lib.* 1. *quest.* 16. num. 53. Barbosa *alleg.* 54. num. 179.

33

Non videtur quod Episcopus reuocat Vicarium generalem per creationem secundi, neque eius iurisdictionio cessat donec certioreretur expressè de sui officij reuocatione. Arg. text. in l. meminisse. 10. ff. de offic. Proconsulis, & legati. l. unica ff. de offic. praefect. Augustalis. l. si forte 17. ff. de offic. praesidis. Romanus *singul.* 57. alias 75. Hoseda *de incompatibilitat. benefic. part.* 2. cap. 10 num. 4. vsque ad 10. fol. mibi 133.

34

Sed quod sufficit tacita reuocatio, quæ fit per creationem secundi Vicarij. Azor. *institut. moral. part.* 2. lib. 3. cap. 46. *quest.* 1. vers. citra. Barbosa *suprà* num. 58.

35

36

Potest Episcopus reuocare Vicarium etiam sine causa, & si iurasset eum non reuocare: nam licet per iurus sit, non tamen potest cogi ad eum suscipiendum. Boherius *in decif. quest.* 347. part. 2. num. 1. Bouadilla *in politica, lib.* 1. cap. 16. num. 9. Riccius *in praxi decif.* 617. num. 3. Hoseda *de incompatibilitate beneficior. part.* 2. cap. 10. num. 3. Seraphinus *de Seraphinis privileg.* 75. num. 17. fol. 458. Petrus Barbosa *de iudiciis art.* 3. *principalis tractatus, qua necessaria sint ad validitatem prorogationis num.* 211. & in propriis terminis cum multis resoluit Augustinus Barbosa post hæc scripta visus *in pastoralis part.* 3. *alleg.* 54. n. 171. Azor. *institution. moral. lib.* 3. cap. 45. *quest.* 14. Vgolin. *de offic. Episcopi cap.* 4. §. 6. num. 4. Matthæus *de Afflictis in constitutionibus.* Neapolitanus lib. 1. rubrica 47. num. 3. Lancellottus *in templo lib.* 2. cap.

6. *de Vicario.* §. 1. num. 7. Sanchez *de matrimonio, lib.* 3. *disp.* 30. num. 11. Textus *in clementina 2. de rescriptis.* & ibi Gloss. & Bonifacius *de Vitalinis num.* 53. Calderinus *conf.* 2. *de offic. Vicarij.* Francus *in c. 1. de offic. Vicar. lib.* 6. & ibi Geminianus, Didacus Perez *in l. 1. tit.* 5. lib. 3. *ordinament. quest.* 17. vers. 3.

At verò quod non possit eum reuocare nisi causa legitima interueniente; cum aliis Petrus Gregorius *syntagmatum part.* 2. lib. 15. cap. 37. num. 5.

Sed difficultas præcisè in eo consistit: vtrum Episcopus (velit, nolit) teneatur constituere Vicarium, & ad hoc compelli debeat. Multi namque constanter affirmant nullo iure cogi posse, & quod sic in Rota decisum fuisset testatur Barbosa *in pastoralis alios referens pag.* 3. *alleg.* 54. num. 125.

37

Alij verò in contrarium extant, affirmantes posse cogi eligere, & constituere Vicarium Abbas *in c. quoniam de offic. ordinar. num.* 3. Boherius *decif.* 347. num. 6. part. 6. Zerola *in praxi, verbo Vicarius, dubit.* 1. plures refert. Nauarrus *conf.* 4. *de offic. ordinar.* Rebuffus *in praxi regul. collationes an plures fieri posse. cap.* 20. lib. 1. num. 16. Hoseda *de incompatibilitate benefic. part.* 2. cap. 10 num. 8. Azor. *institut. moral. part.* 1. lib. 3. cap. 29. *quest.* 3. vers. quo loco. Anguian. *de legib. lib.* 2. *controuer.* 26. num. 16. Carolus Ruinus *conf.* 148. *volum.* 4. num. 4. fol. 178.

38

In qua controuersia distinguendum duxi: quod si episcopus est absens à diocesi, potest cogi ad constituendum Vicarium; Si verò est præsens, iterum distinguendum est, aut est Iurisperitus, aut Theologus. Si est Iurisperitus, & potest per se causas diffinire, & omnia ad iurisdictionem

39

ditionem spectantia exercere, eo quod episcopatus brevis est, & inter paucos limites comprehenditur, & tunc sufficit quod ipse pro sua prudentia, & sanctimonia diocesim regat, & omnia ad iurisdictionem contentiosam & voluntariam expediat: neque compellitur habere Vicarium, & in hoc casu intelligenda est Barbosa opinio, & diffinitio Rotæ.

40 Theologus verò si diocesim magnam habet, ac longam, & ibi negotia multa & ardua concurrant, quæ expediri sine adiutore non valent, compellitur eligere; & in hoc sensu accipienda est doctrina Panormitani, Boherij, Ruini, Ruffij, Anguiani, Nauarri, & aliorum; quæ omnia egregiè amplexus est Hoseda vbi proximè *dict. part. 2. cap. 10. num. 9. fol. 133.*

41 Potest etiam episcopus Vicariū constituere loco sui, qui assistat cum Inquisitoribus hæreticæ prauitatis, vt vsus frequens docet. Simancas *de catholicis institut. cap. 24. de Episcopis. num. 4. fol. 85. & ibi dicit*, quod potest carcerare hæreticos, & Inquisitoribus remittere, non verò eos iudicare, seu contra eos alio modo procedere. Bonifacius de Vitalinis *in clement. 1. de hæreticis, num. 60.*

42 Est enim episcopus in spiritualibus dominus absolutus in diocesi, ad instar diuitis regentis familiam suam, mariti regentis coniugem, & Patris regentis prolem suam, iudicis regentis prouinciam suam, Regis gubernantis gentem suam. *c. duo ista 23. quest. 4. c. cum non liceat. can. cum olim, de præscription. can. cum Episcopus, de offic. ordinar. lib. 6. can. omnes basilicæ. can. nullus 16. quest. 7. Mandosius consil. 9. num. 2.*

Sed si correctionis officium habet inuigilet visitationi. vt Gloss. *in cap. duo ista 23. quest. 4* visitare enim ecclesias sibi subiectas de iure communi ad eum spectat: exemptas verò tamquam Apostolicæ Sedis delegatus. Concilium Tridentinum *sess. 7. cap. 8. & sess. 14. c. 4. & sess. 25. c. 8. & sess. 24. c. 10. Decisiones Rotæ in nouissimis diuersorum part. 2. decis. 27. fol. mihi 722. Cochier de iurisdic. ordinar. in exemptos. part. 4. quest. 23. num. 3. Cardinalis in clem. attendentes. num. 6. & 7. de statu Monachorum. Barbosa in pastorali part. 3. alleg. 73. num. 3. & alleg. 74.*

44 Quod debent facere quotannis, Concilium Tridentinum *de reform. sess. 24. cap. 2.* nisi consuetudo in contrarium extet, aut difficile sit totam diocesim percurrere tam breui tempore. Antonius Fernandez de Moure *in examine Theologiae part. 4. cap. 7. §. 1. n. 10.*

45 Debent enim visitare ipsi per se & incipere à Capitulo suæ ecclesiæ, & postea totam diocesim, quod valdè necessarium est, & vtile, ad conferendum Confirmationis Sacramentum, & ad res emendatione dignas corrigendas, & ad pabulum diuini Verbi suis erogandum, ad quod non semper sufficit mittere probos viros, sed oportet ipsum ire, nam multa passim in visitatione se offerunt, quæ non cuiuslibet visitatoris, sed ipsius episcopi auctoritatem & potestatem requirunt. Soto *de iustitia, lib. 10. quest. 3. col. 16. c. cum Apostolus, de censibus. c. conquerente. c. inter cetera, de offic. ordinar. c. si Episcopus, 6. eodem tit. 1. lib. 6. c. 1. de censibus, eodem lib. l. 1. 4. & 6. titulo 22, part. 1. & ibi Gregorius Lopez*

Lopez l. 4. tit. 3. lib. 1. ordinam. & ibi Didacus Perez. Barbosa in *pastorali tit. 2. gloss. 10. num. 23. & 24.* Decisiones Kotæ in *novissimis diuersor. p. 1. decis. 743. fol. mibi 466.* Hugo de off. *quatuor Prelator. 2. part. c. fin. num. 3.* Lancellottus in *templo lib. 2. cap. 5. §. 3. num. 61.* Guillelmus Rodeanus *titulo de simonia, part. 1. cap. 18. num. 11.* Mariana Socinus *de visitat in pr.*

46 Et quando ad visitandum in quamlibet ciuitatem intrat, debet recipi processionaliter à Clero. Fuscus *de visitatione lib. 1. cap. 4. num. 10.* Barbosa in *pastorali dict. allegat. 73. num. 19.*

47 Sed ne grauis & molestus Curatis existat, debet esse contentus paruo & moderato victu, vt ne quæ sua sunt videatur quærere, sed quæ Iesu Christi. c. nullus 10. *quest. 3. cap. 1. de censibus, lib. 6. c. gloria Episcopi 12. quest. 2. c. cum. Apostolus 6. de censibus.* ibi, neque sumptuosas epulas quærant: sed cum gratiarum actione recipiant, quod honeste & competenter illis fuerit ministratum. Sed quòd episcopi in contrarium faciunt, notat ibi glossa; nam vix cautela diuersorum coquorum eos fatiare valet; sed si in Apostolorum loco sunt non solum sermonem eorum imitentur, sed etiam abstinentiam. c. *Ecclesie Principes 35. distinct. abstineant quoque à teruorum multitudine, quia per eos nimis Parochi & Ecclesie grauantur, & quod episcopi non recipiunt libenter, consumunt ipsi. d. c. cum. Apostolus.* Guillelmus Rodeanus *titulo de simonia part. 2. cap. 13. num. 21.*

49 Potest etiam visitare tamquam Apostolicæ sedis delegatus Hospitalia, confraternitates laicorum, etiam existentes in Ecclesiis regularium, & visitabit etiam Ecclesias

nullius Diocesis, quæ visitatio competet ad viciniorem episcopum. Franciscus Leo in *thesauro p. 2. cap. 2. num. 74.* vt iam Sacra Congregatio declarauit, teste Barbosa in *pastorali part. 3. allegat. 74. num. 7. & allegat. 73. num. 3.* & etiam compellere dictos laicos ad computa confraternitatum reddere: multos citat idem Barbosa in *remissionibus ad cap. 9. sess. 23. Concil. Tridentin. num. 9. fol. 58.* Muñuz de Escobar *de ratiociniis.*

50 At verò nequit procedere ad visitationem cuiuslibet loci, hospitalis, aut confraternitatis, quæ sub immediata Regis protectione existunt, sine eius permisso, & licentia. Concil. Trident. *de reformat. cap. 8. sess. 21.* Fuscus *de visitat. lib. 2. num. 21.* Azor *institut. moral. part. 2. lib. 3. cap. 40. quest. 10.* Franciscus Leo in *thesauro, part. 2. cap. 2. num. vltim.* Perez de Lara *de capellaniis lib. 2. cap. 1. num. 49.* Barbosa *alleg. 75. n. 2. & 16.*

51 Visitabit etiam vt Apostolicæ sedis delegatus Clericos, etiam exemptos, & Dignitates, curam animarum habentes, & etiam res ad beneficia earum attinentes, quocumque priuilegio non obstante. Concil. Trident. *de reformat. sess. 24. cap. 11.* Franciscus Leo in *thesaur. part. 2. num. 78.* Flaminius *de resignat. lib. 3. quest. 11. num. 5.* Nauarr. *conf. 4. de tempor. ordin. in antiqua editione alias 8. de priuilegiis, in noua editione. Sayrus in floribus decis. titulo de temporibus ordinat. decis. 5.* Barbosa *suprà allegat. 74. num. 9. cum sequentibus.*

52 Et etiam Monasteria Monialium exemptarum causa reparandi claustrum, quoties necessarium eis visum fuerit. Barbosa. *part. 3. allegat. 102. num. 4.* & in casu quando causa infirmi

infirmittatis, vel alio titulo per-
mittitur Monialibus exire mona-
steria, non solum causa approban-
da est à suo Superiore, sed etiam ab
episcopo Diocesano; licet talis
Monialis regularibus vel etiam Pa-
pæ immediatè subiiciatur. cum
multis Barbosa *suprà* num. 28.

54

Procedit etiam vt Apostolicæ
sedis Delegatus, contra legatarios
& testamentorum executores, non
implentes defunctorum volunta-
tes, seu dispositiones, licet tales
executores sint qualitercumque
exempti, & officiales sanctæ In-
quisitionis, seu Professores in ali-
qua Vniuersitate. Concil. Trident.

55

de reformat. sess. 22. cap. 8. Franciscus
Leo *in thesauro*, part. 2. c. fin. ante
finem. Barbosa *in pastoral. part. 3.*
allegat. 82. num. 13. & 15. facit textus
*in Clement. 1. de testament. §. si quis
autem pro redemptione.* & ibi Cardi-
nalis Matienço *in l. 14. tit. 4. lib. 5.*
recopil. gloss. 1. n. 45.

56

Quod procedit etiam si testator
prohibuisset, ne episcopus se intro-
mitteret, seu compelleret hæredes
ad implementum testamenti. Argu-
ment. text. *in l. nemo potest. 35. ff. de
legatis primo. l. quod de bonis. §. frater
autem. ff. ad legem falcidiam. c. tua no-
bis. c. requisit, de testament.* Egregiè
gloss. *in c. si diligenti, de foro compe-
tenti, verbo pacto priuatorum.* multos
citat Barbosa *in remissionibus ad
cap. 15. Concil. Trident. de reformat.
sess. 7. fol. 22.* idem Barbosa *in pasto-
rali part. 3. allegat. 75. num. 8.* cum se-
quenti: & ibi allegat Antonium de
Prætis *de off. Episcopi, cap. 1. num. 3.*

57

Potest etiam defunctorum com-
mutare voluntates causa legitima
concurrente, vel quando adimple-
re est difficile, vel etiam si adimple-
ri valeant, ipsi magis vrile aut
piè visum fuerit commutare in

aliud opus pium, vt Apostolicæ
sedis Delegatus. Concil. Trident.
*de reformat. sess. 22. cap. 6. & sess. 25.
cap. 4.* Syluester *verbo Legatum 4.*
*quest. 12. B. Ludouicus Beia responsio-
rum conscientie part. 4. casu 22.* Bar-
bosa *in remissionibus ad c. 6. Concil.
Trident. de reformat. sess. 22. & in pa-
storali part. 3. allegat. 83. num. 5.* Man-
dosius *de resignat. gratia, titulo com-
mutat. vltima voluntat.* vbi dicit,
quod securius erit impetrare à Pa-
pa licentiam commutandi, seu con-
firmationem commutationis factæ
ab episcopo.

S V M M A R I V M.

Episcopi vtrum indulgentias con-
cedere valeant num. 1.

Sanctissima virgo Maria vtrum
excelsior Apostolis. num. 2.

Claves regni cælorum an soli Petro
tradita. num. 3.

Papa an ipse solus habeat Ecclesia
potestatem. num. 4.

Antiquitus Episcopi plenarias
indulgentias concedebant, sine
aliqua limitatione. num. 5.

Qua de causa restricta Episcopo-
rum potestas circa indulgentia-
rum concessionem. num. 6.

Quando dedicatur Ecclesia quam
indulgentiam concedere possit
Episcopus. num. 7.

Si Ecclesia consecratur, multique
ibi sint assistentes Episcopi, &
omnes concedentes indulgen-
tiam, qualis concessio vires &
robur habeat. num. 8.

In cæteris festiuitatibus indulgen-
tias vtrum possint concedere

D d

- Episcopi, & usque ad quantam summam.* num. 9.
- Per benedictionem solemnem Episcopi, quæ datur itineribus eundo, & etiam per illam, quæ fit cum verbis, Sit nomen Domini benedictum, cum solemniter celebrat, an indulgentiæ concedantur.* num. 10.
- Ad concessionem indulgentiarum requiritur causa.* num. 11.
- Causa iusta ad hoc quæ dicatur.* num. 12.
- Interessentibus diuinis officiis indulgentiam iussè an concedere valeat Episcopus.* num. 13.
- Peccata venialia per benedictionem Episcopi dimittuntur.* num. 14.
- Electus confirmatus, licet sacrum Ordinem non habeat, an possit indulgentias concedere.* num. 15.
- Cardinales centum indulgentiarum dies concedere possunt.* num. 16.
- Et etiam summus Pœnitentiarius.* num. 17.
- Si Episcopus excedit numerum à iure sibi præscriptum, an vitietur concessio.* num. 18.
- Vtrum possit Episcopus concedere indulgentiam perpetuam.* numero 19.
- In foro conscientie an habeat potestatem restrictam quoad concessionem indulgentiæ.* numero 20.
- Episcopus vtrum indulgentiam pro defunctis possit concedere, & quid de Papa.* num. 21.
- In mortali peccato existens Episcopus, seu excommunicatus, indulgentias an concedere queat.* num. 22.
- Vtrum possit imagini, seu loco pio 40. indulgentiarum dies concedere, si eodem loco Antecessor totidem concessit.* num. 23.
- An possit indulgentias ab Antecessore datas renouare, & alias concedere.* num. 24.
- Concessio indulgentiarum an delegari possit.* num. 25.
- Concessio indulgentiarum an prosit tam subditis quàm non subditis.* num. 26.
- Episcopus an concedere valeat licentiam ad hoc, vt possint subditi lucrari indulgentias ab aliis Episcopis concessas.* numero 27.
- Curatus vtrum hanc licentiam dare queat.* num. 27.
- Visitantes Ecclesiam vbi Episcopus indulgentiam largitus est, etiam si non sint de Diœcesi, vtrum lucrentur.* num. 28.
- Archiepiscopus an per totam prouinciam valeat indulgentias concedere.* num. 29. & 30.
- Exemptis sua Diœcesis dare indulgentias vtrum possit Episcopus.* num. 31. vsque ad 40.
- Concessio indulgentiarum salutaris.* num. 32.
- Suum renunciare priuilegium nemini prohibetur.* num. 33.
- Mulieres fideiubere an possint.* num. 34.

- Clericus utrum possit suum renunciare privilegium. num. 35.
- Exemptio clericorum de iure diuino an sit. num. 36.
- Ius publicum an priuatorum pacto derogari valeat. num. 37.
- Concessa pro favore in odium redundare non debent. num. 38.
- Exempti qualiter recipiant indulgentias. num. 39.
- Utrum possit Episcopus exemptos absolueri ab excommunicatione reseruata. num. 40.
- Parochi, seu alij Prelati inferiores Episcopis, utrum possint concedere indulgentias. num. 41.
- Discrimen quod est inter Episcopos & Presbyteros circa concessionem indulgentia à quo iure sit. num. 42.
- Indulgentias concedere utrum possit Episcopus qui renunciauit loco, non dignitati. numero 43.
- Utrum possit Episcopus lucrari indulgentias quas aliis ipse concedit, si facit opus quod eius concessio requirit. num. 44.
- Extra Diocesim utrum possit Episcopus indulgentias concedere. num. 45.
- Indulgentias concedere pro opere quod extra Diocesim sit, an valeat Episcopus. num. 46. vsque ad 57.
- Iurisdictio voluntaria utrum ubi-
cumque exerceri possit. n. 47.
- Iurisdictio voluntaria qua dicatur. num. 48.
- Concessio indulgentia an sit voluntaria iurisdictionis. n. 49.
- Presentatos per patronos confirmare utrum possit Episcopus extra Diocesim, & beneficia conferre, quamuis in curia Papae sit. num. 50.
- Utrum Vicarius id possit facere si habet speciale mandatum. num. 51.
- Rex an possit extra limites sui Regni Doctores & milites creare. num. 52.
- Episcopus extra Diocesim dimissorias dare utrum possit. n. 53.
- Et utrum valeat excommunicare subditum extra Diocesim existentem. num. 54.
- Et an absolueri, & excommunicare extra Diocesim possit subditos, & ibi exercere contentiosam iurisdictionem. num. 55.
- Parochus extra Parochiam an possit audire confessiones parochianorum. num. 56.
- Actus absolutionis an iudicialis sit. num. 57.
- Capitulum sede vacante an possit concedere indulgentias. num. 58. & 59.
- Cardinales S. R. E. indulgentias concedere utrum possint vacante Papali sede. num. 60.

DE INDVLGENTIIS.

CAPVT TERTIVM.

1 **A**BENT etiam Domini Episcopi in hac Ecclesia militanti claus pispensandi, & potestatem indulgentias concedēdi. *c. noua de pœnitent. & remissionibus*,
 2 ibi, quia Beatissima virgo Maria dignior & excellentior fuerit Apostolis vniuersis, non tamen illi, sed istis Dominus claus regni cœlorum commisit: & ibi Panormitan.
 3 *num. 2.* illis verbis, quod potestas ligandi atque soluendi non fuit tradita soli Petro, sed Apostolis omnibus. Ioannes Montayne *de bigamia quest. 7. num. 8.* ibi, consequenter neque solus Papa habet ecclesie potestatem, sed cum dominis Episcopis. Azeuedo *in l. 1. tit. 5. lib. 8. recopilat. num. 94.* ibi claus enim regni cœlorum Christum tradidisse Apostolis eorūque successoribus. Petrus à Monte *de primatu Papæ, & Monarchia Concilior. summ. 1. num. 3.* Soto *in 4. sentent. dist. 21. quest. 1. art. 4. col. 2.* Ludouicus Bolognini *de indulgentiis, num. 21.* Cardinalis *in Clement. 2. de pœnitent. num. 24.* Felinus *de indulgent. plenar. num. 40.* Armilla *ve bo indulgentia, n. 9.* Fauus Incarnatus *in scrutinio tract. 5. p. 2. de indulgent. fol. 182.* Vgolinus *de off. & potest. Episcopi part. 2. cap. 41. num. 1.* Franciscus Leo *in thesaur. part. 1. cap. 7. num. 18.* Petrus Gregorius *syntagmatum part. 1. cap. 9. lib. 2. num. 5.*

5 Quæ potestas licet amplissima

6 circa indulgentias, per multa temporis curricula adeo in vsu apud illos fuit, quod indulgentias plenissimas concedebant, sine vlla limitatione pro vt sibi videbatur. Adueniente verò Innocentij tertij constitutione, in Concilio generali edita, propter episcoporum superfluum excessum, ex quo contemptibiles ecclesie claus videbantur, & quia pœnitentialis enervabatur satisfactio, Episcoporum relictâ potestas fuit. *c. cum ex eo, de pœnitent. & remiss. & ibi Scribentes. Gambarus de off. & potest. legati, summ. quid possit legatus circa indulgentias. num. 10. fol. 266.*

7 Quæ potestas ita limitata est, vt in Dedicatione ecclesie vnus anni concedere possint indulgentiam episcopi, etiam si à pluribus dediceretur episcopis. *c. cum ex eo. & Panormitan. ibi. num. 5. c. nostro, de pœnitent. & remissionibus.* Soto *in 4. sentent. dist. 21. quest. 1. art. 4. col. 4.* Hostiensis *in summ. de pœnitent. §. quia possit. Speculator lib. 4. part. 4. titulo pœnitent. & remissionibus num. 4.* Nauarrus *in commentar. de iubileo, & indulgentia notabili. 31. num. 3.* Armilla *verbo indulgentia, num. 3. & Syluester num. 11. & Sa num. 16.* Bologninus *de indulgent. num. 48.* Egidius Coninck *de sacrament. disp. 12. dub. 1. num. 8.* Toletus *in summ. lib. 6. cap. 25.* Incarnatus *in scrutinio de indulgent. fol. 185.* Bonacina *de sacramentis disp. 6. punct. 3. num. 2.* Zerola *in praxi, verbo indulg. p. 1. n. 1.* Barbosa *in pastorali, p. 3. alleg. 88. n. 14.*

Sed

8 Sed si in dedicatione plures assistant Episcopi, & quilibet annum indulgentiæ concedat, valebit tantum concessio illius episcopi, cui illa Ecclesia subiecta est: vel si proprius Episcopus non adsit, illius qui particulariter ex proprii Episcopi commissione assistit. Argument. textu. in can. sanè, de foro competenti. Vgolinus de officio & potestate Episcopi, part. 2. cap. 41. §. 1. num. 2.

9 In cæteris festiuitatibus quadraginta dies indulgentiarum concedere possunt. d. c. cum ex eo, de pœnitent. & ibi Abbas. num. 5. Hostiensis, Soto, Nauarr. Armilla, Bolognini. Toletus, Agidius, Bonacina, Incarnatus, Syluester, Sa, Zerola, Speculator, Barbofa, & Vgolinus, Franciscus Leo in thesauro, part. 1. cap. 7. num. 18. Felinus de indulgent. plenar. num. 40. Gambarus de offic. Legati, lib. 8. summ. quid possit Legatus, num. 8. fol. 266. Lancellottus in templo, lib. 2. cap. 5. §. 4. summ. de potest. Episcopi, num. 19.

10 Neque existimes per benedictionem Episcopi, quæ fit his verbis, Sit nomen Domini benedictum: tam in diebus solemnibus quando Pontificaliter celebrat, quàm in feriatis quando priuatim: & per simplicem, quæ datur itineribus eundo, concedi à iure vel ab ipso Episcopo benedicente quadraginta indulgentiarum dies, vt iam dubitare vidi: nam quidam Præstantissimus Præsul, contrariam amplectebatur sententiam, & cum eo aliqui religiosi ac docti viri eius applaudebant dictum, pro certissimo ac indubitato, & meam reprobabant opinionem: tunc enim de istius episcopi petitione hanc praxim lucubrare cœperant, & nondum vigesimum adimpleueram

annum, & nihilominus contra istius sapientissimi episcopi ac seruatorum negatiuam defendebam opinionem, nempe per talem benedictionem non concedi quadraginta indulgentiarum dies.

Dicebam ego nãque, indulgentiarum concessionẽ requirere causam iustam, sine qua clauẽ contẽnentur ecclesiæ, & pœnitentialis eneruatur satisfactio. c. cum ex eo, de pœnitent. Soto in lectionibus de instit. Sacerdotum, lect. 2. de indulgent. fol. mibi 238. Armilla verbo indulgentia, num. 5. Syueller num. 19. Coninck de sacrament. disp. 12. dub. 6. num. 29. vsque ad 34. Quæ sit iusta causa dixerunt ipsi, vt puta propter honorem Dei, seu alicuius Sancti, aut propter vtilitatem Ecclesiæ: at verò Episcopi omnibus passim benedictionem largiuntur, & verisimile est ibi nulla iustam causam inueniri posse. Ergo. Nam licet multoties in magnis festiuitatibus dicant Episcopi concionatori, quòd populo annuntiet se concedere quadraginta indulgentiarum dies omnibus qui diuinis officiis intererunt, sed hæc concessio non fit sine causa: nam potissima est (quæ & iusta dicitur) diuinis interesse officiis; in particularibus verò cum nulla adsit, neque conueniens, neque vtile fuisset si quotidie passim omnibus concederetur.

Et ided quia in iure expressum non est, neque inueni scriptorem dicentem per benedictionem Episcopi quadraginta dies indulgentiarum concedi, sed potiùs omnes vno ore testantur per eam dimitti peccata venialia. Gloss. in præmio sexti decretalium, verbo benedictionem. & ibi Doctores. Diuus Thomas 2. 2. quæst. 87. art. 3. part. 3. Soto in 4. sent. dist. 1. quæst. 1. art. 2.

col. 6. in fine. Petrus Soto in lectionibus de institut. Sacerdot. lection. 18. de venialium peccatorum remissione, ante finem. Syluester verbo Patriarcha, num. 2. & verbo peccatum, num. 7. Toletus lib. 6. cap. 24. num. 5. Emanuel Sa verbo peccatum, num. 12. Victoria in summ. titul. de poenit. num. 99. Stephanus Gratianus disceptat. forens. tom. 3. cap. 467. num. 58. multa namque allegaui, quæ breuitatis causa omitto, & tandem propterea tam Episcopus quam famuli in meam venerunt sententiam, quam verissimam esse credo.

15 Electus confirmatus, non consecratus, neque sacro Ordine insignitus, indulgentias concedere potest (quia actus iurisdictionalis est) Cardinalis in Clement. 2. de poenitent. num. 14. Panormitan. in c. accedentibus, num. 4. de excessibus Prælatorum, & in c. Suffraganei de elect. num. 2. Geminian. in c. Romana de poenitent. n. 5. lib. 6. Additionator Abbatis in c. 1. de translat. Episcopi. Diuus Thomas in addit. ad tertium, super 3. sentent. quest. 26. art. 2. Soto in 4. sentent. dist. 21. quest. 1. art. 4. col. 4. Azor inst. moral. part. 2. lib. 3. cap. 55. q. 1. Bolognin. de indulg. num. 23. & 26. Felin. eodem tractat. num. 43. Nauarr. de iubilæo notabil. 31. num. 3. Syluester verbo benedictio, n. 2. Lancellottus in templo lib. 2. c. 5. §. 4. n. 19. fol. mihi 170. Marius Alterius de censuris, tom. 1. lib. 5. disp. 12. cap. 3. col. 203. Franciscus de Pauinis de offic. capituli sede vacante, prælud. 4. part. 1. num. 4. Petrus Gregorius syntagmatum lib. 17. part. 2. cap. 14. num. 2. Bonacina de sacrament. disp. 6. punct. 3. num. 6. Vgolinus de off. Episcopi part. 2. cap. 41. num. 1. & 2. Leo in thesaur. part. 2. capite 1. num. 3. & 4. Vgolinus de off. Episcop. part. 2. cap. 41. num. 1.

& 2. Zerola in praxi, verbo indulg. part. 1. num. 1. Syluester eodem verbo, num. 13. Sa n. 15. Angelus 6. Suarez de legibus lib. 4. cap. 4. num. 9. Barbosa in pastoral. part. 3. alleg. 88. n. 7.

Sed Cardinalis, Episcopus etiam neque consecratus, neque sacro Ordine initiatus: (vt inquit Abbas in d. c. accedentibus, num. 4. Franciscus de Pauinis, & Sa ubi proxime) ex speciali priuilegio possunt excedere numerum præscriptum, & concedere centum indulgentiarum dies. Cæremonialis Episcoporum, lib. 1. cap. 25. col. 4. Bolognin. de indulgent. supra. Nauarr. in comm. de iubilæo notabil. 31. num. 17. Zerola in praxi, verbo indulgent. part. 2. num. 12. Gamberus supra dict. lib. 8. fol. 266.

Summus Pœnitentiarius concedit etiam vsque ad summam centum dierum indulgentias. Nauarrus ubi proxime dict. num. 17.

17 Sed si formam in d. c. cum ex eo. excederet Episcopus, non vitatur in totum concessio, sed valebit quoad illam partem tantum numerum permissum non excedentem. Gloss. in d. c. cum ex eo. & ibi Panormitan. de poenitent. num. 8. & Gloss. in c. final. eodem titulo, lib. 6. & ibi Doctores arg. text. in l. rogatus, 33. ff. mandati. l. placuit 29. l. pecunia 9. ff. de usuris. l. sine generalis. §. quarendum ff. de iure dotium. l. sancimus 34. c. de donationibus. l. hac consultissima 21. §. ex imperfecto, in fine. c. de testament. Gloss. in l. græca, verbo omnino. ff. de fideiussoribus. l. 7. tit. 21. part. 5. expressè Hostiensis in summ. de poenitent. & remission. §. quid ergo. Soto in 4. sentent. disputation. 21. question. 1. art. 4. column. 4. Petrus Soto in lection. de institution. Sacerd. lect. 2. de indulgent. Bologninus de indulgent. num. 52. Vgolinus, part. 2. cap. 4. §. num. 2.

Syluester

Syluefter *verbo indulgent. numero*
15. Bonacina *de sacrament. disputa-*
tat. 6. part. 3. num. 4. alios citat
Barbosa *in pastoral. part. 3. alleg. 88.*
num. 22.

19 Potest etiam episcopus concede-
re indulgentiam perpetuam. Arg.
text. *in c. nemini, de offic. delegati.*
Syluefter *verbo indulgentia, p. 1. n.*
16. Nauarrus *conf. 18. num. 5. de*
pœnitent. & remission. & in comment.
de Iubileo notab. 31. num. 25. Zerola
in praxi verbo indulgent. p. 1. num.
5. Ioannes Gutierrez *canonicar. lib.*
2. *cap. 17. num. 6.* Vgolinus *vbi pro-*
xime.

20 At verò in foro conscientia potest
episcopus plures annos conce-
dere indulgentia, quia ibi nulla li-
mitatio adest, vt post Innocentium
in d. c. cum ex. tenent multi, &
Zerola *suprà part. 2. num. 12.* &
Emanuel Sa *verbo indulgentia, num.*
16.

21 Nequit tamen episcopus con-
cedere indulgentiam pro defunctis,
quia id Papæ reseruatum est. Bolo-
gninus *de indulgent. num. 56.* Bona-
cina & Sa *num. 19. supra & Barbosa*
num. 24. Valerius Reginaldus *in*
praxi fori pœnit. lib. 7. num. 114. &
193. Bellarmin. *de indulgent. lib. 1.*
cap. 11.

22 Episcopus licet in culpa mortali
existat, seu excommunicatus, nõ
vitandus sit, indulgentias concede-
re valet. Nauarrus *de Iubileo supra*
num. 11. Incarnatus *in scrutinio tra-*
ctat. de indulgentiis, fol. 184. Bona-
cina *de Sacramentis, disp. 6. quest. 1.*
punct. 3. num. 8. usque ad .o. & de
cenfuris disp. 2. quest. 2. punct. 7.
Azor *institut. moral. lib. 3. part. 2.*
cap. 55. quest. 7. Barbosa *num. 12.*

13 Nequit episcopus quadraginta
indulgentiarum dies illo pio loco
seu imagini concedere, vbi Ante-

cessor tot dies concesserat. Addi-
tionator ad Speculum Iuris *lib. 4.*
p. 4. tit. de pœnitent. liter. A. Gemi-
nian. *in c. indulgentia in 5. de pœnitent.*
lib. 6. Barbosa *num. 16.*

24 Sed quod ei permissum est, si
nomine proprio vult ibi indulgentias
concedere, illud erit, quòd
possit reuocare indulgentias ab An-
tecessore datas, & alias de nouo
concedere. Bonacina *de Sacrament.*
disp. 6. punct. 8. num. 7.

25 Licet etiam Episcopo delegare
Vicario suo, seu alio clerico indul-
gentiarum concessionem. Felinus
de indulgentiis, num. 44. & 45. Ia-
cobus à Grassis *lib. 3. cap. 2. num.*
6. Nauarr. *de Iubileo sing. 31.* Vgoli-
nus *de offic. Episcopi, part. 2. cap. 41.*
num. 2. Bonacina *dict. disp. 6. punct.*
3. *num. 11.* Valer. Reginald. *suprà*
num. 116. lib. 7. Azor *institut. mor.*
lib. 3. part. 2. cap. 43. quest. 13. & c.
55. *quest. 5.* Gregorius de Valentia
tom. 4. disp. 7. quest. 20. punct. 3.
Barbosa *num. 10.* Angelus *verbo*
Episcopus num. 4. & Sa verbo indul-
gent. num. 16.

26 Indulgentiarum concessio sub-
ditis tantum prodest, non alienis.
c. quod autem. & ibi Abbas & Ho-
stiensis *de pœnit. idem Abbas in c.*
fin. de aurb. & vsu pallij, num. 2.
Coninck *de Sacrament. disp. 12. dub.*
1. *num. 8.* Gemin. *in c. Romana de*
pœnit. num. 6. lib. 6. Speculator *tit.*
de pœnitent. lib. 4. part. 4. num. 5.
Petrus Gregorius *syntag. lib. 2. cap.*
9. *p. 1. num. 5.* Nauarrus *d. notab.*
31. *num. 13.* Soto *in 4. sent. dist. 22.*
quest. 1. ar. 2. col. 6. Bologninus
de indulg. num. 35. Felinus *eodem*
tract. num. 41. Sa *verbo indulgent. n.*
14. Syluester *num. 14.* Angelus *n.*
11. Vgolinus *d. c. 41. p. 2.* Leo *c. 7.*
num. 18. p. 1. Nicolaus de Emerici
in direct. Inquisit. part. 2. in c. ex-
communicam.

communicam. §. quia verò. num. 2. & 3. Barbosa supra num. 23.

27 At verò si Episcopus habet priuilegium à Papa quod possit indulgentias impartiri tam subditis propriis, quàm alienis, poterunt eis gaudere: vel si Episcopi aliarum diocesium speciatim suis subditis peregrinantibus concederent, quòd possint percipere indulgentias ab alijs episcopis concessas. *c. quod autem. & ibi Gloss. & Abbas num. 7. de penit. Geminian. in d. c. Romana, direct. Inquisitor. Bolognin. num. 60. Nauarr. Vgolinus, Speculator, & Barbosa.*

28 Hanc licentiam petcipiendi indulgentias neque Curatus, neque alius, quàm proprius Episcopus, aut Papa concedere potest. Cum multis Vgolinus *de offic. Episcop. p. 2. c. 14. §. 1. num. 2.*

Sed quòd talis licentia necessaria non sit, quia quando Episcopus indulgentias elargitur, seu alicui Ecclesie, seu imagini, concedat, quod eas lucrentur omnes præsentis, seu talem imaginem venerantes, aut templum visitantes, licet alterius episcopatus sint. Emanuel Sa *verbo indulgentia, num. 1 & Zerola in praxi eodem verbo, part. 2. num. 13.*

29 Archiepiscopus per totam prouinciam quadraginta dies indulgentiarum concedere potest, etiam extra actum uisitationis. *c. nostro 15. de penitent. & ibi Abb. Gloss. in c. 1. de censib. lib. 6. Bolognin. num. 39. de indulgent. & Felinus num. 80. Angelus verbo indulgent. num. 5. Toletus in compendio lib. 6. cap. 25. Coninck de Sacram. disp. 12. dub. 1. num. 8. Vgolinus d. cap. 14. §. 2. num. 2. Bonacin. dict. disp. 6. punct. 3. num. 2. Sanchez in summ. lib. 4. cap. 38. num. 11. Leop. 1. cap. 7. n.*

18. Barbosa num. 19.

Sed quòd iam hoc priuilegio uti nequeant Archiepiscopi, quia per Concilium Trident. censetur reuocatum, inquit Zerola *in praxi, verbo Archiepiscop. part. 1.*

31 Nequit etiam Episcopus exemptis suæ diocesis indulgentias concedere: cum multis Vgolinus *de offic. Episcop. p. 2. c. 41. alias 14. §. 2. num. 2.*

31 Sed contrarium verissimum esse existimo: nam cum exempti ex sua diocesi sint, & indulgentias percipere omnibus habitantibus in ea permittatur, similiter extendetur concessio ad eos; quia licet exempti, nihilominus de diocesi sunt, & priuilegiari quoad iurisdictionem sibi damnosam, ista ergo salutaris est & optima: igitur ab ea exempti non videntur.

33 Et quia unicuique suum renuntiare priuilegium licet. *l. si quis in conscribendo, 50. c. de Episcopis, & clericis. l. si quis in conscribendo. c. de pactis: vbi Imperator docet, posse quemlibet suum fori priuilegium remittere, siue sit cingulum militiæ, vel dignitatis. l. si mulier ff. ad Senatuscons. Velleian. l. iubemus 22. e. eodem. l. 3. tit. 12. p. 5. vers. la tercera el. datur enim ibi mulieribus licentia renuntiandi priuilegium quod habent, ut pro alijs non fidei iubeant, hac de causa, ne formalitate decipiantur. l. 1. cum gloss. ibi, verbo pro vilo. ff. ad Velleianum. Gloss. in l. tamen si ff. ad Macedonian. Gloss. in l. sciendum. ff. de verbor. significat. Facit textus in l. pacisci. ff. de pactis. ex qua constat posse partes pacisci & conuenire, renuncian- do priuilegium agendi, pro animali morbo. l. cum queritur. §. si venditor. ff. de adilitio edicto. l. iuris gentium. §. si paciscar. l. pactum inter heredes*

baredes 46. ff. de pactis. l. nequis. l. si feriatis. ff. de feriis. Et per ista iura & sequentia approbatur opinio, quod potest quilibet suum priuilegium renuntiare. c. conquestus. final. de feriis. c. licet 1. de restitut. spoliatorum. Facit etiam quod maior minori se submittere potest, & remittere maiori & præminentiam. l. est receptum. ff. de iurisd. omnium iudicum. c. nos incompetenter 2. quest. 7. quia quæ in fauorem concessa sunt, cuiuslibet renuntiare permittitur. l. quod fauore c. de legibus. l. nulla. ff. eodem titulo. l. si iudex. ff. de minoribus. Abbas in c. si diligenti, de foro competent. num. 7. & ibi Felinus & Innocent. idem Abbas in c. licet. de restitut. spoliator. num. 3. Bart. in l. 3. ff. de fideiussoribus. num. 10. col. 2. Iason in l. in conscribendo c. de pactis. col. 6. & ibi Decius num. 30. Lopez in l. 3. tit. 12. part. 9. Suarez in l. quoniam in prioribus. §. quinto quaritur. num. 8. fol. 417. Antonius Gomez tom. 2. variar. c. 13. num. 5.

35 Neque in contrarium facit quod priuilegium fori renuntiare veratur clerico. c. si diligenti. c. significasti, de foro competent. c. contigit 36. de sent. excommunicat. c. non liceat 3. quest. 6. c. inoluta. cum gloss. 11. quest. 1. auth. de sanctiss. Episcop. §. aconomos. collat. 9. Gloss. in l. si quis in conscribendo. c. de Episcop. & cler. Gloss. in c. clerici, verbo clericatis. de clericis coniugatis. lib. 6. Gloss. in c. ad audientiam, de consuetud. & ibi Abbas num. 5. & in c. si quis clericus. num. 1. de foro competent. Felinus, Innocentius, & Abbas in d. c. si diligenti, de foro comp. & in c. significasti, de iudiciis. & Abbas in c. dilecti, num. 4. de foro competent. & in c. contigit, num. 4. de sentent. excommunicat. Nicolaus de Milis in reperiitor. verbo clericus. multos refert. Didacus Perez in. 2. tit. 1. lib. 2. ordinam. vers.

quari etiam potest. & in l. 1. tit. 4. lib. 3. ordinam. vers. utrum clericus. Quia priuilegium hoc quod clerici habent, est de iure diuino. c. quamquam, de censibus lib. 6. & ibi Geminian. c. relatum 11. quest. 1. c. si Imperator. & ibi Glossa 16. dist. Abb. in c. si quis. & in c. solita. num. 4. de maior. & obedient. & in c. proposuit, n. 14. de concess. præ. & in c. at si clerici, num. 23. de iudiciis. & conf. 83. num. 8. Lopez in l. 1. tit. 7. part. 1. in gloss. magna. verbo Señal. de ordin. col. 3. vers. pro parte. Bertrandus conf. 182. num. 1. lib. 1. Didacus Perez in l. 2. tit. 1. lib. 3. ordin. §. quare utrum Papa. & ibi citat Ferdinandum Loazes in tractat. Regis Angliæ, fol. 18. col. 4. num. 11. & Andreas de Irsenia in peregrina. in 1. constitut. Neapolitan. rubr. de pena vniuersit. qui erat potestates. fol. 45. col. 4. Et cum de iure diuino sit, & in totius status clericalis ecclesiæ ac Ministrorum eius fauorem concessum, nullo modo renunciari poterit; nam ius publicum, & pro publica vtilitate concessum, pacto priuatorum derogari non debet. l. ius publicum. l. inter debitorem. ff. de pactis. c. cum tempore. de arbitriis.

38 Secus tamen est in nostro casu, quia exemptio pro fauore concessa est, & in odium redundare non debet. l. non eo minus. c. de procuratoribus. l. 11. tit. 2. part. 3. præcisè in re ita animæ exemptorum odiosa, sicut est priuare illos indulgentiarum perceptione; essent namque tamquam exules, & persone miserabiles, qui ex particulari sedis Apostolicæ fauore magis, quam alij honorantur. Idèd namque exempti ne tanto bono priuentur, tacitè ad indulgentias peteipiendas suum exemptionis priuilegium renuntiant, sine aliquo strepitu aut actu exte-

rioni, & etiam tacite eas lucrantur sine aliquo exemptionis sue detrimento aut lesione: & sic neque suam exemptionem dimittunt, neque iurisdictionem episcopalem prorogant; sed tantum in anima bonum indulgentias lucrantur, quod est laudabile, precipue cum sit sine exemptionis lesione, aut Episcopalis iurisdictionis extensione. Facit etiam doctrina Patris Gasparis Hurtado de Mendoza ex illustrissima Societate Iesu, genere, religione, & eruditione illustri, *de matrimonio different. 3. disput. 115. num. 4.* ubi docet, posse Episcopum exemptionis sue Diocesis absolute ab excommunicatione reservata, & se adhuc submittere Episcopo: Ergo a Fortiori se debent submittere ad indulgentias consequendas, ut in terminis tenent Bologninus *de indulgent. n. 63.* Navarr. *in comment. de iubil. Leo. notab. 3. n. 113.* Bonacina *de sacrament. disput. 3. num. 115.* & Barbosa post hoc scripta visus *part. 3. alleg. 88. num. 27.*

Paroelii, seu alij Praelati Episcopis inferiores indulgentias nequeunt concedere. D. Thom. *in addit. ad 3. lib. super 3. sent. quest. 26.* Panorm. *in c. cum ex eo. de poenit. num. 5.* Geminian. *in c. indulgent. nam. 6. eod. tit. lib. 6.* Petrus Gregor. *synagoga. lib. 2. cap. 9.* *part. 1. num. 55.* Eodem *lib. 6. cap. 125. num. 6.* Boninoc. *disput. 2. dub. 1. num. 8.* Navarr. & Bonacina *supra.* Sylvester *verbo: indulgent. num. 102.* Wgolinus *de officio Episcopi, part. 2. cap. 41. num. 11.* Leo. *in glossa. part. 1. cap. 7. num. 19.*

Ex quo dicebat Soto *in assentent. dist. 22. quest. 11. art. 4. col. 33.* esse de iure divino asserendum quod est inter Presbyteros & Episcopos, in conferendis indulgentiis.

Episcopus qui renuntiat loco non dignitati, poterit indulgentias concedere; si permittatur ab Episcopo, qui subditos habet, ut eos suis subditis largiatur. Gratianus *disceptat. forens. cap. 28. n. 57. fol. mibi 380.*

Episcopus qui indulgentias concedit, si facit illud opus quod eius concessio requirit, eorum beneficio gaudet; & poterit etiam se cum dispensare, commutando illud opus suum in aliud: nam licet sibi indulgentias concedere nequeat, poterit ut indulgentias a se aliis concessis. Divus Thom. *in addit. ad lib. 3. super 3. sentent. dist. 21. quest. 2. art. 4. col. 6.* & *dist. 22. quest. 2. art. 2. col. 2.* Coninck. *disput. 2. dub. 2. num. 11.* *coff. ab iur. canon. Bologninus de indulgent. num. 69.* Azor. *instit. moral. part. 2. lib. 3. cap. 55. q. ultim.* Sanchez *de matrim. lib. 3. dist. 3. num. 2.* Sylvester *verbo: indulgent. num. 21.* Angelus 23. Armillan. 21. Emanuel Sam. 17. Cardinalis *in Clem. religio. coff. quibus. n. 2. de priuileg. excess. priuileg. Geminian. & Bonacina supra. Navarr. notab. 1. 20. num. 18.* Suarez *de legibus lib. 6. cap. 11. num. 8.* & 111. Barbosa *part. 3. dist. alleg. 88. n. 28.*

Potest etiam Episcopus extra Diocesim existens indulgentias concedere suis subditis, pro opere intra Diocesim propriam faciendo Navarr. *in commentar. de iubil. Leo. notab. 3. n. 113.*

Sed si concessis indulgentias pro opere, quod extra Diocesim sit, sine licentia Ordinarij illius loci non valebunt Bologninus *de indulgent. num. 66.* ubi citat Quidam *coff. 73. col. 2.* cum sequenti, in epist. *quaritur si Præbatus. Felinus de indulgent. num. 41.*

At verò ((salva istorum venia)) contrariam defendere sententiam duxi,

daxi, nempe, posse Episcopum indulgentias concedere suis subditis, etiam si ille extra Diocesim existat, pro opere quod extra Diocesim sit, sine licentia Ordinarij illius loci: nam cum sit cautum in iure, quod ea, quæ iurisdictionis voluntaria sunt, & quæ sine causæ cognitione exerceri possunt, in quocumque loco, & tempore Episcopo expedire liceat. *c. nouit. de off. & potest. Legati*, & ibi Gloss. & Doctor. *Clementin. 1. de foro competenti*, & *Cardinalis ibi num. 12. l. omnes 2. & l. final. ff. de off. Proconsulis. l. emancipari. ff. de adoptionibus*. Hippolytus de Marfilis, & Hieronymus Cagnolus in *l. final. ff. de iurisd. omn. iudic. ille n. 8. iste n. 29. Angelus Perusinus in d. l. emancipari, de adoptionibus*. Couarruias alios referens, *vari. ar. c. 20. lib. 3. n. 8. Menochius de arbitrar. lib. 1. quest. 43. n. 16. Romanus singulari 48. Selua de beneficiis p. 3. q. 4. num. 1. Rodeanus tit. de simonia, cap. 18. p. 1. n. 7. Marius de censuris tom. 1. l. 5. disp. 12. c. 2. liter. D. col. 5. Gonzales in regula 8. cancellar. gloss. 62. n. 2. Augustin. Barbosa in remission. ad Concil. sess. 6. de reform. cap. 5. Rebuffus in praxi, regula de clericis, à quibus & quomodo ordinentur, n. 11. & 12. Boherius in decis. part. 1. q. 3. n. 7. Riccius in praxi, decis. 380. n. 2. & 3. Zerola in praxi verbo absolutio part. 1. n. 7. Ludouicus à Sardis de legitimat. per rescriptum, num. 19. Nauarrus consil. 41. de temporibus, num. 1. Coninck de sacrament. disputat. 8. dub. 3. num. 22. Bonacina de sacrament. disputat. 5. quest. 7. punct. 2. n. 10. Syluester verbo confess. num. 12.*

48 Et cum iurdictio voluntaria ea dicatur, quæ inter volentes exercetur. *l. final. & ibi Gloss. ff. de iurisd. omnium iudic. Gloss. in d. leg. 2. & in leg. final. ff. de offic. Proconsulis.*

*& in l. emancipari, de adoptionibus. auctor. de defensoribus ciuitatum. & ibi Gloss. verbo sumunt. Bartholus in d. l. emancipari, num. 1. & Iason in leg. extra territorium. ff. de iurisd. omnium iudicium, num. 7. Ludouicus à Sardis, & Riccius supra. Apertè constat indulgentiarum concessio- nem, quæ semper volentibus, non verò inuitis datur, actum iurisdictionis voluntariæ esse. Gloss. in c. nouit. verbo terminos. de offic. Legati. Gloss. in c. nostro. de penitent. & Panormit. ibi, & in c. accedentibus, n. 4. de excessibus Prelatorum. Suarez tom. 4. disput. 49. sect. 3. num. 9. Coninck disput. 17. dub. 2. num. 9. & 10. Vgolinus de offic. part. 2. cap. 41. num. 1. Leo in thesauro. part. 1. cap. 7. num. 18. Bonacina disputat. 6. punct. 3. num. 9. Barbosa in pastoralis, allegat. 88. n. 16. Igitur extra Diocesim concedi poterunt, & ibi exercere licebit actum ad eas lucrandas requisitum: quia sine strepitu iudiciali sit, & sine apparatu iudicij; ad cuius confirmationem dixit Baldus, posse Episcopum extra suam Diocesim præsentatos per patronos confirmare, & ibi beneficia conferre, quamuis in curia Papæ sit: quia actus iurisdictionis voluntariæ est. Glossa in c. 1. de instit. lib. 6. Cagnolus in *l. final. ff. de iurisd. omnium iud. num. 29. Gonzales in reg. 8. cancellar. gloss. 62. n. 2. & 8. Franciscus de Pauinis de offic. Capituli sede vacante, quest. 1. part. 2. num. 66. Paulus de Citandinis de iure patronatus, part. 7. num. 19. Rochus de Curti eodem tract. summ. 1. n. 3. Iason in *l. extra territorium, de iurisd. om. Couarruias vari. ar. lib. 3. cap. 20. num. 8. vbi dicit, idem posse Vicarium Episcopi, si potestatem habet conferendi. Gloss. in c. status, de præb. l. 6. Hippolytus de Marfilis in d. l. final. n. 8. de iurisd. omn. Lara de anniuersar.***

49

50

51

- 52 & capil. l. 2. c. 10. n. 67. Gonzales & Pavinus *suprà*. Menoch. *de arb. l. 1. q. 43. n. 19.* Selua *de beneficiis. p. 3. q. 40. n. 1.*
- 53 Facit etiã quòd Rex potest extra regni sui limites Doctores & milites creare. Bart. *in l. 1. c. de dignit. l. 12.* Tiraquellus *de nobilitate. c. 6. n. 26.*
- 54 Potest & episcopus extra Diocesim concedere dimissorias. Examen episcopor. *lib. 1. c. 16. n. 8.* & Barbosa *in pastorali. part. 2. alleg. 7. n. 29.* & excommunicare subditum extra Diocesim existentem. Lancellottus *in templo. lib. 2. cap. 5. §. 4. num. 4.* & absolueret, ac excommunicare subditos, & exercere iurisdictionem contentiosam, quando causæ cognitio non vertitur, & effectus confertur in suam Diocesim. Gratian. *discept. cap. 127. num. 8.* Barbof. *in remiss. adv. 5. de reform. sess. 6. fol. 14. & in pastorali. p. 2. alleg. 6. n. 18.* & ibi causas delegare. Gloss. *in c. nouit. de offic. delegati.* Gonzales *suprà gloss. 62. n. 10.* & absolueret subditos, quando strepitus iudicialis non requiritur. Gloss. *in c. nouit. & in c. excomm. de offic. delegati.* Tuschus *liter. E. cons. 249. n. 3.* Zerola *in praxi. verbo absolut. part. 1. num. 7.* Iason *in l. extra territor. num. 11. de iuris. omn. iud.* & ibi num. 6. ponit exemplum in parrocho, qui extra suæ parochiæ limites poterit pœnitentialiter parochianos suos audire, & absolueret. Coninck *de sacram. disp. 8. dub. 3. n. 12.*
- 57 Syluester, Cagnolus, Gonzales, Nauarr. & Bonacin. *ubi proxim.* & in hoc casu actus absolutionis iudicialis est, ut inquit Nauarrus *in Manuali. cap. 27. n. 269.* & nihilominus extra Diocesim exercetur, & ibi robur sumit, & effectum ergo & similiter concessio indulgentiarum, etiam si pro opere sit extra propriam Diocesim facièda, cū istud non sit actus iurisdictionis contentiosæ, sed de voluntaria, & fiat sine strepitu iudi-

ciali inter volentes, non inter inuitos; huius opinionis est Emanuel Sa *in aphorismis. verbo indulgent. n. 16.*

58 Capitulum sede vacante indulgentias concedere posse, testantur Bologn. *de indulg. n. 44.* Syluest. *verbo Capitulum. n. 5.* Sa *n. 1.* Selua *de benefic. q. 11. p. 2. n. 4.* Zerola *verb. indulg. p. 1. n. 2.* Azor *instit. moral. p. 2. lib. 3. cap. 55. q. 4. & lib. 3. cap. 37. quest. 9.*

59 Contrarium, nempe non posse, tenent Felin. *de indulg. n. fin.* Geminian. *in c. Roman. de poenit. l. 6. n. 5.* Armilla *verbo indulg. n. 3.* Soto *in 4. sent. dist. 21. q. 1. art. 4. col. 4.* Rodrig. *rom. 3. de sus. ebras. c. 53. n. 155.* Bonac. *de sacram. disp. 6. punct. 3. n. 23.* Viuald. *in candel. aur. cap. 1. de quibusdã quest. particul. n. 5.* Barbofa *in pastor. p. 3. alleg. 88. n. 21.*

60 Facit etiam, quòd vacante Papali sede sacrum Cardinalium collegiũ indulgentias concedere non possit, quia tunc talis potestatis exercitiũ dormitat. Cardinalis Zabarella *in Clement. ne Romani. de elect. num. 5.*

S V M M A R I V M.

Episcopo, à quo iure sibi competat Sacramentum Confirmationis ministrare. num. 1.

Romanus Pontifex an possit dispensare, quòd simplex clericus hoc sacramentum conferat. num. 2.

Vtrum id possit facere Episcopus. num. 3.

Hæc prohibitio quando cœpit. n. 4.

Vtrum sit præscriptibile hoc ius. num. 5.

Archiepiscopus vtrum possit dispensare circa ministrum huius Sacramenti. num. 6.

Chrisma à quo debeat consecrari, & quis sit eius minister. num. 7.

Vtrum

*Vtrum Papa concedere possit, quòd
Chrisma ab alio quàm ab Epi-
scopo consecratur. num. 8. vsque
ad 11.*

*Vsus antiquus Ecclesiæ probat ad
Episcopos tantum spectare
Chrisma's consecrationem.
num. 9.*

*Vtrum balsamum sit de necessitate
sacramenti. num. 12. & 13.*

*Balsamum Indorum an aptum ad
hoc sacramentum. num. 14.*

*Vtrum Missa sit de substantia præ-
cisè in consecratione Chrisma's.
num. 15.*

*Quo die debeat consecrari, & quis
primus instituit ut die Iouis
sancti consecraretur. num. 16.*

*Vtrum peccet Episcopus in mortali
existens culpa Chrisma conse-
crando. num. 17.*

*Episcopus excommunicatus, seu de-
gradatus, an valide ministret*

hoc sacramentum. num. 18.

*Episcopus duorum Episcopatum
vntorum qualiter se portare de-
beat in consecratione Chrisma-
tis. num. 19.*

*Sub culpa mortali tenetur diligen-
ter curare de administrando hoc
sacramento: & Episcoporum
negligentia carpitur. num. 20.*

*Confirmare tantum subditos de-
bet. num. 21.*

*Vtrum peccet confirmando non
subditos. num. 22.*

*An in die feriali, & post prandium
possit ministrare hoc Sacramen-
tum Episcopus. num. 23.*

*Aras consecrare an possit Episcopus.
num. 24.*

*Si Ecclesia consecrata vio'etur, à
quo reconciliari debeat. num.
25. & 26.*

*Ecclesiæ consecratio ex quibus con-
stet. num. 27.*

DE CONFIRMATIONE.

CAPVT QVARTVM.

EPISCOPVS de iure
diuino est vnicus Con-
firmationis Sacramen-
ti Minister. c. manus. c.
nouissimè. de consecr. dist.
5. Concil. Trid. sess. 23. c. 4. l. 7. l. 8. l. 11.
tit. 2. p. 1. & ibi Lopez. D. Thomas in
3. sent. q. 72. art. 11. n. 50. Suarez de re-
ligione. tom. 4. l. 2. c. 30. n. 2. Soto in 4.
sent. dist. 2. q. 1. art. 1. col. 2. Petrus Soto
in lectionibus de instit. Sacerdot. lect. 2.
de sacram. Cõfirmationis, §. de ministro.
Alter Soto in 4. dist. 7. q. art. 12. Conc.

Trid. sess. 7. c. 3. Angelus verbo confir-
matio. n. 2. & Syluetter n. 2. Henriq.
in sum. l. 3. c. 6. de confirm. §. 1. Alphon-
sus Alvarez in Speculo iuris Pontificy,
tit. de confirm. fol. mibi 179. Durant. in
rational. l. 5. c. 84. n. 1. Mirand. in Ma-
nual. c. 22. n. 8. Candelabrum aureum
tit. 3. de confirm. §. de ministro, num. 26.
Coninck de sacram. q. 72. art. 11. dubit.
vnica. Petrus Greg. l. 2. p. 1. c. 5. n. 2. Vi-
ctor. in summ. sacram. §. de sacram. con-
firmat. n. 45. Abb. in c. vnico de sacra-
mēt. Couarr. variar. resol. lib. 1. cap. 10.

- num. 6. Anguianus de legibus lib. 2. controuers. i. num. 71. Barbosa in pastorali, part. 2. alleg. 30. num. 1.
- 2 Papa potest committere simplici Sacerdoti administrationem Sacramenti Confirmationis, & facere eum Ministrum. Gloss. in c. manus, de consecrat. dist. Soto in 4. dist. 7. q. 1. art. 12. & dist. 25. quest. 1. articulo 1. col. 6. Cæsar Baronius annalium Ecclesia tom. 8. anno Christi 594. fol. 54. Pineda in Monarchia Ecclesiastica part. 2. tom. 2. lib. 12. cap. 1. §. 2. fol. mihi 190. Nauarr. consil. 14. de priuileg. num. 1. Bonacina de Sacrament. disput. 3. quest. unica, punct. 2. num. 3. Gambatus de offic. Legati, lib. 1. fol. 41. num. 273. Lancelloit in templo, lib. 2. cap. 1. §. 4. num. 8. Henriquez, Armilla, Syluester, Coninck, Toletus, Nauarrus, Vivaldus, Angelus, Couarruuias, & Anguianus.
- 3 Episcopus nequit committere simplici Sacerdoti, seu alio non episcopo confirmationis collationem. Soto in 4. dist. 7. quest. 1. art. 12. Gloss. in c. peruenit. 95. dist. Henriquez, Alphonsus, Suarez, Vivaldus, Bonacina, & Coninck.
- 4 Eo quod Diuus Syluester Papa generale promulgauit decretum, neminem nisi Episcopum, sine sedis Apostolicæ permisso, Confirmationis sacramentum administrare & Chrisma consecrare debere. Villegas in vita Syluestri 1. fol. 428.
- 5 Quapropter stante hac constitutione Confirmatio seu Ordinatio à Presbytero, seu ab alio non Episcopo, non potest præscribi. c. quanto, de consuetudine. Couarruuias var. lib. 1. cap. 10. num. 13. & 14.
- 6 Patriarcha, seu Archiepiscopus, si Episcopi Suffraganei aut absentes, aut infirmi existant, ita quod confirmationis sacramentum ad-
- ministrare nequeant, si non adest alius Episcopus, qui commodè infirmi aut absentis Episcopi vicem suppleat, committere poterit simplici Presbytero, vt sacramentum Confirmationis conferat, si necessitas vrgens adfit. Gambatus de offic. Legati, lib. 2. fol. 41. num. 273.
- 7 Requiritur semper, quod ab Episcopo, non ab alio, sit consecratum Chrisma: cuius est vnicus iure diuino Episcopus Minister. Diuus Thomas in 3. sentent. quest. 72. art. 3. num. 20. Soto in 4. sentent. dist. 7. quest. unic. part. 3. Bonacina de sacramentis disput. 3. quest. unic. punct. 3. num. 4. Syluester verbo confirmatio, num. 2. Candelabrum autem in 3. de confirm. §. 2. num. 16. Victoria in summ. §. de Sacrament. Confirmat. num. 38.
- 8 Quod Papæ non liceat simplici Sacerdoti committere, conficere Chrisma, neque alio non Episcopo. Gloss. in c. peruenit. dist. 95. Soto, Bonacina & Candelabr.
- 9 Et quod hoc comprobatur ex antiquissimo vsu Ecclesiæ, & ex longissima consuetudine, vbi semper id benedicere & consecrare Ordini Episcopali fuit reseruatum, cum Henriquez & Bartholomæo, ac Angelo, Barbosa in pastorali, p. 2. alleg. 30. num. 6.
- 10 Contrarium, nempe posse Papam concedere simplici Sacerdoti quod Chrisma consecrare valeat, affirmat Victoria ubi proximè.
- 11 At verò distinguendum duxi ad hos conciliandos Doctores: quod simplex clericus etiam ex Pontificia delegatione nullo modo poterit conficere & consecrare Chrisma ad Sacramentum Confirmationis; & in hoc casu loquun

loquuntur Soto, Bonacina & ceteri. Si vero loquamur de chrismate ad consecrandas aras, calices, & Ecclesias, sine dubio tenendum est, posse Clericum ex Papa commissione & delegatione consecrare illud, quod non erit aptum ad Sacramentum Confirmationis: ut egregie Suarez de religione, tom. 4. lib. 2. cap. 30. num. 2.

12

Vicium balsamum sit de necessitate Sacramenti Confirmationis, valde controuersum est: nam Bonacina, & cum eo multi ibi relati, esse de necessitate præcisa tenet, de Sacramentis disp. 3. quest. unic. punct. 3. num. 1. sed Emanuel Sa verbo Confirmatio, neque negat, neque affirmat. num. 9.

13

Sed quod balsamum non sit de necessitate Sacramenti, sed ex præcepto & ritu Ecclesie, probatur ex textu in c. pastoralis, 1. de Sacrament. non iterandis, ubi habetur, quod quidam per errorem fuit confirmatus oleo benedicto sine balsamo, & questum est, an esset iterandum Sacramentum? Ad quod respondit Papa, nihil esse iterandum, sed cautè suppleendum, quod incautè fuerat omillum. Si ergo illud non debuit iterari, igitur fuit Sacramentum, sed si fuit Sacramentum, Chrisma non est de necessitate Sacramenti. Nam licet debeat Papa, quod cautè suppleatur quod incautè fuerat omillum: id enim propter præceptum & ritum Ecclesie, non quia esset de necessitate: ut testantur Valentia, tom. 4. disp. 5. quest. 11. punct. 2. ceteri. questio de Necessitate in sum. d. 5. de confirmat. num. 36. Zerola in præxi. verbo Chrisma, num. 2. Soto in 4. sent. dist. 7. quest. unic. art. 2. Nauarr. in Acta. moral. cap. 22. num. 8. & cons. unic. num. 4. de sacra. Kall. Caietanus 3.

part. quest. 72. art. 2. Barbosa part. 2. alleg. 31. num. 3.

Balsamum Indorum esse verum balsamum, & ad Confirmationis Sacramentum aptum, inquit Sa, ubi supra num. 10. & quod sic declarauit Ecclesia, quoad Sacramenta, que apud Indos conficiuntur. Joseph de Acosta è sanctissima Societate Iesu in historia naturali, de las Indias, lib. 4. cap. 28. prope finem.

14

Non licet episcopo Chrisma consecrare nisi Missam celebret, quia Missa præcisè est de substantia. Hostiensis in c. de referente 12. de celebrat. Missar. num. 2.

15

Que consecratio debet fieri die Iouis sancti, (ut decreuit Fabianus Papa, anno Domini de 255. Ille casus in historia pontificali in vita Fabiani primi, lib. 1. cap. 23.) c. quamiam, de sent. excom. lib. 6. licet locus sit interdictus. d. c. quamiam, de sentent. excom. Gloss. in cap. 1. de reliquis & venerat. Sander. Abbas in c. non est vobis, de sponsalibus, num. 8. Leo, in thesauro, part. 3. cap. 8. n. 87. Vivaldus in candelabro vit. de confir. § 1. num. 18. Victor in sum. §. de Sacram. Confirmationis. num. 38. Emanuel Sa verbo Confirmatio. Hostiensis supra.

16

Non peccat mortaliter episcopus, etiam si Chrisma consecret in peccato existens; sed peccabit ex eo, quia Missam celebrat. Emanuel Rodriguez tom. 4. de sum. abbas cap. 67. de Obispos. num. 14.

17

Episcopus degradatus, simoniacus, hæreticus, vel schismaticus, Chrisma valide consecrat. Soto in 4. dist. 25. quest. 1. ar. 1. col. 4. Coninck de Sacram. quest. 71. ar. 1. num. 193. Bonacina de Sacram. disp. 3. quest. unic. punct. 2. num. 7. & ceteri supra relati.

18

Episcopus

19 Episcopus duorum episcopatum
vntorum, quia in ambobus vno
die Chrisma conficere non potest,
debet vno anno celebrare in vno
episcopatu, & transacto anno ad-
ueniente die Iouis sancti consecra-
bit in alio. Hostiensis *in d. c. te re-
ferente, de celebratione Missar. num.*
3. & ibi Abbas, & Butrio. Gratia-
nus *disceptat. tom. 4. disp. 655. num.*
74. Barbosa *in pastoralis part. 2. alleg.*
31. *num. 5.*

20 Tenetur episcopus, ne in culpam
mortalem incidat, diligenter cura-
re circa Sacramenti Confirmatio-
nis administrationem. Suarez *super*
3. *part. Diui Thoma, quest. 72. art. 2.*
disp. 38. sect. 1. Cardinalis Toletus
in summ. lib. 5. cap. 4. Emanuel Sa
verbo Confirmatio, 1. num. 12. Bar-
bosa *in pastoralis part. 2. alleg. 30,*
num. 9. Qua in re dolenda vehe-
menter est Episcoporum negligen-
tia, qui de commoditate propria
curantes, ne itinere fatigentur, ad
Confirmationis Sacramentum cō-
ferendum non accedunt, neque
percurrunt diocesim, nisi per Vifi-
tatores, & sic multi etiam adulti si-
ne hoc Sacramento decedunt, pro-
pter suorum Prælatorum incuriam,
priuantur enim gratia fortitudinis,
erga perfidiæ phalanges, Christi
milites, cum non leui detrimento
animarum, neque sine grauissima
culpa parùm solliciti Pastoris. Vi-
ualdus *in candelab. de Confirmation.*
Sacram. tit. de ministro. num. 7. An-
tonius Fernandez de Moure *in exa-
mine Theologia, part. 4. cap. 7. §. 1.*
num. 10.

21 Debet confirmare episcopus
suos subditos tantum, non alienos,
nisi id faciat sine animo vsurpandi
iurisdictionem: vel si gratum suis
episcopis esse videat. Emanuel Sa
verbo Confirmatio, n. 1. Armilla n. 3.

22 Alij verò tenent, peccate morta-
liter Episcopum confirmando non
subditos. Coninck *de Sacram. quest.*
72. *ar. 11. num. 103.* Viualdus *in*
candelabr. tit. 3. de confirmat. §. de
suscipiend. num. 30. Bonacin. *disp. 3.*
quest. vnic. punct. 2. num. 3. Sylue-
ster *verbo Confirmatio.* Antonius
Fernandez *vbi proximè.*

Sed hæc Doctorum doctrina
nullo modo admittenda, nisi ani-
mo vsurpandi iurisdictionem alie-
nam, seu alterius episcopi populū
Episcopatu suo aggregandi id fa-
ciat. Si verò recto fine, & sancto ze-
lo id faciat, valdè laudabile, ac vti-
le alijs Episcopis erit; & super hoc
multoties audiui à præstantissimis
Episcopis, cum de hoc agerem, vti-
nam ipsi haberent episcopos vici-
nos, qui in hoc eos adiuuarent,
quod non solum ipsis gratum esset,
sed etiam gratissimum. Et in hoc
mea sententia est, non peccare
Episcopum confirmantem alienos
subditos, si deprauatum animum
non habeat vsurpandi alienam iu-
risdictionem.

23 Sacramentum Confirmationis
in die feriali post prandium potest
episcopus ministrare, & etiam in
Capella sui Palatii, aut extra in alio
loco honesto, & etiam tempore in-
terdicti: ad quod si quotidie non
portat rochetum, debet eum assu-
mere, si verò assidue eo vtitur, cum
rocheto accipiat amictum, postea
pluuialem, ac mitram, & baculum.
Henriquez *in summ. lib. 3. cap. 6. §.*
7. Sa *verbo Confirmatio, num. 1.*
Barbosa *in pastoralis, part. 2. allegat.*
30. *num. 11.*

24 Potest etiam Episcopus aras, al-
taria, & calices, ac Ecclesias con-
secrare: vt ex Cæremoniali ac Pon-
tificiali constat.

25 Si ecclesia consecrata violetur,
posse

posse reconciliari per Presbyterum de commissione Episcopi cum aqua, vino, & sale, & cinere, per Episcopum benedicta; ut fertur factum fuisse in Compostellana Ecclesia, ubi de Archiepiscopi commissione Presbyteri Ecclesias consecratas, pollutas, reconciliabant. Emanuel Sa in *aphor. verbo Ecclesia*, num. 20.

Contrarium tamen verissimum existimo, nempe, non posse Episcopum simplici Presbytero, vel aliis, qui episcopi non sint, committere Ecclesias reconciliare, si consecratae sunt: per textum in *c. aqua, de consecrat. Ecclesia, vel altaris*, & ibi Scribentes, Victoria in *summ. sacram. num. 90. fol. 74.* Vgolinus de *offic. Episcopi, cap. 29. §. 8 n. 9.* Barbosa in *pastoral. part. 2. alleg. 28. num. 56.*

26 Non nego quin antiquitus de episcopi commissione Ecclesias consecratas reconciliabant, sed id faciebant ex Papali dispensatione, teste Innocentio in *d. c. aqua, de consecrat. Ecclesia.* At verò quando Ecclesia consecrata non est, sed tantum benedicta, & polluitur, tunc à simplici Sacerdote potest benedici: ut notant omnes Summistae *verbo Ecclesia polluta.*

27 Qualiter cognoscetur si Ecclesia est consecrata, aut benedicta tantum? Probat, namque Ecclesiae consecratio ex literis sculptis in marmore, vel in libro antiquo per unum testem, & per cruce sculpras in pariete, & per alia signa. Innocent. & Sa *supr.* Idem Innocent. in *c. solemnitates. dist. 4. & in rubr. de consecrat. Ecclesia.* Philippus Decius *conf. 135. num. 2. tom. 1.* Lambertinus de *iure patron. lib. 1. art. 7. quest. 2. prima partis, num. 10.* Mascardus de *probat. conclus. 582. num. 2. & conclus. 415.*

num. 4. Barbosa in pastoral. part. 2. allegat. 27. num. 5. Sylvester verbo consecratio, num. 3.

S V M M A R I V M.

Sacramenti Ordinis quis minister sit. num. 1.

Episcopus excommunicatus, degradatus, aut similis an verè Ordines conferat. num. 2.

Vtrum ordinati ab excommunicato executionem Ordinum recipiant, & à quo dispensentur. ibidem.

Quid si recipientes ignorabant defectum Episcopi. num. 3.

Episcopus an tam possit quoad Ordinis efficaciam quantum Papa. num. 4.

Ordines maiores conferre simplex clericus de commissione Papae an possit. num. 5. & 6.

Consecrare Episcopum an possit Presbyter de commissione Papae. num. 7.

Virum valeat minores ordines conferre. num. 8.

Abbatibus ius mitrae & baculi habentes minores Ordines an possint conferre, ibidem.

Cardinales S. R. E. Ordines minores conferunt, & utuntur Pontificalibus indumentis. num. 9.

Episcopus an possit concedere Presbytero quod minores Ordines conferat. num. 10.

Episcopus qui loco & dignitati renunciauit, an minores Ordines conferre valeat. num. 11.

Qui renunciauit loco tantum, an

- maiores & minores. num. 12.
Qualiter cognoscatur qui renuntiauit loco tantum, & qui loco & dignitati. num. 13.
In dubio an presumatur renuntiasse loco & dignitati. num. 14.
Criminosus nemo presumitur nisi probetur. num. 15.
An possit dispensare cum subdito, qui Ordines suscepit ab excommunicato, seu excommunicato, si delictum occultum sit. numero 16.
Ordinare extra Diocesim an queat Episcopus. num. 17.
Primam tonsuram an extra Diocesim conferre possit. num. 18. & 19.
Prima tonsura an diebus festibus debeat conferri. num. 20.
Minores Ordines quo die, & utrum simul. num. 21 & 22. & 23.
Minores Ordines, & Subdiaconatum utrum vno die conferre possit Episcopus. num. 24.
Episcopus interstitia non seruans ordinans subditum, utrum aliquam penam ipse, seu ordinatus incurrat. num. 25.
Maiores Ordines an quolibet tempore conferre possint Episcopi, & quid Papa possit facere. num. 26.
Maiores Ordines conferre an possit Episcopus, non seruatis interstitiis. num. 27.
Religiosi è sanctissima Societate Iesu super hoc priuilegiati. num. 28.
Ordinatus à Papa, an possit ordinari ab Episcopo. num. 29.
Episcopus inuitatus ad Ordines celebrandos in Diocesi aliena, an possit ibi ordinare suos subditos, & etiam alienos literas dimissorias suorum Prelatorum portantes, sine noua licentia Ordinarij, seu Capituli à quo inuitatus. num. 30.
Expbanatur locus Concilij in c. ultim. sess. 6. de reformat. & ibi contra Barbosam, & Mirandam, ac alios insurgit author. num. 31.
Familiarem triennalem an ordinare possit Episcopus, & quid si cepit triennium antequam crearetur Episcopus. num. 32.
An locum habeat in prima tonsura. num. 33.
An cum eo possit dispensare in interstitiis. num. 34. & 35.
Pro necessitate Ecclesie an possit ordinare familiarem triennalem ad titulum patrimoniij. num. 36.
An incurrat aliquam suspensionem si eum ordinet sine necessitate. num. 37.
An dispensare possit cum familiari triennali super interstitiis si primam tonsuram non habet. num. 38.
Literas dimissorias an concedere possit familiari triennali. numero 39.
Episcopus titularis an familiarem triennalem ordinare possit, si beneficium habet ad ei conferendum.

- rendum. num. 40
- Pontificalia an possit exercere Episcopus titularis, ubicumque sine Papa licentia. num. 41.
- Episcopus quos ordinare valeat. num. 42.
- Quis dicatur Episcopus originis. num. 43.
- Episcopus in cuius Diœcesi natus est Pater ordinandi, an dicatur proprius Episcopus ratione originis. num. 44.
- Filius an sequatur domicilium matris, & in quo casu. num. 45.
- Natus in mari cuius domicilium sequatur. num. 46.
- Ordinatus ab Episcopo originis ad titulum patrimonij, an ordinari possit ab Episcopo domicilij. num. 47.
- Dum subditos ordinat an exigere possit ab eis votum expressum continentie. num. 48.
- Tenetur requirere an titulum habeant qui accedunt ad Ordines suscipiendos. num. 49.
- Ad minores an requiratur titulus. num. 50.
- Quid ad maiores. num. 51.
- Religiosi è Societate Iesu utrum ordinari possint sine titulo. num. 52.
- Qui professos se esse finxerūt nō debent ali ab Episcopo ordinante. num. 53.
- Ad titulum honorum mobilium an ordinare possit. num. 54.
- Ad titulum census redimibilis an ordinare possit. num. 55.
- An ad titulum seminarij. num. 56.
- An ad titulum donationis. numero 57.
- An ad titulum pensionis. num. 58.
- An ad titulum patrimonij. numero 59.
- Vtrum requiratur quòd habeat titulum ordinandus, in Diœcesi proprij Episcopi à quo ordinatur, vel in alia. num. 60.
- An ordinari possit ab Episcopo in cuius Diœcesi bona habet, si alia de causa ei non subest. num. 61.
- An ad titulum hereditatis paternæ ordinare valeat Episcopus. num. 62. & 63.
- Concordantur Doctorem opinioniones. num. 64.
- Ad titulum beneficij cuius possessio non est segura, utrum ordinare possit. num. 65.
- An ordinare possit graduatum in iure Canonico, aut in Theologia. num. 66.
- Episcopus qui ordinavit in Presbyterum eum qui antea fuit ordinatus ab alio sine titulo, an teneatur eum alere. num. 67.
- An Episcopus teneatur alere quem antecessor sine titulo ordinavit. num. 68.
- Quid si Episcopus ordinator vivit. num. 69.
- Ordinans in aliena Diœcesi, de commissione eius Episcopi ordinans aliquos sine titulo, an eos alere teneatur. num. 70.
- Ordinans subditos alienos virtute dimissioriarum, an cum eis possit dispensare in interstitiis ac

- delictis. num. 71.
 An possit eos examinare, licet examinatos à proprio Episcopo constet. num. 72.
 Examinare potest Regulares, etiam si examinati mittantur à suis Prelatis. num. 73.
 Regulares si ordinantur ab alio Episcopo, quàm ab illo ubi degunt, an habere debeant literas dimissorias. num. 74.
 Episcopus occultum criminofum ordinans an videatur cum eo tacite dispensare. num. 75.
 Habentes dimissorias ad hoc ut ordinari possint à quocumque Episcopo, quam clausulam inseri petere tenentur. num. 76.
 Abbates suis subditis dimissorias an concedere valeant. num. 77.
 Ordinare subditos seculares an possint Abbates, & quo iure ordinent subditos regulares. n. 78.
 An possint consecrare calices, & aras. num. 79. & 80.
 Concedens Papa Abbatibus ius utendi mitra, & aliis indumentis Pontificalibus, an videatur etiam concedere quòd possint exercere iura Episcopalia. num. 81.
 Mitra, & alia insignia Pontificalia, sunt quedam nuda demonstratio, quæ habent suum significatum num. 82.
 Iura Episcopalia plura. num. 83.
 Antiquitus Abbates non poterant benedicere indumenta, neque calices, aut altaria consecrare. num. 84.
 Quàm plurima referuntur Pontificum priuilegia, Ordini Diu Benedicti concessa. num. 85.
 Dicere habeo priuilegium, & priuilegium non ostendere inane est. num. 86.
 An ad eius probationem admittantur testes. num. 87.
 Ad iurisdictionem Episcopi spectantia an præscriptibilia. n. 88.
 Iura Episcopalia an præscriptibilia. num. 89.
 Vnctio altaris, & calicis, an ordinis Episcopalis sit. num. 90.
 Monasterij Casinensis ubi sanctissimi Benedicti Religiosorum Patriarcha ac Pater, lumen Ecclesie & ornamentum singulare, corpus requiescit, & etiam sue dilectissima sororis priuilegium refertur num. 91.
 Abbas Cisticensis & alij quatuor Abbates habent priuilegium consecrandi aras, & calices. num. 92.
 Prouinciales ac Presbyteri Societatis Iesu in remotis partibus infidelium existentes, possunt calices, & aras consecrare, etiam pro usu alieno. num. 93.
 Dimissoria an expirent mortuo concedente, seu translato. num. 94. & 95.
 Archiepiscopus dum visitat Suffraganeorù Dioceses an dimissorias concedere possit. num. 96.
 Vicarius generalis literas dimissorias concedere an valeat, virtute Generalis cõcessionis, an requiratur expressa licentia. num. 97.

DE ORDINATIONIBVS.

CAPVT QVINTVM.

EPISCOPVS iure diuino est vnicus sacramenti Ordinis Minister, c. 1. cum gloss. de ordinatis ab Episcopo qui renunt. Episcopat. Concil. Trident. de reformat. sess. 23. cap. 4. & 7. Diuus Thomas 2. 2. in addit. ad lib. 3. super 3. sentent. quest. 38. art. 1. Tarareus in 4. sentent. distinct. 24. quest. vnic. col. 4. Soto in 4. sentent. dist. 25. q. 1. art. 1. col. 4. Petrus Soto in lectio. de institut. sacerdot. lect. 5. de sacram. Ordinis, §. quod igitur. Hostiensis in summ. de temporibus ordination. §. & à quo. Stunica vera religione, lib. 3. cap. 27. col. 3. Henriquez lib. 10. cap. 11. in princ. Coninek de sacram. disp. 20. dub. 9. num. 75. Nauarr. consil. 4. de priuilegiis, num. 4. Victoria in relectionibus de potest. Ecclesia relect. 2. propositione 3. num. 16. & in Summ. 5. de sacram. Ordinis, num. 215. Fornatius in addit. ad lib. 6. Toleti cap. 5. in pr. Bonacina de sacram. disput. 8. quest. vnic. punct. 4. proposit. vnica, num. 1. Viualdus de sacram. Ordinis, n. 17. Petrus Gregorius syntagmatum p. 2. cap. 9. lib. 16. num. 1. Nauarr. in Manuali cap. 22. num. 18. Anguianus de legibus lib. 2. controuers. 1. num. 70. Barbola in pastoral. part. 2. alleg. 3. num. 2.

2 Episcopus degradatus, suspensus, excommunicatus, hæreticus, aut simoniacus, & qui loco & dignitati renuntiauit, licet tam ipse quàm recipientes grauitè peccent, verè Ordines confert, & ordinati verè

Ordines recipiunt; sed non administrationem neque earum exercitium: (quidquid dicat Ricardus à Media villa citatus à Tataretto infra allegando) Abbas in c. à nobis de sacrament. non ierand. Tataretus in 4. sentent. dist. 25. quest. 1. col. 2. Soto in 4. supra Petrus Soto supra. Petrus Gregorius, Coninek, Fornatius, Hostiensis, Viualdus, Bonacina, Barbola, & Victoria in d. relectione, & in summ. num. 216. Toletus lib. 1. cap. 50. num. 4. Syluester verbo degradatio, num. 9. & verbo ordo. 3. num. 6. Valentia ad Diuum Thomam disp. 9. quest. 3. part. 1. vers. penultim. tom. 4. Rodeanus de simonia part. 2. cap. 23. num. 21. Leo in thesauro part. 3. cap. 8. num. 37. Riccius in praxi, in additione ad decisionem 318 in fine. Angelus verbo ordo. 2. num. 3. Hieronymus de Leyua in examine Episcoporum. lib. 1. cap. 12. num. 27. Antonius Ragucius in lucerna Parochorum, tit. de sacram. Ordinis questum 18.

Et sic ordinati non sunt dispensabiles ab alio quàm à Papa. cap. 1. & 2. de ordinatis ab Episcopo, qui renuntiauit Episcopatu.

4 Si verò Episcopi delictum, aut crimen ita occultum sit, & recipientes ignorantes ad eum accedant, verè Ordines suscipiunt, & executionem ad omnes actus spirituales. Gutierrez canonic lib. 1. cap. 1. num. 81. & 89. Mascardus de probationibus conclus. 649. num. 45. Soto in 4. dist. 25. quest. 1. Sanchez de matrimonio lib. 3. disp. 22. num. 35. Couarru-

nias in *c. alma Mater*, part. 1. §. 6. num. 7. multos refert Barbosa post hæc scripta visus in *pastorali*, part. 3. allegat. 3. num. 17.

5 Tantum potest Episcopus quoad ea quæ sunt de consecrationis vel Ordinis efficacia, quantum Papa. Gloss. in *extranag.* 1. *ne sede vacant*, verbo *Coepiscoporum*, in *princ. gloss.* 1. Soto in 4. *dist.* 24. *quest.* 2. *art.* 4. *col.* 3. in *princ.*

6 Quòd Papa non possit simplici Sacerdoti committere collationem Ordinum maiorū. Diuus Thomas in *addit. ad librum* 3. *super* 3. *sentent. quest.* 38. *art.* 1. num. 50. Soto in 4. *dist.* 25. *quest.* 1. *art.* 1. *col.* 6. Syluester verbo *Ordo* 3. num. 7. Fornar. in *addit. ad lib.* 6. Toleti *de inst. Sacerd.* cap. 5. Bonacina *de sacram. disput.* 8. *quest. vnic.* part. 4. *proposit.* *unic.* num. 3. Coninck *de sacram. disp.* 20. *dub.* 9. num. 86. Couarruias *lib.* 1. *variar.* cap. 10. num. 10. *lib.* 1. Barbosa in *pastor. p.* 2. *alleg.* 3. n. 4.

7 Contrarium, nempe posse tam maiores quàm minores committere simplici Sacerdoti vt conferat, Anguianus tenet, *de legibus lib.* 2. *controu.* 1. num. 10. Abbas in *c. quanto*, *de consuetudine*, num. 9. Gloss. in *c. manus*, *de consecr.* *dist.* 9.

8 Et quòd Subdiaconatum possit conferre Presbyter de licentia Papæ, non verò Diaconatum aut Presbyteratum. Gloss. in *c. peruenit.* 95. *dist.* Victor. in *summ.* num. 216. §. *de Sacram. Ordinis.* Viualdus in *candelabro*, *tit. de sacram. Ordinis*, §. *de Ministro*, n. 8. & 17.

Sed Victorias vbi proximè inquit, quòd Peludanus, Diuus Thomas & Ioannes Maior testantur, nullo modo posse Papam hoc concedere, & quòd securius esset ab alio Subdiaconatum suscipere, quàm à tali Presbytero super hoc privilegiato.

8 Quòd non possit Papa concedere simplici Sacerdoti consecrare episcopum. Coninck *de sacram. disp.* 20. num. 86. *dub.* 9. & insinuat gloss. in *c. manus*, *de consecrat.* *dist.* 5. quatenus verbo irritum affirmat, non posse aliquem etiam ex Papæ dispensatione conferre ordinem quem non habet. Argumento *l. nemo potest.* ff. *de reg. iuris*, *l. traditio* 20. ff. *de acquir. rerum dominio.* *c. nemo potest.* 79. *de regulis iuris lib.* 6. *c. Daibertum* 1. *quest.* 7. ibi, quòd Nezelon, quem constat ab hæreticis ordinatum, qui nihil habuit, nihil dare potuit. Sed simplex Sacerdos qui non habet episcopalem ordinem, quomodo Episcopalem ordinem dare poterit?

8 At verò ex commissione Papæ posse Presbyterum minores Ordines conferre, vt vidimus in Abbatibus, qui minores Ordines conferunt, si ius mitræ & baculi habent. Syluester, Fornar. Couarruias, Bonacina, Anguian. & Victor. *supra.* Diuus Thom. in *addit. ad lib.* 3. *super* 3. *sentent. quest.* 38. *art.* 1. Valentia ad Diuum Thomam *disp.* 9. q. 2. part. 1. Bellarmin. *de clericis*, *lib.* 1. cap. 27.

9 Et etiam exemplum est dominis Cardinalibus S. R. E. nam licet episcopi non sint, minores Ordines conferunt, & vtuntur Pontificalibus indumentis, & populum solemniter benedicunt. Geminianus in *c. Abbates*, *de priuileg.* *lib.* 6. num. 4. Abbas in *c. clerici*, *de vita & honestate clericorum*, num. 6. Felinus in *c. inter monasterium*, *de sentent. & re iudicata*, num. 2. Decisiones Rotæ in *novissim. diuersor. auditor. decis.* 731. num. 10. p. 1. fol. 456. Lancellottus in *templo lib.* 2. cap. 2. *de Cardinal.* §. *de excellentia*, & *potentia Cardinal.* num. 17. Cardinalis Tuschus *liber.* C, *conclus.* 100. n. 50.

Zerola

Zerola in praxi, verbo Cardinalis, part. 1. num. 7. D. Thomas in lib. 3. super 3. sentent. quest. 38. art. 1. num. 50. Soto in 4. distinct. 25. quest. 1. art. 1. col. Petrus Soto in lectionibus lect. 3. §. quod igitur. Syluester, Fornar. Bonacina, Victor. & Barbosa.

10 Episcopus nequit concedere Presbytero potestatem conferendi minores Ordines. Gloss. in c. peruenit. 95. dist. Angelus verbo Episcopus, num. 4. Armilla eodem verbo num. 11. Soto, Fornarius, Bonacina & Victoria.

11 Episcopus qui loco & dignitati renunciauit, minores Ordines conferre poterit illis, qui cum literis dimissoriis suorum episcoporum venerint. c. 1. de ordinatis ab Episcopo, qui renunt. & ibi Abbas, Hostiensis in summ. vers. quid iuris eodem titulo. Borgasius eodem titulo, part. 6. num. 2. Hieronymus Venero lib. 1. cap. 12. num. 14. in examin. Episcoporum.

12 Si verò loco tantum renunciauit, ab alio episcopo rogatus minores, & sacros Ordines, sicut antea conferre poterit. dicto cap. 1. & ibi Scribentes. Cardinal. Toletus in summ. lib. 1. cap. 71. num. 6. Armilla verbo Ordo, num. 18. Syluester 3. num. 5. Borgasius, Leyua sup. a. Ragucius in lucerna parochorum, titulo de sacram. Ordinis, quest. 18. Lancellortus in templo, lib. 2. cap. 5. summ. de potentia Episcopi in spiritu. libus, num. 22. Barbosa in pastor. part. 3. allegat. 113. num. 1.

13 Sed si dubitas quomodo cognosci possit qui renunciauit loco, & dignitati, & ille qui renunciauit loco tantum. Respondeo, quod ille dicitur renunciare loco tantum, qui ideò renuntiat, quia solitariè viuere vult, sine magnis episcopatus curis, vel ob ægritudines, vel quia vocatur ad præfidentiam, seu

ad aliud officium, vel propter alias causas his similes. Si verò propter delictum renuntiat, eo quod de crimine accusatus & conuictus priuatur episcopatu, seu ipse propter ingnauiam, & insufficientiam renuntiat, tunc conceditur renuntiare loco & dignitati, ita Panormitan. in cap. 1. num. 8. de ordinat. ab Episcop. qui renunciauit. & Hostiensis in summ. eodem tit. §. quid iuris vers. sed quid simpliciter. Gratian. disceptat. cap. 191. num. 50. Maiolus de irregular. lib. 3. cap. 6. num. 6. Barbosa in pastor. part. 3. alleg. 113. n. 1.

14 Et quando dubitatur an renunciauit loco & dignitati, seu loco tantum, in dubio tenendum est renunciauisse loco tantum, non dignitati. Gratianus num. 50. vsque ad 57. Quia, vt diximus, qui renuntiat loco & dignitati, ideò renuntiat, quia aut criminofus, aut insufficientis totaliter est: sed insufficientis & criminofus nemo præsumitur, nisi probetur. Argumento textus in c. ex parte, de scrutinio in ordi. faciend. c. cum in iuuentute. c. dudum, de præsumptionibus. & ibi Baldus c. si quid. 86. dist. c. in cunctis 11. quest. 3. c. Innocens, cum gloss. verbo, indicat. 22. quest. 5. c. sunt nonnulli 46. dist. c. estote de regulis iuris in decretalibus. c. nullum ante. 30. quest. 5. c. Deus omnipotens. & ibi Gloss. verbo præsumat 2. quest. 1. l. seruos 20. l. testamento. l. Thois 4. §. sorore sua. ff. de fideicommissar. libertatibus. l. cum pater 77. §. rogo ff. de legatis. 2.

15 Episcopus qui ob ignorantiam renunciauit loco, & dignitati, & postea operam literis dedit, potest iterum eligi, & postulari: neque ideò repellitur quia fuit insufficientis; nam studio & diligentia illud amouit impedimentum. Vincentius de Anna consil. seu allegat. 123. num. 1.

Potest

- 16 Potest episcopus dispensare cum eo, qui Ordines ab Episcopo, qui loco & dignitati renuntiauerat, vel ab excommunicato, aut simoniaco suscepit, si delictum occultum est: aliter verò minimè. Vgolinus *de offic. Episcop. cap. 57. §. 2. num. 4. vers. quinto.*
- 17 Episcopus extra Diocesim Pontificalia exercere nequit, & ordinare etiam subditos, sine licentia ordinarij illius loci. Neque in propria Diocesi existens potest ordinare, nisi sibi subditos, aut literas dimissorias habentes: & si contra fecerit à collatione talium Ordinum per annum erit suspensus, ita ut si Diaconatum conferat, à collatione Diaconatus suspenditur; & ordinati ab executione Ordinum susceptorum etiam suspenduntur. Concil. Trident. *de reformat. sess. 23. cap. 8. & de reformat. sess. 14. cap. 2.* Nauarr. *in Manuali cap. 2. num. 18. & cons. 41. num. 3. de tem. ordinat.* Henriquez *in summ. part. 2. lib. 11. cap. 3. §. 2.* Gutierrez *canonicar. lib. 1. cap. 26.* Marius *de censuris tom. 2. disput. 16. de suspensione cap. 1. vers. 3. inferitur.* Coninx *de sacrament. disput. 20. dub. 9. num. 93.* Candelab. *aur. titulo de sacrament. Ordinis. §. de tempore, num. 38.* Fornat. *in addit. ad Toletum, cap. 5.* Riccius *in praxi decis. 297. num. 1. & 2.* Bonacina *de sacram. quest. vnic. punct. 4. disput. 8. propos. vnic. num. 7.* Toletus *lib. 1. cap. 49. n. 1.* Leo *in thesauro, part. 1. cap. 4. num. 23.* Petrus Gregorius *syntagmat. lib. 16. part. 2. cap. 9. num. 3.* Anguianus *de legibus lib. 2. centur. 1. num. 71.* Barbosa *in pastoral. part. 2. allegat. 6. num. 10. & part. 3. alleg. 111. num. 13. & part. 2. alleg. 8. num. 2.*
- 18 Extra Diocesim verò potest episcopus sine licentia ordinarij propriis subditis primam tonsu-
- ram conferre. Riccius *decis. 380. num. 3. & decis. 706. num. 8.* Rebuffus *in prax. benefic. regul. de clericis à quibus & quomodo crecentur. num. 12.* Bonacina *de sacram. disp. 3. quest. vnic. punct. 2. pr. 2. num. 13.* Couartuias *var. lib. 3. cap. 20. num. 9.*
- 19 Contrarium, nempe, non posse sine licentia ordinarij, defendit Barbosa *in pastoral. part. 2. alleg. 6. n. 15. & alleg. 30. num. 16.*
- 20 Prima tonsura quolibet die etiam non festiuo conferri potest. Riccius & Couartuias, atque Rebuffus. Emanuel Sa *verbo ordo, num. 13.*
- 21 Minores ordines quolibet die festiuo simul conferre poterit. Nauarrus *in Manuali cap. 25. num. 71.* Angelus *verbo 6. num. 2.* Syluester *d. num. 2. & Sa num. 13.*
- 22 Sed hoc procedit si consuetudo adest omnes simul vno die conferendi, aliter seruanda sunt interstitia, sufficit enim quòd sint vnus diei festiuo ad alium festiuum proximum. Syluester *d. num. 7.* Barbosa *part. 2. alleg. 11. num. 15.* vbi citat Campanum *diuer. iur. canonici. rubr. 6. cap. 2. num. 20.*
- 23 Sed hoc nunquam obseruare vidi, sed simul omnes vno die conferre, neque idè incurreret suspensionem, vel aliam poenam. Auila *de censuris, part. 7. disput. 9. sect. 1. dub. 4.* Valentia *tom. 4. disp. 7. quest. 19. punct. 3.* Bonacina *de censuris disp. 7. quest. 3. punct. 4. num. 3.* Barbosa *num. 16.*
- 24 Et etiam si consuetudo adest, potest omnes minores Ordines, & etiam Subdiaconatum vno die conferre. Emanuel Sa *verbo ordo, n. 17.* Angelus *eodem verbo 6. n. 2.* Syluester *2. num. 7.* Nauarr. *in Manual. c. 25. n. 71.* Augustin. Barbosa *in remiss. ad c. 11. Concilij Trid. sess. 23. n. 1. fol. mihi 68.*

Contra

- Contrariū tenet Venero à Leyua
in examine Episcoporum lib. 1. cap. 18. num. 13. cum aliis.
- 25 Ordinans proprium subditum licet interstitia non seruet, nullam pœnam incurrit: neque ordinatus suspenditur, quia censetur cum eo tacite dispensasse. Nauarrus *conf. 4. de tempor. ordinat. Riccius in praxi, resolut. 483. num. 7. Bonacina de Sacramentis, disput. 8. quest. unica, part. 5. num. 35. & de censuris disp. 3. quest. 6. punct. 5. num. 7. Barbosa part. 2. alleg. 18. num. 11.*
- 26 Debet episcopus Ordines sacros in diebus sibi ad hoc deputatis concedere: Papa autem omni tempore. *c. Subdiaconos 1. c. sanè 2. c. de eo. c. cum quidam, de temporibus ordin. & ibi Hostiensis & Panormitan. Concilium Trident. de reform. sess. 23. c. 8. Angelus verbo ordo 4. n. 1. Syluester 2. num. 6. Emanuel Sa num. 13. Facit textus in l. 5. tit. 5. part. 1. Viualdus in candelabr. titulo de sacram. Ordin. tit. 15. §. de tempore, num. 35. Bonacina de sacram. disp. 8. punct. 6. n. 1. Lancelotti in templo lib. 2. c. 1. §. 4. n. 9. fol. 134.*
- 27 Non debet episcopus vno die, vel duobus diebus ieiunij continuatis duos Ordines sacros conferre: nam licet dixerimus non incurtere suspensionem, non seruans interstitia, intelligitur non seruando per totum tempus requisitum à iure, hoc est, dispensando in parte temporis aliàs requisiti: non verò totaliter contra ordinationem ecclesiæ, conferens vno die, aut duobus ieiunij continuatis; nam in hoc casu suspensionem incurret, donec absolutionem à Pontifice obtineat. *c. literas. c. dilectus, de temporibus ordin. & ibi Panormitan. Angelus, Syluester, & Nauarrus. Leo in thesauro part. 1. cap. 4. n. 25. Andreas Gambarus de offic. Legati, lib. 2. n. 164. fol. 141. Marius de censuris, disp. 16. de suspension. c. 1. vers. 3. infertur. Barbosa p. 3. alleg. 111. n. 12.*
- 28 Religiosi è Societate Iesu interstitiis non seruatis, & extra tempora à iure statuta in tribus diebus Dominicis, & etiam festiuis, ac continuis ordinari possunt, sine aliquo literaturæ, seu caremoniarū, vel officiorum examine, ex priuilegio Gregorij XIII. Eman. Rodrig. *quest. reg. tom. 1. q. 18. art. 6. per totam.*
- 29 Nequit Episcopus illum ordinare, qui Diaconatum, aut Subdiaconatum suscepit à Papa, sine eius expressa licentia. *c. filium 1. q. 1. c. in distribuendis, & ibi Panorm. & Doctores de tempor. ordin. l. 1. tit. 5. p. 1. & ibi Lopez, Angelus, verbo ordo 3. n. 20. Gambarus de potest. Legati de latere. lib. 2. num. 267.*
- 30 Episcopus ab alio Episcopo, aut à Capitulo, sede vacante, post annum inuitatus ad Ordines celebrandos generales, poterit ordinare ibi clericos sibi subditos, & etiam aliarum Diœcesium, si literas dimissorias habeant: neque ad hoc requirere tenetur aliam licentiam Capituli, aut episcopi vbi celebrat, sed sufficit generalis quā habet. *Nauarr. cōf. 44. de temp. ordin. n. 5. & 6. Toler. lib. 1. cap. 49. n. 2. Fornar. in addit. ad Toletū, cap. 5. Exam. Episcoporum. l. 1. c. 12. n. 52.*
- 31 Sed in contrarium insurgunt Miranda in *Manuali Prelator. tom. 1. quest. 38. art. 3. concl. unica.* & Barbosa in *pastorali, allegat. 4. part. 2. num. 64.* vbi dicunt requirere Concilium Tridentinum in *c. final. de reformat. sess. 6.* quòd episcopus qui ordinat non admittat nisi personas eidem Ordinario loci subiectas, vel alienas, dummodò literas dimissorias habeant, & eas præsentent coram ordinario, in cuius Diœcesi Pontificalia exercet.

Quod intellige verum, si Episcopus aut Capitulum à quo inuitatus celebrat, id expressisset: aliter verò minimè; nam textus in *c. ultim. de reformat. sess. 6.* loquitur de Episcopo qui ordinat in aliena Diocesi, ratione priuilegij sibi dati à Papa ad conferendos Ordines in aliena Diocesi, nã tunc sine licentia ordinarij, & nisi clericos illi ordinatio subiectos initiare nõ poterit, ita sentit Nauarrus vbi proximè. At verò quando inuitatus celebrat, & generaliter sibi conceditur licentia celebrandi, in quo præiudicat inuitanti, si sibi subditos, vel alienos cum dimissorijs ordinet? Concilium enim tantum tollit ne exerceantur Pontificalia sine licentia ordinarij, hic ergo interuenit & etiã exercetur in personas eidem ordinario subiectas: sed quia licentia generalis est, non tam strictè accipienda est quòd hoc denegatum censeatur: nã inuitatus accedit, & ad commodum inuitantis, & sic quid mirum si alia ad commodum inuitati permittantur, nam superfluum ac verecundum esset, si ipse teneretur petere licentiam ad ordinandos subditos, in quo quæ sua erant diceretur quærere, & non Episcopi inuitantis. Facit etiã, quia si Episcopus se offerret ad celebrandum, & ad hoc ibi peteret licentiã, strictè cõcessio intelligi poterat, non verò quando rogatus, quia tunc largè & amplè debet intelligi.

32 Potest Episcopus familiarè ordinare, qui secum per triennium commoratus est, licet inseruire cœpisset antequam ipse crearetur Episcopus, dummodò præsens semper inseruiret, excepta parua absentia: nam si absens sumptibus vixerit Episcopi, non gaudebit hoc priuilegio. Ultra familiaritatem & trienniu requiritur, quòd beneficium statim, quacũ-

que fraude cessate re ipsa ei cõferatur non antea, sed in ipso actu dũ ordinat, ita vt ordinatio concurrat cum actu collationis: ita Cõgregatio declarauit anno de 1581. vt habetur in Decisionib. Rotæ in nouissimis diuersorum audis. p. 1. decis. 771. n. 3. & n. 15. fol. mibi 456. Concil. Trid. c. 9. de reformat. sess. 23. & ibi sacre Cardinalium cõgregationis declaratio. Barbosa ibi late in remissionibus ad ipsũ locũ. Eman. Rodrig. tom. 4. c. 62. n. 6. fol. 113. Vgolin. de off. Episcopi, cap. 26. n. 6. §. 4. Cenedo pract. & canonic. quæst. lib. 1. q. 38. n. 30. Narbona in l. 35. gloss. 1. tit. 3. lib. 1. recopil. n. 28. Riccius in praxi, decis. 307. n. 1. & decis. 310. Sanchez de matrim. lib. 8. disp. 1. n. 25. Nauarr. in Manuali c. 22. n. 18. & conf. 12. & 13. de tempor. ordin. Nicolaus Garcia de beneficiis p. 2. c. 5. n. 83. Barbosa in pastor. p. 2. alleg. 5. n. 1. vsque ad 8. Ragucius in lucerna parochorũ. tit. de sacrament. Ordin. q. 18. Examen Episcoporum. lib. 1. cap. 11. num. 38. Fornarius in addit. ad Toletum cap. 5. in fine.

33 Quod requiritur tam ad conferendam primam tonsuram, quàm maiores Ordines, vt supra relati affirmant.

34 Quòd possit Episcopus dispensare cum familiari triennali quando eum ordinat, & beneficium confert, in interstitiis, & in omni irregularitate tenet Sanchez & Fornar. supra.

35 Contrarium, nempe non posse dispensare, affirmant Nicolaus Garcia, Vgolinus, Narbona, Cenedo, & Barbosa, Riccius decis. 266. in fine. Sayrus decis. 28. & 29. tit. de temporib. ordination. Zerola in praxi, verbo Episcopus, part. 1. num. 6. & verbo ordo, part. 2. num. 6.

36 Sed si necessitas adest posse Episcopum ordinare familiarem triennalem, licet beneficium non conferat, ad titulum pensionis, vel patrimonij,

monij, & cum adscribere ecclesie pro cuius necessitate ordinatur. Garcia, Barbosa, Sanchez & Fornarius *supra*. Et quod sic declaravit sacra Congregatio Cardinalium dicit Garcia *ubi supra*. ubi ponit tres declarationes. Marcus Antonius Genuens, c. 81. n. 3. Parisius *de resignat. lib. 4. q. 2. n. 91*. Et quod licet eum ordinans sine necessitate ecclesie, neque suspensionem, aut aliam poenam incurrat. Garcia *d. c. 5. p. 2. tom. 2. n. 89. & 90. & in n. 88*. alios citans asserit, posse dispensare cum familiari trienniali in interstitiis, & illegitimitate, si beneficium habet ad ei conferendum: Nam tunc utpote cum subdito etiam si triennialis non sit.

37
38 Quod intelligo procedere in familiari, qui primam tonsuram haberet, non in non tonsurato; quia ad hoc ut eum ordinet, in ipso actu debet beneficium conferre; sed si illegitimus, aut alia de causa impeditus est, neque beneficium, neque Ordinem, donec dispensetur suscipere potest. Dispensare vero ipse Episcopus non potest cum eo, quia nondum beneficium habet, & idem non subditur. Igitur.

39 Potest episcopus in casu quo familiarem triennem ordinare valet, iuxta Concilij decretum, concedere dimissorias ad Ordines ab alio Episcopo suscipiendos, si ipse infirmitate aut alia necessitate impeditus est. Vgolinus *de off. Episcopi, c. 26. §. 4.* Nauarr. *conf. 12. de temporibus ordinat.* Campanil. *in diuersis iuris canonici rubric. 9. cap. 9. num. 6.* Barbosa *in pastoralis part. 2. alleg. 5. num. 15.*

40 Episcopus titularis familiarem suum ordinare nequit ratione seruitij triennialis, licet titulum haberet patrimonij, pensionis, aut beneficij: quia Diocesim non habet in qua familiaris domicilia-

rius effici valeat; cum neque ipse titularis in proprio domicilio esse dicatur. Quamuis priuilegium haberet promouendi quoscumque ad se venientes: & licet in loco exempto, & nullius Diocesis esset, nihilominus non potest, nisi literas dimissorias familiaris haberet, aliter enim per annum ab exercitio Pontificalium erit suspensus, & ordinatus ab executione Ordinum susceptorum, donec suo Episcopo placuerit, suspendetur. Concil. Trident. *de reformat. sess. 14. cap. 2.* Nauarrus *in Manual. cap. 22. num. 18* Riccius *in praxi supra*. Bonacina *de Sacramentis d. sp. 8. quest. vnic. punct. 4. prop. vnic. num. 19.* Toletus *lib. 1. c. 45. num. 5.* & Fornarius *ibi*. Vgolinus *de off. Episcopi, cap. 24. alia 26. §. 4. n. 2.* Franciscus Leo *in thesauro, part. 1. cap. 4. num. 24. & part. 3. cap. 8. num. 16.* Henriquez *in summ. lib. 14. cap. 17. §. 3. in fine, litera A.* Azor *institutionum moralium part. 2. lib. 3. cap. 48. quest. 6.* Narbona *in l. 35. tit. 3. lib. 1. recopilat. gloss. 1. num. 32.* Riccius *in praxi, decis. 307. num. 2.* Barbosa *in pastoralis p. 2. alleg. 5. num. 17. & allegat. 6. & part. 1. allegat. 111. num. 14. & in remissionib. ad cap. 9. sess. 23. Concilij.* Hieronym. Venero *in examine Episcop. lib. 1. cap. 12. num. 28.*

41 Et episcopi titulares nullibi possunt Pontificalia exercere, nisi de expressa Romani Pontificis licentia, & nisi in illa Diocesi cui datus est in Suffraganeum. Congregatio Card. *super cap. 2. de reformat. sess. 14.* Leo *in thesauro part. 3. cap. 8. num. 17. & 18.* Riccius *decis. 307.*

42 Episcopus autem qui Diocesim habet, potest ordinare sibi subditos tripliciter: ratione originis, ex eo quod ex sua Diocesi sunt oriundi; & ratione beneficij, quia in sua Diocesi beneficium habent, vel ra-

tionem domicilij, quia ibi animum commorandi habet. *c. nullus, de temporibus ordinat. lib. 6.* & Geminianus ibi. Rebuffus *in praxi regula de cleric. à quibus & quomodo creentur, num. 19.* Nauarr. *consil. 2. num. 1. & cons. 5. n. 6. & cons. 19. num. 1. & cons. 26. num. 1. & cons. 39. num. 1. de tempor. ordinat.* Henricus *in sum. lib. 10. cap. 24. num. 1.* Quaranta *in sum. Bullar. verbo Ordo.* Bonacina *de sacram. disp. 8. q. vnic. punct. 4. n. 8.* Syluester *verbo ordo, 3. n. 3.* Coninck *de sacram. disp. 20. num. 93.* Fornar. *in addit. ad Toletum c. 5. prope finem.* Angel. *verbo Ordo, 2. n. 1.* Ricc. *decis. 298.* Narbona *in l. 20. tit. 1. lib. 4. recopil. gloss. 2. n. 132.* Emanuel Rodrig. *tom. 4. cap. 62. alias 61. num. 12. fol. 113.* Petrus Barbosa *de iudiciis art. 3. principalis tractatus. quae sint necessaria ad validitatem prorogationis, num. 213.* Augustinus Barbosa *in pastor. part. 2. alleg. 4. num. 1.*

43 Et ille dicitur Episcopus originis, in cuius Diocesi ordinandus natus est, non verò episcopus Diocesis, in qua ordinandi Pater natus. Emanuel Rodriguez *tom. 4. cap. 61. alias 62. num. 12. fol. 113.*

44 Barbosa verò in pastorali *vbi proximè num. 7. vsque ad 15.* extendit etiam ad Episcopum in cuius Diocesi natus est Pater, & ad hoc allegat glossam *in c. nullus, de tempor. ord. lib. 6.* sed meo iudicio nihil probat. Citat etiam Nauarrum & Riccium, *vbi supra num. 4.* & ille *cons. 19. de temporib. ord.*

45 Filius non sequitur matris domicilium, nisi sit vulgò quæsitus, hoc est, cuius pater ignoratur: nam tunc matris domicilium sequitur. Si verò expositus fuerit, & eius parentes ignorantur, illius loci vbi expositus est, censetur. Gratianus *disceptat. 75. num. 12.* Barbosa *suprà.*

46 Ordinandus qui in mari natus

fuit, seu in loco vbi Patres accesserunt, sine animo permanendi, patris domicilium sequitur. Vgolinus *de off. Episcopi, c. 26. §. 1. num. 5.* Barbosa *n. 16. vsque ad 19.*

47 Episcopus non poterit ordinare subditum ratione domicilij, si prius ab Episcopo originis ad titulum patrimonij ob vtilitatem ecclesiae esset ordinatus, nisi sibi constet iam illam cessasse causam. Vgolinus *num. 3.* Narbona *in leg. 20. tit. 1. lib. 4. recopilat. in gloss. 2. num. 132.*

4 Episcopus dum sacros Ordines confert, potest expressè exigere votum continentiae vt est de stylo cæcellariae, & patet ex decisionibus. Rotæ *in nouissim. diuers. auditor. part. 1. decis. 551. n. 14. fol. 346.*

49 Tenetur Episcopus requirere ordinandi titulum habeant, nã sine titulo pensionis, beneficij, aut patrimonij admitti non debent. In casu verò quòd aliquos sine titulo ordinauerit, ad eorum sustentationem tenetur, donec habeant vnde viuere possint. Gloss. *in c. Episcopus, de prebendis verbo necessaria.* Conc. Trid. *de reform. sess. 21. c. 2.* Panorm. *in c. vel non est, n. 4. de tempor. ordin. & in c. per tuas 3. de simonia, n. 4. c. de multa, de preben.* Petrus Greg. *synt. agm. p. 2. l. 16. c. 11. n. 1.* Vgolin. *de off. Episcopi, c. 26. §. 15. n. 1. & de irregularit. c. 61. n. 7.* Riccius *decis. 312.* Menochius *de arbitrar. casu 169. n. 14. & casu 560. n. 10.* Decius *in c. Episcopus de prebend.* Barbosa *allegat. 20. num. 3.*

50 Ad minores Ordines conferendos non tenetur requirere titulum beneficij, aut patrimonij, vel pensionis. Parisius *de resignat. lib. 2. quest. 6. num. 4.* Garcia *de benefic. part. 2. cap. 5. num. 4.* Vgolinus *de officio Episcopi supra, & de irregularitat. cap. 61. num. 2.* Petrus de Ledesma *in sum. p. 1. tract.*

tract. de Sacram. Ordinis. c. 7. ad finem. Salzedo ad Bernardum Diaz *c. 18. num. 5. in nouissim. edit.* Quintana Dueñas *Ecclesiasticon. lib. 3. num. 4. & 17.*

51 Ad maiores verò Ordines præcisè requirere tenetur titulum, ne cogatur alere ex propriis sumptibus ordinatos: vt Parisius & Decius *suprà.*

Etiam si qui ad Ordines accedunt, sint clerici, Religiosi non professi, more religiosorum viuentes, nam si beneficium aut alium titulum non habuissent, admitti nullo modo debent ad Ordines sacros, sub pæna suspensionis: & quia cõpelleretur ad eos alendos si non habent vnde viuere possint: & etiam ordinati in suspensionem incidunt. Concilium Tridentinum *de refor. sess. 21. c. 2.* & ibi Barbosa *in remissionib. num. 3. fol. mibi 42.* vbi multos citat. & *in pastorali part. 2. alleg. 19. num. 4. & alleg. 20. num. 35. & part. 3. alleg. 111. num. 16.* Riccius *in praxi decif. 312. num. 2.* Vgolinus *de offic. Episcopi c. 26. §. 2. num. 1. cum sequentibus.*

52 Sed primò fallit in Religiosis illustriſſimæ Societatis Iesu, qui licèt nondum professi, per quartam professionem absque titulo promoueri possunt ad sacros Ordines de licentia sui præpositi Generalis: patet ex literis Gregorij XIII. anno 1575. expeditis: referunt Vgolinus *suprà §. 8. num. 1. & Garcia n. 13. & 14.* Riccius *decif. 312. num. 2.* Barbosa *in remiss. super d. c. 2. de refor. sess. 21. & dic. part. 2. alleg. 19. & 21. & part. 3. alleg. 111. num. 16.* Henriquez *lib. 10. cap. 17. §. 3.* Parisius *d. lib. 2. quest. 6. num. 19.*

53 Fallit secundò, quando illos ordinant quos professos esse existimabat, quia permendacia se pro-

fessos finxerunt: nam tunc neque suspensionem incurrer, neque tenetur eos alere; & idem dico quando ordinauit aliquem, qui per fraudem habere titulum finxit. Decius *in d. c. Episcopus, de prabend. num. 25.* Nauarr. *conf. 14. num. 3. de temporib. ordin. Parisius supra num. 18.*

Ad titulum bonorum mobilium ordinare Episcopus poterit, & curare vt quam primùm commodè possit, bona mobilia conuertantur in immobilia. Nauarr. *conf. 29. de tempor. ord. num. 3.* Parisius *de resignat. lib. 2. quest. 6. num. 15.*

Potest etiam ordinare ad titulū census etiamsi redimibilis sit, seu ad vitam ordinandi tantum: non tamen si ad vitam alterius, quo mortuo finiretur & reditus census. Plures citat Garcia *de beneficijs. part. 2. som. 1. c. 5. num. 91.*

Et ad titulum seminarij causa inferuendi beneficio seminario unito: ita Congregatio declarauit. Parisius *de resignatione lib. 2. quest. 6. num. 32.* Garcia *d. c. 5. num. 104.* Salzedo ad Bernardum Diaz *c. 10. num. 9.* Zerola *verbo seminarium, part. 1. §. 6.* Lelius Zecchus *c. de clericis, num. 7. vers. 84.* Marcus Antonius Genuensis *in praxi Archiepis. Neapol. c. 82. num. 2.* Barbosa *in remissionib. ad c. 2. sess. 21. de refor. num. 9. fol. mibi 42.*

Et ad titulum donationis, dummodò realiter vera sit, non ficta, aut reuocabilis, quam alienare nullo modo poterit, donec aliunde viuere habeat: ita Congregatio Cardinalium, Lelius Zecchus *de republica Ecclesiastica c. de clericis, num. 7. vers. 84.* Garcia *de benefic. part. 2. c. 5. num. 79.* Barbosa *in remiss. ad c. 2. Concil. de refor. sess. 21. num. 8.* vbi duas declarationes Cardinalium transcripsit. Nauarr. *conf. 14. num. 3.*

de temp. Parisius de resignat. lib. 2. quæst. 6. num. 11. & 12.

58 Et ad titulum pensionis, ita sacra Congregatio, Garcia num. 76. Parisius, & Barbosa.

59 Et ad titulum patrimonij: neque requiritur quòd expressè sibi assignetur in titulum, sed sufficit habere vnde se alat, quia id succedit loco tituli. Gloss. in c. si Episcopus, de præbend. lib. 6. verbo titulum: & ibi Scribentes. Panormit. in c. tuis, num. 3. eodem tit. in decretalibus. Barbosa, Garcia, & Parisius.

60 Neque interest quòd bona patrimonialia in diocesi sint illius Episcopi qui eum ordinaturus est, vel in alia: nam ubicumque sit, sufficit. Vgolinus de offic. Episcopi, cap. 26. §. 10.

61 Non potest quis ordinari ab Episcopo in cuius diocesi patrimonium habet, si ratione originis, aut alia de causa subditus non sit. Vgolinus d. c. 26. §. 3. Riccius decis. 302. num. 1. & decis. 261. num. 2. Barbosa in pastoralis, part. 2. alleg. 4. num. 56. Campan. in diuersis iuris canonic. rubric. 9. cap. 8. num. 17. vers. ex causa. Barbosa supra Hieronym. Venero in examine Episcoporum. lib. 1. cap. 12. num. 44.

62 Potest etiam ordinate ad titulum paternæ hereditatis subditos, licèt hereditatem non possideant, quia patres eorum viuunt. Garcia de benefic. d. c. 5. tom. 1. part. 2. n. 91. & ad hoc adducit illud Concilij c. 2. sess. 21. ibi, patrimonium verò, vel pensionem obtinentes: & ibi, eo quoque prius perspecto, patrimonium vel pensionem: & etiam allegat à num. 96. quamdam declarationem sacre Congregat. quæ meo iudicio nihil probat, sed ni fallor, tam declaratio sacre Cōgregationis quàm locus Concilij

in contrarium faciunt.

Et sic aliqui tenuerunt contrariam sententiam, nempe non posse quis ordinari ad titulum paternæ hereditatis, vel legati, seu ex eo quia Pater diues est, Surdus de aliment. tit. 7. quæst. 37. num. 2. cap. 3. Augustinus Barbosa in remiss. ad c. 2. sess. 21. num. 15. Nauarr. consil. 19. de temporib. ordinat. num. 1. & 3.

64 Sed pro concordia dico, si Pater deputat de præsentis loco legitimæ aliquid filio, ita vt postea neque minui, aut reuocari possit, si sufficiens est ad eius sustentationem, procedet opinio Garcia. Si verò neque deputat aut tradit, nullo modo ordinari poterit: quia licèt diues pater sit, & præsumatur ad filium post mortem patris magnam & opulentam hereditatem peruenturam, quia facilè consumi, aut ea per ingratiitudinem priuari poterit, non erit securum si ordinetur, nisi Pater in re certa, & immobili, ac perceptibili filio necessaria ad sustentationem honestam assignet; & sic intelligenda opinio Surdi, Barbosa, & Nauarri: nam Concilium nihil aliud poscit, nisi quòd ordinandus habeat fixum vnde viueret, quod donec filius nomine proprio possideat, in contingenti est quòd ad eum nihil perueniat, & per consequens quòd mendicet, & sic mēs Concilij fraudaretur.

Neque poterit quis ordinari ad titulum beneficij, si nondum secure possidet: quia lis mota est donec per sententiam obtineat. Vgolinus de offic. & potest. c. 26. §. 8. num. 3.

66 Graduatús in iure canonico, aut in sacra Theologia sine titulo aut patrimonio potest ordinari: quia tali non defuturum est vnde viuat. Emanuel Sa verbo ordo, num. 17. in aphorismis.

Episcopus

- 67 Episcopus qui presbyteralem Ordinem contulit ei, qui nec titulum aut patrimonium non habebat, cogitur eum alere, licet antea sciret ab alio episcopo subdiaconatum & diaconatum fuisse collatum. *c. non liceat. c. Episcopus, de prebend. & ibi Doctores. Vgolinus supra §. 15. Barbosa alleg. 20. num. 22. part. 2. Fornarius de Sacramen. Ordinis, cap. 8. num. 10. Bonacina de Sacram. disp. 8. quest. unica, punct. 5. num. 30.*
- 68 Episcopi successor qui aliquē sine titulo initiauit, tenetur eum alere donec eum de beneficio prouideat: vel Capitulum, si sede vacante post annum commisit alicuius ordinationem, qui titulum non habebat, tenetur etiam alere, *c. accepimus, de arate, & qualitate. c. cum secundum Apostolum de prebend. Abbas in cap. accepimus. Riccius decis. 312. num. 1. Bonacina de Sacramen. disp. 8. q. unic. punct. 5. num. 17. Henriquez in summ. lib. 10. cap. 17. §. 4. in comm. litera F. Barbosa in pastorali part. 2. allegat. 20. num. 23.*
- 69 Limita nisi episcopus ordinator uiuit, quia ad aliam Ecclesiam translatus, vel quia renunciauit loco, non dignitati: nam tunc ipse tenetur alere, non successor in Ecclesia, Henriquez, & Barbosa, Vgolinus de offic. Episcopi, cap. 26. §. 15. num. 1. & 2.
- 70 Si Episcopus alteri Episcopo generaliter, nullis personis expressis, ut suo nomine in sua diocesi Ordines celebret, committat: si Episcopus cui hoc commissum est, beneficium, vel patrimonium non habentem ordinauerit, tenetur eum alere, non Episcopus qui commisit, quia in culpa fuit non inuestigando an haberet titulum; si uero certæ personæ specialiter commis-
- sa sunt sibi, non ille, sed committens necessaria prouidere tenetur. *c. si Episcopus, de preb. lib. 6. & ibi Geminian. Gloss. in c. cum secundum Apostolum, eodem tit. in decretalibus, verbo successores. Vgolinus d. c. 26. §. 15. num. 1. Petrus Gregor. syntagm. part. 2. lib. 6. cap. 11. num. 1. Barbosa supra num. 21.*
- Episcopus ordinans non subditos dimissorias habentes, nequit cum eis dispensare in interstitijs, aut alijs impedimentis occultis, nisi in literis dimissorijs exprimat quod possit dispensare. Nauarr. *conf. 13. de temporib. ordinat. num. 2. Sanchez de matrimonio. lib. 8. disp. 1. num. 25. Coninx de sacram. disp. 33. dub. 2. num. 7. Miranda in Manuali Prælator. tom. 1. quest. 38. art. 7. cont. 2. Barbosa alleg. 18. part. 2. num. 9.*
- Sed licet ex dimissorijs constet esse examinatos qui mittuntur, poterit iterum eos examinare, quod pij & sanctissimi episcopi obseruāt in practica. Emanuel Rodriguez *tom. 4. de sus obras, c. 61. alias 62. n. 5. fol. 113. alios citat Barbosa in pastorali part. 2. alleg. 7. num. 22.*
- Potest etiam Episcopus examinare regulares, licet à suis Prælatiis examinati & approbati remittantur, multi tamen sunt super hoc priuilegiati, ut Religiosi Societatis Iesu, & alij, de quibus Miranda in *Manual. tom. 1. quest. 38. art. 2.* sed quod istorum priuilegia à Sixto V. fuerunt reuocata testatur Barbosa.
- Regulares à quocumque catholico episcopo ordinari possunt, neque requiritur quod literas dimissorias portent Episcopi in cuius diocesi degunt, nam sufficit sola licentia & approbatio sui Prælati. Miranda, & Barbosa.
- episcopus

- 75 Episcopus sibi subditum irregularem occultum ordinans, aut literas dimissorias concedens, sciens criminolum occultum esse, cum eo videtur tacite dispensare, aut permittere quod ille qui eum ordinat, si vult, cum eo dispense. Henricus *in summ. lib. 14. cap. 17. §. 4. liter. P.* Suarez *de censuris, disp. 41. sect. 3. num. 4.* Maiolus *de irregularitate, cap. 51. num. 8.* cum alius resoluit Barbosa *ubi supra part. 2. alleg. 39.* late Tiberius Decianus *responsor. responso 31. num. 7. tom. 4.* Decius *consil. 18. num. 24. tom. 1.*
- 76 Quando episcopus literas dimissorias concedit suis subditis, in quibus hæc clausula ponitur, quod possint ordinari à quocumque catholico Antistite, in propria diocesi pontificalia exercente, non poterunt Ordinarii, qui tales dimissorias habuerint ab Episcopo qui in aliena diocesi ordinat, de licentia Ordinarii illius diocesis, si in literis dimissoriis non inseratur hæc clausula, seu ab alio catholico Antistite in aliena diocesi Pontificalia exercenti, de licentia ordinarii illius diocesis. Rodriguez *diel. to. 4. c. 61. aliàs 62. num. 1. & 2.*
- 77 Et ibi dicit, quod Abbates ius mitræ & baculi habentes, non possunt suis subditis dimissorias concedere. *num. 4.* Seraphinus Oliuarii *tom. 1. decisio. decis. 985.*
- 78 Vbi adiicit non posse Episcopum permittere, aut concedere Abbatibus ius mitræ habentibus ordinare aliquos sæculares: nam quod eis tantum permillum extat, illud est, quod possint primam tonsuram, & minores Ordines suis conuersis tantum conferre, non verò sæcularibus subditis, neque eis literas dimissorias concedere, quæ auctoritas illis competit ex privilegio, non de iure communi. *c. Abbates 3. de privilegiis, lib. 6.* Abbas *in c. clerici, de vita & honestate clericorum. num. 6.* Decisiones Rotæ *in nouissimis diuersi. decis. 731. num. 8. part. 1. fol. 456.* Tatarctus *in 4. sentent. dist. 24. quest. unica, col. 4.* Soto *in 4. decis. 25. quest. 1. ar. 2. col. 6.* Petrus Soto *in lictionibus de instit. sacerdot. lect. 5. §. quod igitur.* Armilla *verbo Abbas, num. 6.* Viuald. *in candelabro de Sacramen. Ordin. tit. 15. §. de ministro, num. 3.* Angelus *verbo Ordo, 12. num. 1.* Nauarrus *conf. 14. de privilegiis. num. 3. & 5.* Petrus Gregorius *synagomat. part. 2. lib. 15. cap. 13. num. 15. & lib. 16. c. 4. num. 9. & cap. 9. num. 2.* Rebuff. *in prax. beneficior. regula de clericis, à quibus & quomodo creentur, num. 14.* Zerola *in praxi part. 1. verbo Abbas, num. 2.* Narbona *in l. 59. gloss. 1. num. 64. lib. 2. recopilation. tit. 4.* Lancellott. *in templo, lib. 2. cap. 7. de Abbate, §. 1. num. 28.* vbi plura videbis de Abbatibus.
- 79 Permittitur tamen Abbatibus regularibus ius mitræ & baculi habentibus, licet benedicti non sint, dummodò quasi Episcopale ius habeant, consecrare altaria suarum Ecclesiarum subiectarum, & etiam calices, & aras octo ab Episcopo consecrato, non solum ad usum suorum, sed & aliorum; late Emanuel Rodriguez *tom. 3. de sus obras, cap. 19. fol. 32. num. 2. & cap. 27. fol. 45.* Miranda *in Manuali tom. 2. quest. 41. art. 4.* Barbosa *in pastoralis, part. 2. allegat. 27. num. 36.* Lancellottus *suprà.* idem Rodriguez loquens de Abbatibus Cisticensibus *tom. 1. q. regul. q. 28. art. 2. fol. 295.*
- 80 Gloss. verò *in c. Abbates, de privilegiis, lib. 6.* constanter tenet, non posse Abbates aras, calices, aut altaria consecrare, neque omne id facere

facere in quo interuenire poterit vnctio. Angelus *verbo benedictio, & verbo altare, & verbo calix, num. 3.* Emanuel Sa *verbo benedictio, num. 4. & verbo calix, num. 3.* Syluester *verbo benedictio, num. 2. & verbo calix, & verbo Abbas, in fine.* Franciscus Suarez *de religione tom. 4. cap. 30. num. 2. lib. 2. vbi late.*

81 Super hoc enim quemdam grauissimum Patrem Abbatem in hac Matritana curia consului, & dicebat mihi, quod ex quo Romanus Pontifex omnibus Abbatibus ius vtendi mitra, & baculo, & cæteris indumentis Pontificalibus concessit, videtur & concessisse quod possent exercere iura episcopalia, & benedicere ornamenta diuino cultui necessaria, & etiam aras, ac calices. Ad quod respondebam ego nullo modo posse procedere, nam licet ius vtendi mitra, & cæteris indumentis concedatur, non idè iura episcopalia exercere possunt Abbates, quia mitra & alia insignia sunt quædam nuda demonstratio, quæ habent suum significatum. Antonius Maurus *alleg. 63. num. 1.*

82 Et iura episcopalia tot sunt, quod ita simpliciter concessa non videntur. Arg. text. *in c. cam olim.* & ibi Gloss. Panormitan. & Bald. *num. 1. de præscriptionibus.* Dicebat etiam prædictus Abbas, quod ab antiquissimo tempore hoc ius illis compete-
83 rebat, & sic per longam consuetudinem, & præscriptionem introductum: sed quod ab antiquo non sit, patet ex multis priuilegiis, quæ breuitatis causa non refero. Sed ex priuilegio Zachariæ Papæ monasterio Casinensi anno 7. sui Pontificatus concessio, vbi quàm plurima Casinensibus Abbatibus indulget.

84 Et nullo modo permittit, quod

calices aut altaria consecrent, sed quod inuitent Catholicum Antistitem ad similia peragenda. Vt videre est in appendice ad primum to-
85 mum de Historia generali Diui Benedicti, Scriptura 3. ibi etiam est aliud priuilegium 7. in ordiue, Honorij III. in fauorem magni Cænobii Diui Pauli in Romana Curia: concedit ibi Papa Abbatibus talis monasterii, quod possint vti mitra, baculo, sandaliis, annulo, tunica, dalmatica, & benedicere populum solemniter, & suis monachis minores Ordines conferre, benedicereque indumenta, quæ ad vsum altaris fuerint necessaria in eodem monasterio; sed quod denegat est, consecrationes altarum, & similia. Constat etiam ex scriptura 19. Gregorii magni, ibi, Chrismatis quoque ac olei, altaris, calicis, corporalis, à quocumque voluerint Pontifice benedictionem expectant: & scriptura 32. Honorij III. dicto tom. 1. in appendice apud Antonium de Yepes.

Et in tom. 4. scriptura 35. Pii IV. & scriptura 7. Urbani III. & in tom. 5. scriptura 3. Innocentij II. & scriptura 33. Innocentij III. & scriptura 39. Alexandri IV. & scriptura 41. Leonis decimi, & aliis quàm plurimis in aliis locis, quas consultò omitto. Et quid dicere, quod allegent habere priuilegium, si ipsam scripturam non ostendunt. *c. 1. de fide instr.* & ibi Scribent. Nam ea deficiente, ad eius probationem non admittuntur testes, quia præcisè ipsa scriptura requiritur. Baldus *in l. humanum, c. de legibus.* plenius Felin. *in rubrica de constitut. num. 4.* plures refert Antonius de Mauro *allegat. 54. num. 2.*

Neque facere potest quod ab an-

H h

89. triquo introductum sit, & sic præscriptum per longum tempus, quia licet Abbas iura quæ Episcopo iurisdictionis causa competunt præscribere velear. *c. auditis, c. cum olim, de præscriptionib.* & ibi Panormitan. & Baldus: non tamen quæ ratione Ordinis, quia propriè episcopalia dicuntur, (qualis est calicis, & altaris consecratio,) & sic præscribi nequeunt: nam ita annexa sunt Ordini, quòd ab ipso Ordine non possunt separari. Baldus *in d. c. auditis, num. 9. de præscriptionib.* Egregiè Sylvester *verbo benedictio, num. 3.* & quòd iura Episcopalia contra Episcopum præscribi nequeant, etiam ab Abbatibus, resoluit cum multis Paulus Æmilius *decis. 306. fol. 82. part. 1. num. 7.*

90. Sed si unctio altaris & calicis non fuisset propriè Ordinis Episcopalis, sed tantum pertineret ad iurisdictionem, sequeretur quòd electus confirmatus, & non consecratus, posset calices, & aras consecrare; quia omnia quæ iurisdictionis sunt, exercere potest. Sed oppositum verissimum est: nam nullo modo potest electus talia facere; ut Sylvester *num. 3.* igitur neque Abbates, cum neque sint talia iura præscriptibilia: ut Paulus Æmilius *supra. Lancellottus in templo lib. 2. c. 7. de Abbate, num. 29.* Cacia Lupus *de unionibus art. 3. num. 23.*

91. Audiui tamen, quòd verum esse existimo (sed nihilominus tu consule) habere priuilegium monasterium Casinense, vbi excellentissimi fidei, & ecclesiæ ornamentum magni, & singularissimi, Patris mei amantissimi, & Patris ac Patriarchæ omnium Religiosorum, sanctissimi Benedicti, à tenera iuuentute singularissima decorati sancti-

tate, corpus venerabile multoties ac super aurum & topazion æstimabile requiescit, vltra cum corpore suæ dilectissimæ sororis sanctissimæ Scholasticæ, quòd eius Abbates consecrare possint aras, & calices oleo ab episcopo consecrato, & quòd postea Gregorius XIII. omnibus Abbatibus ius mitræ, & baculi habentibus indulget, ut fruerentur illo priuilegio Casinensi Abbati concessio, & quòd omnibus eis esset commune, quòd etiam extenditur ad Abbates Magni Basilii.

92. Abbates autem Cisticenses olim non omnes fruebantur hoc priuilegio consecrandi aras, & calices, nisi quatuor tantum, ut inquit Suarez *de religione tom. 4. cap. 30. num. 2. lib. 2.* sed quòd iam (fortè ex noua concessione) ad omnes extendatur, qui consecrant aras in quibuscumque locis sui Ordinis, ut iam multoties vidi, & refert Emanuel Rodriguez *tom. 1. quæst. regular. quæst. 28. art. 2. fol. 293.* Et ibi dicit, quòd Presbyteri Societatis Iesu ex Pauli III. concessione, anno Domini de 1549. expedita in locis remotissimis infidelium, vbi episcopi copia non habetur, possunt altaria consecrare: & Adrianus VI. idem concessit Provincialibus eiusdem Societatis, etiam pro vsu alieno in dictis partibus remotissimis, &c.

94. Ad dimissoriarum materiam, unde digressus reuertor, & dico, dimissorias non expirare, licet antequam executioni mandentur concedens naturaliter moriatur, seu civiliter. Arg. textus *in c. si cui 26. de præbend. lib. 6. & in l. tauri.* & ibi Gomezius Cardinalis *in Clement. final. de elect. num. 9. quæst. 5.* Nauarrus *in apologia de redditibus quæst. 3. monit. 8. per totam.* Nauarrus *conf. 1. de*

1. de rescriptis. Didacus Perez in l. 1. tit. 2. lib. 1. ordinam. Gutierrez canonic. quest. lib. 2. cap. 17. n. 3. & 12. Sanchez de matrim. l. 8. disp. 28. n. 83. Rebuffus in praxi, regula de literis dimissor. cap. 10. num. 43. Bonacina de sacram. disp. 8. quest. unica punct. 4. num. 3. & 12. Emanuel Sa verbo dimissoria, num. 1. Vgolinus de off. Episcopi, cap. 26. §. 20. num. 9. Rodriguez questio. regular. tom. 1. quest. 9. art. 1. num. 4. plures citat Barbosa in remissionib. ad c. 10. Concil. Trid. sess. 7. de reform. n. 4. Examen Episcoporum lib. 1. cap. 16. n. 12. fol. 46.

95

Neque expirant, licet ad alium Episcopatum transferatur episcopus. Nauarr. cons. 5. de rescriptis, num. 1. Sanchez d. n. 83. Et idem dicendum est de literis dimissoriis concessis à Capitulo sede vacante, post annum, quia per noui episcopi aduentum non vitiantur. Examen Episcoporum. supra, & idem erit si concessa à Vicario generali Episcopi, seu à quibusvis potentibus, & habentibus iurisdictionem, & potestatem concedendi. Gutierrez supra n. 12. Sanchez num. 83. Vgolinus §. 10. num. 5. Henriquez in summ. lib. 10. cap. 22. §. fin. Quaranta in sum. bullarj, verbo Capitulum sede vacante. vers. secundo dubitatur. Molina de iust. tractat. 5. disp. 11. num. 4. Barbosa in pastor. p. 2. alleg. 7.

96

Archiepiscopus dum Suffraganeorum provincias visitat, Suffraganeorum subditis dimissorias ad Ordines suscipiendos nequit concedere. Rebuffus & Sanchez ubi proximè.

97

Vicarius generalis Episcopi nisi speciale habeat mandatum, dimissorias concedere non valet. c. nullus, §. inferiores, Gloss. in c. licet. verbo officialem, de off. ordinar. lib. 6. vers. sed hodie talibus Vicariis. Rebuffus in praxi, in forma Vicarij Archiepiscopi, &

aliorum, num. 47. Mandosius in regul. cancell. 24. de male promotis, q. 6. num. 9. & 10. Petrus Gregorius syn. tagm. lib. 16. cap. 9. num. 3. Azor instit. moral. part. 2. lib. 3. cap. 45. quest. 7. Vgolinus de off. cap. 4. §. 7. vers. quanto ad dimissorias. Gutierrez canonicar. lib. 2. cap. 17. num. 20. & 21. Rodriguez tom. 4. de suis obras, cap. 61. alias 62. num. 4. Barbosa supra, num. 9. Examen Episcoporum. lib. 1. c. 16. num. 12.

S V M M A R I V M.

Episcopus vtrum dispensare possit in omni irregularitate, & delicto occulto. num. 1.

Eius Vicarius generalis an ad hoc habeat mandatum ex generali commissione, vel requiratur speciale. ibidem.

Ad dispensandum vtrum requiratur precise quod resideat Episcopus in Diocesi. ibid.

An dispensare possit Episcopus cum irregulari ex enormi membri mutilatione occulto, licet voluntario. num. 2. & 3.

Vtrum dispensare valeat cum eo, qui aliquem percutere precepit, expresso ne ad occisionem procederent, qui nihilominus occiderunt. num. 4.

Cum homicida casuali occulto dispensat Episcopus quoad minores Ordines, & simplex beneficium. num. 5.

Cum homicida casuali publico, & indirecte voluntario, potest Episcopus dispensare ad minores Ordines, & simplex benefi-

cium.num.6.
Ad maiores etiam, si delictum occultum est. ibid.
Vtrum possit dispensare cum Curato homicida voluntario, ad Curam obtinendam, seu cum Canonico ad Canonicatum retinendum. num.7. & 8.
Cum homicida voluntario etiam occulto nequit dispensare, neque ad minores Ordines, neque ad simplex beneficium. num.9.
Cum illis, quorum delicta ad forum contentiosum sunt deducta, an possit. num.10.
An possit cum irregulari, cuius delictum ad forum contentiosum deductum est, sed ibi absoluto. num.11.
Delictum occultum quale dicatur. num.12.
Cum homicida occulto, qui cum aliter euadere non possit, aggressorem occidit, non in totum servata moderatione inculpata tutela, vtrum dispensare valeat. num.13.
Vtrum irregularis dicatur qui aggressorem occidit, omni via servata moderatione inculpata tutela. num.14.
Absolvere ab heresi occulta per se ipsum an hodie possit Episcopus. num.15. vsque ad 18.
Gaspar Hurtado de Mendoza à Societate Iesu laudatur. num.17.
Vicarius Episcopi an possit de commissione Episcopi absolvere ab heresi occulta. num.18.
Absolvere ab excommunicatione

Cæna excommunicatos occultos vtrum possit. num.19. & 20.
Vtrum à delicto clausura, vel à quibusvis aliis etiam occultis. num.21.
Quid à censuris incuris propter ingressum ad monasteria Monialium. num.22.
Quid quando adire nequeunt excommunicati Pontificem. numero 23.
Episcopi Indiarum, Indos an absolvere possint à casibus reservatis, præcipue ab excommunicatione Cæna. num.24.
Vtrum cum Regularibus exemptis irregularibus factis ex aliquo delicto. num.25. & 26.
Vtrum possit Episcopus absolvere à casibus de quibus in c.6. Concilij sess.24. si extra Diæcesim degit. num.27. & 28.
Si in sua Diæcesi Concilium Tridentinum receptum non est, an dispensare possit virtute Concilij. num.29.
An dispensare possit Episcopus virtute can.6. de reform. sess.23. cum irregulari ex alia irregularitate quàm ex delicto proveniente. num.30.
An legitimare possit Episcopus. num.31.
An habilitare illegitimum. numero 32.
An cum eo dispensare ad hoc quòd minores Ordines, & simplex beneficium suscipiat. ibid.
An habilitare spurium ad canonicatum. num.33. & 34.

- An ad canonicatum Ecclesie collegiatae.* num. 35.
- An ad canonicatum Ecclesie collegiatae cum eo, cum quo Papa dispensavit ad Presbyteratum suscipiendum.* num. 36.
- An dispensare cum illegitimo quoad beneficium simplex, in quo Pater antea ministravit.* numero 37.
- An dispensare debeat cum illegitimo antequam beneficium seu Ordines conferat.* num. 38.
- Confirmatus non consecratus utrum dispensare in irregularitatibus possit, in quibus consecratus.* num. 39.
- An idem possit Archiepiscopus consecratus, & nondum palliatus.* num. 40.
- Cum Simoniaco occulto an dispenset.* num. 41.
- An dispensatio extendatur ad forum exterius.* num. 42.
- Absolvere ab occultis an possit omnes in Diocesi habitantes, licet peregrini sint, seu mercatores.* num. 43.
- An advena, & similes subesse dicantur Episcopo quoad sacramenta.* num. 44.
- An tales absolvi possint ab omni excommunicatione, & an dispensari in votis, & irregularitatibus.* num. 45.
- In irregularitate ex defectu perfectae lenitatis an dispenset.* num. 46. & 47.
- An cum bigamo.* num. 48.
- Bigamia similitudinaria qualis.* num. 49.
- Textus in c. nuper, de bigamis explanatur.* num. 50.
- Cum bigamo realiter vero an quoad minores Ordines dispensare possit.* num. 51. & 52.
- An cum irregulari ex iteratione baptismi.* num. 53.
- An cum irregulari ex eo, quod Ordinem quem non habebat, exercuit.* num. 54.
- An cum eo, qui depositus aut suspensus celebravit.* num. 55.
- An cum Presbytero occidente in bello iusto.* num. 56.
- An cum eo, qui vertit infirmum intentione acceleranda mortis, ne tamdiu patiatur.* num. 57. & 58.
- An cum eis, qui post votum solenne contrahunt.* num. 59.
- An cum eo, qui visu oculi sinistri caret.* num. 60.
- An cum eo, qui sine deformitate celebrare nequit.* num. 61.
- An cum convictis de crimine nefando.* num. 62.
- An cum infamibus infamia iuris, seu infamia facti.* num. 63.
- An super aetate ordinandorum.* num. 64.
- An cum eo, qui administrationis Regiae rationem non prestitit, ad hoc ut sacros Ordines suscipiat.* num. 65.
- An cum ignobili & virtuoso, ut in canonicum admittatur, ubi est statutum ignobiles excludens.* num. 66.
- An cum eo, qui per saltum promo-*

tus celebravit. si delictum occultum est. num. 67.

An delegare possit facultatem, quam ipse habet, virtute cap. 6.

de reform. sess. 24. Confessario suo, ut secum dispenset. n. 68.

Potest dispensare in ieiuniis. n. 69.

An possit permittere exercere opera seruilia in diebus festiuis. num. 70.

Virum permittere celebrare sacrificium Missæ in Sabbato sancto. num. 71.

Capitulum sede vacante an possit dispensare per Vicarium, virtute cap. 6. Concil. Trident. num. 72. & 73.

An concedere possit quòd in Ecclesia non parochiali sanctissimum Eucharistiæ seruetur Sacramentum. num. 74.

An dispensare circa lectionem librorum prohibitorum, vel etiam secum. num. 75.

Sine Episcopi licentia an possint imprimi libri. num. 76.

DE DISPENSATIONE IRREGULARITATVM.

CAPVT SEXTVM.

I

XCELSA est Episcoporum potestas, & circa dispensationem irregularitatum amplissima: colligitur namque ex textu in c. 6. Concil. de reform. sess. 24. vbi conceditur eis quòd possint dispensare in omni irregularitate occulta, ex homicidio non directè voluntario, & occulto, vel ex quolibet alio delicto proueniente, & in omnibus suspensionibus, & in quibuscumque casibus occultis, & etiam sedi Apostolicæ reseruatis: ad hoc vt quis ad sacros Ordines promoueri, & Ecclesiastica beneficia obtinere possit, quæ dispensatio fieri debet per ipsum Episcopum, si resideat in Diocesi. Nauarr. in *Manuali* cap. 27. n. 194. & 239. Coninck de *sacram. Ordinis*, disp. 33. dub. 2. n. 22. & disp. 8. dub. 12. n. 87. & disp. 14. dub. 16. n. 243. & disp. 18. dub. 14. n. 111. Viuald. in *candelab. tit. de irreg. n. 314*. Zerola

in *praxi p. 1. verb. irreg. n. 8*. Gutierrez *canon. lib. 1. c. 3. n. 8*. Emanuel Sa *verbo Episcopus, n. 34*. Leo in *thesaur. cap. 8. n. 53. tit. de dispensat.* Riccius in *praxi, decis. 518. n. 1*. Didacus de Arroyo de *sacram. d. c. de irregul. n. 10*. Barbosa in *remission. ad cap. 7. de reform. sess. 14. num. 3*. Antonius Fernandez in *examine Theologiae part. 4. cap. 7. §. 1. n. 5*.

Potest Episcopus dispensare etiã cum irregulari facto ex enormi & occulta membri mutilatione, licet voluntaria, vt sacra Cõgregatio declarauit super cap. 6. de reform. sess. 24. Coninck de *sacram. disp. 18. dub. 14. n. 111*. Sa *verbo Episcopus, n. 34*. & *verbo irreg. ex illicita, n. 7. in fine*. Suar. tom. 5. disp. 44. sect. 2. n. 4. & sess. 4. n. 35. Tolet. in *sum. l. 1. c. 88. vers. 6. & c. 89. n. 3*. Reg. in *praxi fori pœnitentialis l. 30. tract. 2. n. 91*. Bonac. de *conf. disp. 7. q. 4. punct. vlt. n. 11*. Barbof. in *pastor. p. 2. alleg. 39. n. 49*. Didac. de Arroyo *supr. Vgol. de off. c. 57. §. 2. n. 4*. Garcia de *ben. p. 7. c. 11. num. 30*.

2

num. 30. Miranda in *Manuali Prælatorum tom. 2. quæst. 8. art. 11. Riccius decis. 520. num. 4.*

3 Contrarium tenuit, licet non rectè, Leo in *thesaur. part. 2. cap. 8. num. 89.* & etiam Sanchez in *præcepta decalogi lib. 1. cap. 10. n. 40.*

4 Potest etiam cum illo dispensare qui seruo, seu amico præcepit vulnerare aliquem baculo, seu verberare, aut aliter iniuriare, eo expresso ne occideret: nam licet seruus seu amicus ad occisionem processisset non dicitur homicida voluntarius, sed casualis culpabilis, ut Congregatio declarauit. Riccius *decis. 519. in 1. edit. & decis. 407.* Barbosa in *pastor. supra num. 51. & 52.*

5 Dispensat etiam Episcopus cum homicida casuali occulto quoad suscipiendos minores Ordines, & simplex beneficium obtinendum. Vivaldus in *candelabr. tit. de irregularit. num. 325.*

6 At verò indubitanter teneo posse episcopum dispensare cum tali homicida casuali occulto, etiam ad maiores Ordines & simplex beneficium, & etiam ad beneficium Curæ. Et opinio Vivaldi procedit in homicida casuali publico, & indirectè voluntario, cum quò non dispensabit nisi ad minores, & simplex beneficiū, cū occulto verò ad maiores, & ad beneficiū Curæ. Zerola in *praxi part. 2. verb. dispens. vers. 3.* Barbosa in *remissionib. ad c. 7. Concil. sess. 14. num. 3.* Emanuel Sa verbo *irregularitas, ex illicita, num. 7. in fine.* Miranda in *Manuali Prælatorum tom. 2. quæst. 8. ar. 13. conc. 2. & 3.* idem Barbosa in *pastorali part. 2. alleg. 39. num. 48.*

7 Quod possit Episcopus dispensare ut presbyter homicida voluntarius occultus, qui antea habebat

beneficium Curæ, illud possit retinere in futurum, & similiter cum Canonico homicida occulto, ut possit interesse choro, & gaudere fructibus canonicatus. Zerola in *praxi supra & Barbosa in remissionib. ad c. 7. Concil. sess. 14. num. 3.* Videndus Sayrus *cap. 9. num. 20.* sed Barbosa in *pastorali ubi proxim. contrarium tenet.*

9 Nequit Episcopus dispensare cū homicida voluntario etiam occulto, neque ad minores Ordines, & simplex beneficium. Barbosa in *remissionibus, & in pastorali supra num. 59.* & Zerola *supra Nauarr. in manuali cap. 27. num. 194. vers. 7. & num. 240. vers. 4. & consil. 17. de ordinatis, num. 2.* Gregorius de Valentia *tom. 4. disp. 7. quæst. 19. p. 3. §. 3.* Aragon. in *2. 2. quæst. 64. art. 6. in fine* Cardinalis Toletus *lib. 1. c. 31.* Sayrus *de censuris lib. 6. cap. 7. num. 14. & 15.* Henriquez in *summ. lib. 14. cap. 19. §. 1. liter. D.*

10 Nequit etiam dispensare cum illis, quorum delicta ad forum contentiosum sunt deducta. Conciliū Tridentinum *de reformat. sess. 24. c. 6.* Nauarr. Barbosa in *remiss. & in pastor. supra.* Coninck *de Sacram. disp. 18. dub. 8. num. 59.* Corduba in *summ. quæst. 41. vers. 41. vers. de lo suso dho.* Vivaldus in *candelabro. tit. de irregular. num. 314. & num. 106.* Riccius *decis. 518. num. 1.* Emanuel Sa verbo *Episcopus, num. 34.* Arroyo *d. c. de irregularitate, n. 10.* Gutierrez *canonicar. lib. 1. cap. 3. num. 9. & cap. 13. num. 18.* Emanuel Rodriguez *tom. 3. de sus obras c. 5. num. 10.*

11 Potest Episcopus dispensare cum criminoso, & irregulari, licet eius delictum ad forum contentiosum sit deductum, si ex defectu probationis, vel alia diligentia per sententiam

tentiam à tali crimine fuerit absolutus : nam iam non reputatur pro criminoso, & per consequens occultum est eius delictum. Sanchez de matrimonio lib. 2. disp. 37. num. 12. & lib. 8. disp. 34. num. 57. Viualdus tit. de excomm. num. 42. Henriquez in summ. lib. 14. cap. 17. §. 2. in cōm. liter. H. Bonacina de censuris disp. quast. 3. punct. 2. n. 2. & disp. 7. quast. 5. punct. 1. num. 4. vers. dixi. Sayrus de censuris, lib. 7. cap. 7. num. 12. Soarez eodem tract. disp. 41. sect. 2. n. 6. Barbosa d. alleg. 39. num. 32. part. 2. Sa verbo Episcopus, num. 34. & verbo manifestum, num. 4. Rodriguez supra num. 8.

32 Quod delictum dicatur occultum, ad hoc vt episcopus possit dispensare virtute c. 6. sess. 24. respondeo, illud esse quod non est notorium apud omnes, etiam si possit probari per aliquos testes, sufficit enim non esse diuulgatum, & quod possit aliqua tergiuersatione celari. Latè Gutierrez canonicarum lib. 1. c. 1. vbi latè. Emanuel Sa verbo Episcopus, num. 35. & verbo manifestum, num. 5. Valerius Reginaldus in praxi fori pœnitent. lib. 3. tract. 2. num. 30. Sanchez de matrimonio lib. 2. disp. 31. num. 11. & lib. 8. disp. 34. num. 55. Lelius Zechus de casibus Episcopo reseruat. casu ultim. num. 1. Viualdus in candid. tit. de irregul. num. 315. Azor. instit. moral. part. 1. lib. 8. cap. 10. quast. 9. Riccius decis. 523. in 1. edit. Sayrus in clauē regia titulo de censuris, lib. 4. cap. 17. num. 21. & lib. 7. cap. 13. num. 12. Bonacina de censuris disp. 1. quast. 3. punct. 2. num. 1. vers. 4. Vgolinus de offic. Episcopi cap. 57. num. 5. Nauarr. in manuali cap. 27. num. 241. in fine. vers. 11. Toletus lib. 1. cap. 89. num. 5. Barbosa in pastoralis, part. 2. allegat.

39. numero 14.

Potest etiam Episcopus dispensare cum homicida occulto, qui cum aliter euadere non posset, aggressorem occidit, licet non in totum seruata moderatione inculpatæ tutelæ: nam & si homicidium voluntarium sit, quia tamen per se non est, neque ex delicto proficitur, homicidium voluntarium dici non debet, nisi per accidens. Concilium Trident. de reform. sess. 14. cap. 7. Paulus Comitulus responsor. moral. lib. 6. quast. 54. num. 3. Sayrus de censur. lib. 7. cap. 7. num. 22. latè Barbosa post hæc scripta visus in pastoralis part. 2. alleg. 39. n. 53. vsque ad 56. Iacobus à Grassis in decis. part. 1. lib. 2. cap. 65. num. 13. Gutierrez. canonicar. lib. 1. cap. 13. num. 19. Tataretus in 4. sent. d. 23. quast. 1. col. 7. Nauarr. in manuali c. 27. n. 239. Toletus in sum. lib. 1. c. 80. num. 12. & 13. Riccius in praxi decis. 521. num. 2. Coninck de Sacrament. disp. 18. dub. 9. num. 88. & 90. Vgolin. de offic. Episcopi. c. 57. §. 2. num. 4. & 6. tit. de dispensationib. irregular. & de irregularitate c. 33. num. 4.

14 Ille verò qui inuaforem occidit, cum aliter euadere non possit, omni via & modo seruata moderatione inculpatæ tutelæ, neque irregularitatem incurrit, neque eget dispensatione c. significasti 2. & ibi gloss. verbo tutela, de homicidio: & ibi Scribentes Clementina vnica, eodem tit. cum gloss. & Cardinalis ibi, Leo in thesauro part. 3. c. 9. num. 29. Bonacina de Sacram. disp. 7. quast. 4. punct. 6. num. 3. cum sequenti. Barbosa in pastoralis part. 2. alleg. 39. num. 54. Couarr. in Clem. si furiosus, part. 3. §. vnico, num. 1. Antonius Gomez tom. 3. variar. cap. 3. num. 20. Azor institution. moral. part. 3. lib.

2. c. 1.

2. cap. 1. Lelius Zechus de casibus re-
servatis cap. 13. de homicidiis vers. 4.
fallit, Farinatus in praxi, crimin.
quest. 1. alias 12. Lelius de iustit.
lib. 2. cap. 9. num. 4. Pineda in Mo-
narchia Ecclesiastica part. 1. tom. 1.
lib. 8. cap. 18.

15 Episcopus nequit hodie absol-
vere hæreticos occultos, neque
ab hæresi occulta, licet per cap. 6.
Concil. Trid. id concessum videretur,
sess. 24. de reform. quia censetur reuo-
catum, ut sacra Congregatio decla-
rauit, testantur Nauart. in Man. c. 27.
num. 272. notabili 15. Zerola in praxi,
part. 1. verbo absolutio, n. 4. & verbo Vi-
carius, dub. 2. & part. 2. verbo absolutio,
§. 2. Bonacia de censuris, disp. 1. q. 3.
punct. 2. num. 1. vers. 1. Maiolus de irregu-
lar. lib. 5. cap. 46. num. 6. vers. caueant.
Toletus in sum. in explicacione bullæ
Cœnæ, excommunicatione 14. in fine.
Garcia de beneficiis part. 11. cap. 10.
num. 115. Sanchez in sum. lib. 2. c. 11.
num. 26. & 27. Azor institut. moral. p. 1.
lib. 8. cap. 19. quest. 3. & cap. 10. q. 10.
Pegna in directorio inquisitor. part. 3.
quest. 92. comm. 141. vers. penultim. Ro-
drig. tom. 3. de sus obras cap. 5. num. 7.
Latè Barbosa in pastorali part. 2. alleg.
40. n. 22. usque ad 34.

16 Contrariam sententiam ample-
ctuntur gravissimi viri, affirmantes
posse Episcopum absolvere ab hæ-
resi occulta, & occultos hæreticos.
Emanuel Rodriguez questionum re-
gular. tom. 1. quest. 20. art. 10. per to-
tum: ubi citat Henriquez lib. 3. de pœ-
nitent. cap. 3. tom. 2. Antonius Fer-
nandez in examine Theologie part. 4.
cap. 7. §. 1. num. 5. & quod hanc opi-
nionem tenuerunt multi iurisperiti
affirmat Rodriguez ubi proxime;
& etiam Theologi, videlicet Peña
& Galbus de familia Prædicato-
rum, & doctissimus Dominus
Sanctius Episcopus Segonienfis,

& Dominus Gerrerus Archiepisco-
pus Granatensis, & Dominus Ioan-
nes Blancus Archiepiscopus Com-
postelianus, qui Præsules magnam
in hoc habent auctoritatem pro-
pter eorum singularem doctrinam
& sanctitatem, & quia ut Patres
Ecclesiæ interfuerunt Concilio
Tridentino. Hanc etiam opinionem
tenuisse Doctorem Mojam, & Do-
ctorem Solis primarios Salmanti-
censes inquit ipse. Hanc etiam te-
nent Emanuel Sa in aphorismis, verbo
Episcopus, n. 37. Bañnez 2. 2. quest. 9.
alias 11. art. 4. Vinaldus in candelabr.
tit. de absolutione part. 1. num. 13. &
part. 2. in exposit. bullæ Cœnæ, num. 51.
Petrus de Ledesma in summ. part. 2.
tract. 2. cap. 6. conclus. 20. diff. 7. Henri-
quez in summ. lib. 6. cap. 14. §. 7. litera
M. & cap. 16. §. 1. & lib. 13. cap. 27. §. 5.
litera Q. Vega in summ. tom. 2. c. 125.
casu 11. multos citat pro utraque
parte, licet iudicium suum non in-
terponat ingeniosissimus Hurtado
de Mendoza sanguine ac religione
illustris, de matrimonio differ. 3. disp.
15. in fine Augustinus Barbosa mea
sententia sibi ipsi contrarius part. 3.
alleg. 54. num. 86. ubi loquens de Vi-
cario Episcopi hæc addit: neque de
licentia Episcopi potest subditos à
crimine hæresis absolvere, sicut po-
test Episcopus, iuxta Concilij Tri-
dentini dispositionem sess. 24. de re-
form. cap. 6. ibi, eis tantum, non eo-
rum Vicariis. Idem inquit Antonius
Fernandez, ubi proxime, & quod pos-
sit absolvere Episcopus hæreticos
occultos, & quod verissima sit
hæc opinio. Angelus in floribus
Theologicis, titulo de confessione, qua-
stion. 4. art. 1. difficult. 6. Navarrus
conf. 15. num. 2. de sentent. excommu-
nicationis.

19 Quod non possit Episcopus ab-
soluere ab excommunicatione bul-

- læ Cœnæ, vel alio modo reserua-
ta. Coninck *de sacrament. disput. 8.*
dub. 12. num. 87.
- 20 At verò quòd possit, tenet ema-
nuel Sa, *verbo Episcopus, n. 34.*
- 21 Episcopus non potest absoluere
à delicto clausuræ etiam occulto,
vel à quibusvis aliis in ista materia.
Rodriguez *tom. 3. de sus obras cap. 5.*
num. 7. fol. mihi 9.
- 22 Neque à censuris incurfis pro-
pter ingressum ad monasteria Mo-
nialium, etiam si delictum sit oc-
cultum: sic Congregatio decla-
rauit. Riccius *in praxi decis. 648. in*
1. edit. & decis. 544. num. 5. in 2. editio-
ne. Barbosa in pastoral. part. 2. allegat.
39. num. 45.
- 23 Fallit tamen quando excommu-
nicatus adire summum Pontificem
nequit, ob legitimum impedimen-
tum, siue impediatur paupertate,
inimicitia, ætate senili, impuber-
tate, siue infirmitate & fragilitate
sexus, aut cura familiæ, vel quia
est sub cura parentum, vel alia de
causa: quia tunc dispensabit Epi-
scopus, & absolutionem impartiri
poterit. Hurtado de Mendoza *de*
matrimonio, difficult. 3. disput. 15.
Nauarrus *consil. 41. num. 1. & con-*
sil. 45. num. 2. de sentent. excommunicat.
lib. 5.
- 24 Episcopi Indiarum ex speciali
priuilegio Apostotico, anno Do-
mini de 1537. expedito, possunt
Indos nouiter conuersos à casibus
bullæ Cœnæ, etiam in foro exte-
riori absoluere, ac etiam Indos
aliarum Diœcesium, si præsentis
sunt in illo Episcopatu, vbi ab-
soluuntur, quod facere per sei-
plos, aut per Curatum vel Vica-
rium possunt. Emanuel Rodriguez
question. regular. tom. 2. quest. 99. art. 1.
fol. mihi 491.
- 25 Episcopus potest dispensare cum
regularibus exemptis, irregulari-
bus factis ex aliquo delicto, vel
homicidio casuali occulto, si eo-
rum Prælati ipsos ei submittat.
Emanuel Sa *verbo Episcopus, num. 29.*
Nauarrus *consil. 31. de pœnitent.*
Sanchez *de matrimon. lib. 8. disp. 1.*
num. 12. Hurtado *de matrimon.*
difficult. 3. disp. 15. Rodriguez
questionum regular. tom. 1. quest. 20.
art. 10. in fine.
- 26 Contrarium tenent Riccius *in*
praxi decis. 518. num. 6. Vgolinus *de*
officio Episcopi, capit. 57. §. 2.
num. 6. titulo de dispensatione irregula-
ritatum.
- 27 Non potest Episcopus vti pri-
uilegio dispensandi in quibus-
cumque casibus occultis, virtute
textus *in cap. 6. de reformat. sess. 24.*
nisi in propria Diœcesi, tunc quan-
do dispensat resideat, quia in
residentiæ fauorem id concessum
videtur, vt ex dicto capite 6. con-
stat, ibi, *in Diœcesi sua per seipfos:*
fallit tamen nisi alterius Diœcesis
ordinarius id ei concederet. Riccius
& Vgolinus *suprà.*
- 28 Sed quòd in Diœcesi & extra
Diœcesim sine licentia ordinarij
possit dispensare, quia talis absolu-
tio seu dispensatio est actus iurisdic-
tionis voluntariæ. Barbosa *in pasto-*
rali, part. 2. allegat. 39. num. 7. Rodri-
guez *tom. 3. de sus obras cap. 5. num. 3.*
- 29 Episcopus non potest absoluere,
seu dispensare virtute Concilij
Tridentini, si Concilium in sua
Diœcesi receptum non est. Rodrig.
Riccius, & Barbosa *suprà num. 3.*
Marius *de censuris tom. 2. disp. 8. de*
suspens. cap. 3. conclus. 4. Sanchez *in*
præcepta decalog. lib. 2. cap. 11.
num. 2.
- 30 Neque Episcopus virtute textus *in*
c. 6. de refer. sess. 24. dispellere super ir-
regularitate, aliunde quæ ex delicto
proue

proueniēte, neque super illegitimitate licet occulta sit. Nauarr. in *Manuali* cap. 27. num. 194. & 201. Coninck de *Sacrament. disp.* 18. dub. 14. num. 111. Arroyo de *Sacrament. e. de irregularitat. num.* 10.

31 Et sic non potest filios spurios aut bastardos legitimare. Lancelottus in *templo* lib. 2. cap. 5. §. 4. *summar. de potentia Episcopi circa personas in corporalibus.* Molina de *iustitia*, tom. 1. cap. 13. col. 3. folio mihi 625.

32 Sed licet legitimare nequeat, potest dispensare contra illegitimitatem, habilitando illegitimum. Nicolaus de Milis in *repertor. verbo Episcopus, in fine.* & dispensando ut minores ordines suscipere possit, & simplex beneficium obtinere, cap. 1. de *filiis presbyter. lib.* 6. Rebuffus in *praxi regula super disp. super defectu natalium, num.* 8. Nauarrus in *Manuali* cap. 27. num. 121. Coninck de *Sacram. disp.* 18. dub. 14. num. 112. & *disp.* 33. num. 29. dub. 2. Zerola *verbo Episcopus, num.* 28. Viualdus in *cand. p.* 1. cap. 1. tit. de *simonia, num.* 8. Nauarrus *conf.* 5. num. 1. de *filiis presbyter.* Vgolinus de *irregul. cap.* 44. §. 3. Sayrus de *cenfuris, lib.* 6. cap. 11. num. 8. Azor in *stitut. moral. part.* 2. lib. 3. cap. 50. *quest.* 8. Henriquez in *sum. part.* 2. lib. 15. cap. 8. num. 10. *litera B.* Garcia de *benefic. part.* 7. cap. 2. num. 48. Barbosa in *pastorali part.* 2. alleg. 45. num. 19. Hieronymus Venero in *examine Episcoporum, lib.* 1. cap. 20. n. 28. fol. mihi 54.

33 Potest etiam habilitare spurium ad canonicatum, licet canonicatui Ecclesia parochialis sit annexa. Gloss. singularis in *d. cap.* 1. de *filiis presbyterorum, lib.* 6. *verbo beneficium:* & ibi Geminianus & Francus num. 6. & Ancharranus num. 1. Selua de *be-*

nefic. part. 3. *quest.* 61. *in fine.* Nauarrus *consil.* 4. num. 4. de *filiis presbyterorum.* Gambar. de *offic. delegati, lib.* 7. num. 165. Molina de *iust. tom.* 1. *disp.* 173. col. 3. Gratianus *disceptat. forens. cap.* 273. tom. 2. num. 47. fol. 319.

Contrarium tenent de iure nouo Maiolus de *irregularitate* lib. 1. cap. 8. num. 11. Henriquez lib. 14. cap. 8. §. 10. Lesius de *iustitia* lib. 2. cap. 34. num. 86. Sayrus de *cenfuris* lib. 6. cap. 11. num. 13. Rebuffus *vbi supra* num. 10. & 12. & Barbosa *vbi supra* num. 32. & num. 29. dicit, posse Episcopum dispensare cum illegitimo ad canonicatum obtinendum in Ecclesia collegiata. Sed quod ad canonicatum Ecclesie cathedralis, nequeat cum bastardo, seu illegitimo dispensare. late Rodriguez tom. 3. de *suas obras* cap. 38. num. 1. vbi cum Lesio inquit, tunc posse Episcopum cum illegitimo dispensare ad canonicatum in cathedrali, quando Papa cum illegitimo dispensauit, ad hoc ut possit presbyteratum suscipere.

Nequit Episcopus dispensare cum illegitimo ut beneficium simplex obtineat, si pater antea in eo ministravit. Rebuffus & Nauarrus *supra.*

Quod quando illegitimo minores Ordines confert, debere episcopum ante tonsuræ & beneficii collationem dispensare expresse super illegitimitate: & quod non sufficit si tacite dispenderit, licet impedimentum noscat illegitimitatis; tenent Nauarrus *con.* 5. num. 1. de *filiis presbyterorum.* & Rebuffus *supra* & in *regula de dispensat. num.* 15. Vgolinus de *offic. Episcopi, cap.* 57. num. 5. Contrarium verò, nempe sufficere impedimentum, seu irregularitatem noscere, & tacite dispen-

fare, diximus *suprà* c. 5. in hac 2. parte n. Sed differentia constituenda super dispensatione in delictis occultis, & criminibus: quia tunc fortè ne delictum notorium fiat, solent Episcopi tacitè dispensare, quòd in illegitimitate non procedit: nam cùm publica nihil interest an publicetur, seu occultetur: & melius erit tunc dispensare expressè, vt semper constet de dispensatione, quia etiam semper cõtabit de defectu.

39 Confirmatus & nondum consecratus dispensare potest in omnibus irregularitatibus, votis, suspensionibus, & in omnibus delictis occultis, tamquam si esset consecratus. Sanchez de matrimonio lib. 8. disp. 4. num. 11. & in sum. lib. 4. cap. 38. num. 7. & 9. Gutierrez de matrimonio cap. 49. num. 16. Riccius in praxi resol. 136. Soarez tom. 5. disp. 41. sect. 2. num. 7. Barbosa in pastorali, part. 2. allegat. 39. num. 2.

40 Idem potest Archiepiscopus cõfirmatus, licèt neque consecratus, neque palliatus. Sanchez in sum. num. 9. & *suprà* relati, estq; communis.

41 Potest episcopus dispensare cum simoniaco occulto, non tamen simoniacum rehabilitare ad beneficia in posterum obtinenda, neque ad ea quæ per simoniam occultam obtinet retinenda, vt declaravit sacra Congregatio super c. 6. sess. 24. Concil. Trident. Emanuel Rodriguez tom. 3. de suis obras cap. 5. num. 14. Soarez de religione tom. 1. tract. 3. lib. 4. cap. 61. num. 11. Lessius de iustit. lib. 2. cap. 35. num. 140. Garcia de benef. part. 8. cap. 1. num. 24. Barbosa in pastorali part. 2. alleg. 39. num. 44.

42 Quæ dispensatio etiam extra forum conscientia extenditur: nam

licèt absolutio ab omnibus irregularitatibus occultis non censetur concessa, nisi intra forum conscientia, vt ex Concilij decreto colligitur, c. 6. sess. 24. ibi, in foro conscientia. Sanchez de matrimonio lib. 2. disp. 40. num. 10. Aegidius Coninck de Sacram. disp. 12. dub. 16. num. 243. Vgolinus de offic. Episcopi, cap. 57. §. 2. num. 7. Riccius in praxi decis. 518. num. 8. Dispensatio verò non limitatur ad forum conscientia tantùm, & sic ad forum etiam exterius concedi ab Episcopo potest, Soarez tom. 5. de censur. disp. 41. sect. 2. num. 12. in fine. Rodriguez d. c. 5. num. 12. tom. 3.

43 Quæ absolutio omnibus in sua dicecesi habitantibus prodest, licèt aduenæ & peregrini, seu mercatores: nam si absolutionem obtinere volunt, accedere ad Episcopum illius loci possunt, & obtinere absolutionem à quibuscumque casibus occultis: de quibus in c. 6. sess. 24. Rodriguez *suprà* num. 3. Soarez de penitent. tom. 4. disp. 30. sect. 1. num. 3. Sanchez de matrimonio lib. 3. disp. 23. num. 12. Henriquez in sum. lib. 14. cap. 20. §. 5. ducti ex eo, quia tales peregrini, mercatores, & similes, quo ad Sacramenta Confessionis & eucharistia, subditi sunt, igitur quoad absolutionem à casibus.

45 Sed licèt hoc verissimum sit quoad absolutionem à casibus reseruatis, non tamen quoad dispensationem irregularitatum, & votorum: quia requiritur quòd verè subditi sint, saltem ratione domicilij illius Episcopi qui cum ipsis dispensat, vt habeat in eis iurisdictionem ordinariam. Garcia de benef. cap. 10. num. 139. Barbosa in pastorali part. 2. allegat. 36. num. 7. & alleg. 39. num. 6.

Nequit

46. Nequit Episcopus dispensare in irregularitate, quæ contrahitur ex defectu perfectæ lenitatis, sententiam iustam poenam sanguinis continentem, dictando ex qua mors, seu mutilatio sequitur, aut illius executione autoritative interessendo. Leo in thesauro part. 2. cap. 8. num. 32. Gutierrez. *canonicar. lib. 2. cap. 6. num. 170.* Garcia de *benefic. part. 7. cap. 11. num. 40.* Nauarrus *conf. 34. in antiquis, & conf. 39. in nouis, de homicidio* Henríquez *lib. 14. cap. 9. §. 3. cap. 19. §. 4. in com. liter. K.* Vgolinus de *irregular. cap. 33. §. 1. num. 1. & cap. 44. §. 2. n. 4. & cap. 62. §. 2. num. 5.*

47. Quod episcopus possit dispensare in irregularitate proueniente ex defectu occulto lenitatis, vt cum iudice & iustitiæ ministri. Emanuel Sa *verbo irregularitas. ex deformitate illicita num. 5. in fine.* Couarruius in *Clement. si furiosus, part. 1. §. 3. num. 7. in fine.* Nauarrus in *Manuali sibi ipsi contrarius, cap. 24. num. 4. & 40.* alios refert Barbosa in *part. 2. alleg. 39. num. 47.*

48. Potest etiam dispensare cum irregulari facto ex vitio corporis, & primò cum irregulari ob bigamiã similitudinariam, vt maiores Ordines suscipiat. Bigamia similitudinaria dicitur illa, quæ contrahitur ab his, qui solemnî voto obligati, aut in religione approbata professi, vel sacro Ordine initiati, vxorem virginem, vel viduam ducunt, & eam cognoscunt, nam propter id irregularitatem similitudinariam incurrunt, & dispensat episcopus. c. 1. & 2. cum gloss. & Doctores qui *clerici vel vouentes. c. sanè 2. de clericis coniugatis, præcipue si talis irregularitas sit occulta.* Sanchez de *matrimonio lib. 7. disp. 86. num. 21. &*

23. Riccius in *praxi resolut. 220.* Barbosa *part. 2. alleg. 49. num. 197.* Coninck *disp. 18. dub. 11. num. 122. & dub. 14. num. 112.* Vivaldus in *candelabr. part. 4. cap. 1. num. 8.* Vgolinus de *offic. Episcopi, part. 2. c. 57. §. 4. num. 1.* Zerola *verbo irregularitas, part. 1. num. 7.* Brunus à Solis *quest. 32. num. 24.* Lancelottus in *templo lib. 2. cap. 1. §. 4.*

Neque in contrariam facit textus in c. nuper, de bigamis: vbi prohibetur Episcopo dispensare cum initiatis Ordine sacro, qui postmodum contraxerunt: nam ibi loquitur Papa de clericis, qui dum in laicali habitu erant, vxores habuerunt, & postea factis Ordinibus susceptis, cum alia prima mortua contraxerunt, nã illi quantũ ad effectum bigami censentur. Nos verò de illis, qui numquam habuerunt vxores, sed in sacro Ordine constituti ad matrimonia transierunt: ita gloss. in d. c. nuper. verbo dispensari. & in 1. verbo dispensatione, qui clerici vel vouentes & in d. c. sanè 2. de clericis coniugatis.

Cum illo verò qui bigamus verè & realiter est, nequit dispensare, etiam ad minores Ordines. Geminianus in c. unico, de bigam. lib. 6. num. 5. Sacra Cardinalium Congregatio in c. 17. Conc. sess. 23. Montagne de bigamia *quest. 7. num. 14.* Nauarrus in *manuali cap. 27. n. 197.* Riccius in *praxi decis. 541. num. 2.* Vivaldus in *candel. tit. de irregularit. bigamia, num. 34.* Toletus *lib. 1. c. 68. num. 9.* Lopez in l. 1. tit. 5. p. 1. verbo dos muges in fine glossæ. Leo in thesauro *part. 2. cap. 6. num. 5.* Couart. in *Clem. si furiosus, part. 1. §. 2. num. 4.* Barbosa *part. 2. alleg. 49. num. 25.*

Sed quòd possit dispensare quo-

ad minores, & simplex beneficium. Diuus Thomas in 4. dist. 27. quest. 3. art. 3. Soto in lectionib. de inst. sacerdotum, lect. 18. de bigamia, §. restat iam. Alter Soto in 4. sent. d. 27. quest. 3. art. 3. Hostiensis in sum. tit. de bigamis, in fine. Syluester verbo bigamia, num. 8. & Armilla num. 9. Zerola verbo irregularitas, p. 1. n. 17. & verbo bigamia, p. 1. num. 2. Sanchez de matrimonio lib. 7. disp. 86. num. 11. Ledesma de matrim. quest. 66. art. 5. concl. 3. Graffis in decis. lib. 4. cap. 27. num. 38. Bonacina de censuris, disp. 7. quest. 2. punct. 5. n. 15. Azor institut. moral. part. 2. lib. 5. cap. 20. quest. 2. Miranda in Manuali tom. 2. quest. 8. art. 2. conc. 2.

53 Potest etiam dispensare cum irregulari factio ex iteratione baptismi, etiam si baptizatio publica sit: occultum verò quòd qui baptizatur erat antea baptizatus. Sayrus de censuris lib. 7. cap. 10. num. 16. Sanchez de matrim. lib. 2. disp. 37. num. 11. Toletus lib. 1. c. 70. Barbosa d. alleg. 39. num. 36.

54 Dispensat etiam cum eo, qui Ordinem quem non habebat, exercuit, si delictum occultum est, dispensabit quoad maiores Ordines suscipiendos; si verò publicum, quoad minores tantum, & simplex beneficium. c. 1. de Clerico non ordin. minist. c. 6. Concil. Trident. sess. 24. Vgolinus de offic. Episcopi c. 57. §. 3. num. 2. Bonacina de censuris disp. 7. punct. 6. num. 10. Bonacina de censuris disp. 7. quest. 3. punct. 6.

55 Et etiam cum eo qui suspensus, depositusve celebrauit, licet celebratio fuisset publica, excommunicatio verò occulta, aut suspensio. Lelius Zechus de casibus referuatis Episcopo, casu vltim. num. 1. vers. & quod. Nauarrus conf. 2. de clerico non ordinato minist. Miranda

in Manuali tom. 2. quest. 8. art. 14. concl. 2. Barbosa supra num. 17. Cardinalis Toletus lib. 1. c. 72.

Et etiam dispensat cum clerico in sacris constituto, qui in bello iusto aliquos occidit. Henriquez in sum. lib. 14. cap. 19. §. 4. Auila de censuris part. 7. disp. 6. sect. 5. dub. 5. Bonacina supra part. 7. quest. 4. punct. 4. num. 13. & punct. vltim. num. 10. vbi tenet contrarium.

Potest etiam dispensare cum eo qui vertit infirmum, intentione accelerandæ mortis, ne tamdiu patiatur. Auila supra dub. 1. ad finem. Barbosa supra num. 47.

Contrarium tenet Henriquez vbi supra. §. 3.

Potest etiam absoluerè illos, qui post votum solemne in religione emissum contrahunt, quia sunt excommunicati. Clement. 1. de consang. & affinit. & ibi Gloss. verbo obtinere.

Nequit episcopus dispensare cū eo, qui caret visu oculi sinistri. c. qui Evangelica, 55. dist. Emanuel Sa verbo irregularitas ex corporis vitio seu defectu, num. 3. Leo in thesauro part. 2. cap. 8. num. 3.

Neque cum eo, qui nisi deformiter celebrare non potest, quæ dicatur notabilis deformitas, vel quæ defectus considerabilis, qui Ordinem executionem impediatur, relinquitur episcopi arbitrio. Emanuel Sa supra num. 4. Couarruias in Clement. si furiosus, part. 1. in pr. num. 5. Valerius Reginaldus in praxi lib. 30. num. 45. Barbosa part. 2. alleg. 41. num. 60.

Neque potest dispensare cum convictis de crimine nefando, & iuridicè condemnatis, neque eos promouere ad Ordines, aut iam promotos ministrare permittere. Miranda in Manuali tom. 2. quest. 8.

cong.

- conclus. 1. Barbosa allegat. 44. part. 2. num. 30.
- 63 Neque cum infamibus infamia iuris, secus cum infamibus infamia facti: sed si superuenit infamia iuris, dispensabit Episcopus vt vsum Ordinis susceptæ retineat, & beneficia, non autem vt de nouo obtineat. Henriquez in summ. lib. 14. cap. 5. §. 3. in fine. Barbosa d. part. 2. allegat. 43. num. 31. Miranda supra dict. art. 5. conclus. 1. Nauarrus in Manuali cap. 27. num. 204.
- 64 Nequit etiam dispensare super ætate ordinandorum. c. dilectus de tempor. ordinat. & ibi Gloss. verbo in ætate. plura congeffit Mandosius in praxi tit. de signat. grat. in gloss. dispensatio super ætatis defect. in pr. Emanuel Sa verbo ordo. n. 19.
- 65 Neque dispensat cum eo, qui administrationis susceptæ rationem non præstiterit, vt ad sacros Ordines promoueat, vel in religione suscipiatur. l. 64. tit. 5. p. 1. ibi, in con aquellos que ande dar quenta al Rey, o a otro seglar Muñoz de escobar de ratio si cap. 4. num. 4. Leo in thesaur. part. 2. cap. 8. num. 38.
- 66 Neque cum ignobili & virtuoso vt in canonicum admittatur, si statutum est in Ecclesia, quod nemo recipiatur qui non sit nobilis. Miranda singul. 485. Selua de benefic. part. 4. quæst. 7. num. 6. & part. 5. 9. 7. num. 13. Didacus Perez in l. 1. tit. 1. lib. 4. ordinament. col. 4. folio mibi 1316
- 67 Potest etiam cum eo dispensare qui per saltum promotus est, & celebrauit, si delictum occultum est: per can. 6. Concil. Trident. de reformat. sess. 24. Vgolinus de irregularitate cap. 39. num. 3. Henriquez lib. 14. cap. 6. n. 5. in fine. Egidius Coninck disp. 18. dub. 5. num. 49. Sayrus de censuris lib. 7. cap. 10. num. 37. Barbosa alleg. 47. num. 5. part. 2.
- Potest confessorio suo, seu alteri delegare, vt secum dispense in omnibus irregularitatibus occultis, in omnibusque delictis in quibus ipse potest dispensare cum aliis. Riccius in praxi decis. 518. num. 2.
- 68 Dispensat etiam in ieiuniis, & in aliis à iure seu à lege Papæ prohibitis, & quando materia est leuis. Emanuel Sa verbo dispensatio, num. 9.
- 69 Potest etiam permittere exercere opera seruilia in diebus festiuis. Sa ubi supra. Venero in examine Episcoporum. lib. 4. cap. 17. num. 19. fol. 288.
- 70 Et etiam permittere celebrare sacrificium Missæ in Sabbato sancto, postquam hymnus Angelicus, Gloria in excelsis Deo, decantatus fuerit. Soto in 4. dist. 23. quæst. 2. art. 3. tom. 1. col. 3. Grassis in decis. lib. 2. cap. 38. num. 13.
- 71 Capitulum sede vacante, seu eius Vicarius, nequit dispensare in casibus, in quibus Episcopus, per text. in can. 6. Concil. Trident. Franciscus Leo in thesaur. part. 1. cap. 10. num. 8.
- 72 Contrarium, nempe posse, afficiant Coninck disp. 33. dub. 2. n. 28. Sanchez de matrimon. lib. 8. disp. 4. num. 10. & in summ. lib. 4. cap. 38. num. 17. Gutierrez canonicar. lib. 1. cap. 2. num. 10.
- 73 Nequit Episcopus concedere quod in Ecclesia non parochiali seruetur eucharistiæ venerabilissimum sacramentum, pro adoratione populi, sed requiritur Papæ dispensatio, vt sacra Congregatio declarauit, teste Riccio in notabilia ad decis. 576. in fine.
- 74 Neque potest dispensare etiam secum circa lectionem librorum prohibitorum. Nauarrus conf. 14. de conf. 1.

constit. num. 36. Azor instit. mor. part. 1. lib. 8. cap. 16. quest. 7. Sanchez in sum. lib. 2. cap. 10. num. 43. Martin. Delrio disquisit. magicar. lib. 5. sect. 7. vers. solis Pontificibus. Barbosa in pastoralis p. 3. alleg. 90. n. 7. Directorium Inquisitorum part. 3. quest. 56. comm. 105.

76

Potest etiam concedere licentiam imprimendi libros, sine qua typis mandati nequeunt. Couart. variar. cap. 17. num. 1. vers. at hisce. Felician. de censibus tit. de excommun. cap. 24. vers. qui librum. Fuscus de visitatione lib. 2. cap. 31. num. 9. Azor supra cap. 17. quest. 1. Reginaldus in prax. lib. 19. cap. 13. sect. 4. num. 256. Barbosa supra num. 12. Gambarus de officio Legati lib. 2. num. 430. Castro de potest. legis poena 1. cap. 8. vers. est etiam quadam lex. Rodriguez quest. regul. tom. 2. q. 104. art. 1.

S V M M A R I V M.

Potest Episcopus in sua Diœcesi, quantum Papa in toto orbe. num. 1.

Res fidei diffinire an possit Episcopus. num. 2.

Quando in iure inuenitur verbum hoc quod possit dispensare, de quo intelligatur. num. 3.

Dispensare an hodie possit Episcopus etiam si sibi specialiter non concedatur. num. 4.

An possit dispensare contra Concilium. num. 5.

Quid in casu necessitatis. num. 6.

Antiquitus in matrimonialibus causis an ius dicere Episcopi possent. num. 7.

In cognationis impedimento an dispensent Episcopi. num. 8. &

in quibus casibus num. 9.

An in impedimentis matrimonium dirimentibus in casu necessitatis. ibid.

Quando dispensat cum contrahentibus in gradu prohibito, requiritur quod alter saltem contrahentium bona fide contrahat. num. 10.

An in impedimentis matrimonium dirimentibus. num. 11.

An in impedimento dirimenti antequam contrahatur dispensare valeat. num. 12.

An in impedimentis matrimonium impediens, quæ non dirimunt post contractum. num. 13.

An in impedimento dirimenti, quando dispensatio Pontificia subreptitiè impetrata est. numero 14.

In gradu consanguinitatis & affinitatis an dispensare possit Episcopus. num. 15.

An in impedimento publica honestatis. num. 16.

An cum consanguineis, qui interim dum dispensatio Pontificia veniebat, se carnaliter miscuerunt. num. 17.

An si ad Nuntium adest aditus, possit in impedimentis dispensare. num. 18.

An si ad commissarium Cruciate. num. 19. & 20.

An in cognatione spirituali. num. 21.

Cognatio spiritualis quid operetur, seu impediatur. ibid.

An

- An dispenset cum coniuge cui debiti petitio est interdicta, ob copulam cum consanguineo mariti habitam, seu mariti cum consanguinea uxoris. num. 22.
- Et cum dispensato à Papa ut matrimonium contraheret postquam sacrum Ordinem acceperat, si subreptitiè dispensatio impetrata est. num. 23.
- An cum minoribus non habentibus aetatem ad contrahendum. num. 24.
- Quando dubitatur an sit necessaria dispensatio, et non, quid faciendum. num. 25. & 26.
- An peccet non dispensando. n. 27.
- An dispenset super denunciationibus ante matrimonium faciendis. num. 28.
- An tales denunciationes matrimonio contracto debeant fieri, & an in festiuis, an in solemnibus diebus. num. 29.
- Qui Episcopus debeat dispensare cum contrahentibus. num. 30.
- An peccet Episcopus non dispensando in denunciationibus interueniente urgente causa. num. 31.
- Vicarius generalis an valeat dispensare in denunciationibus. num. 32.
- An Vicarius foraneus. num. 33.
- An Parochus. num. 34.
- An possit Episcopus delegare licentiam dispensandi in denunciationibus. num. 35.
- An licentiam dispensandi in impedimentis occultis matrimonium dirimentibus. num. 36.
- An Vicarius generalis possit dispensare in impedimentis matrimonium dirimentibus ex generali commiss. num. 37.
- An qui possunt dispensare in casibus Episcopalibus, dispensare possint in supradictis. num. 38.
- Episcopus an dispenset ut matrimonium sine parochis, & testibus celebretur. num. 39.
- Cum Parochus triennio suspenso, qui per sententiam suspensus est, an cum eo dispenset Episcopus. num. 40.
- An dispenset cum Parochis, qui alienos parochianos coniunxit, & benedixit. num. 41.
- Potest dispensare, ut tempore Aduentus, vel Quadragesimæ, nuptiæ celebrentur. num. 42.
- Nequit statuere impedimenta matrimonia dirimentia. num. 43.
- Neque potest concedere Militibus S. Mauricij & Lazari ut matrimonium cum vidua contrahant. num. 44.

DE MATRIMONIALIBVS DISPENSATIONIBVS.

CAPVT SEPTIMVM.

P
1
 OTESTENIM Episcopus in sua Diocesi, quantum (secundum antiquorum sententiam) Pontifex in toto orbe:

2
 excipitur tamen quæ ad vniuersum statum ecclesiæ pertinet, vt res fidei diffinire, & quod sibi Romanus Pontifex reseruat; in aliis verò casibus vbi eorum potestas expressè limitata non inuenitur, censetur habere iurisdictionem ordinariam, & potestatem ad dispensandum in quibuscumque casibus cum subditis, & sic quoties in iure inuenitur quòd possit dispensare, intelligendam est de Episcopo.

3
 Argumento textus in c. ad honorem, de author. & vsu pallij. Gloss. in c. at si clerici, de iudicij, verbo dispensare. Abbas in c. ex multa, num. 10. de voto & in c. & si vnanimiter, de postulat. Prælator. num. 10. & in c. dilectus, de temporibus ordination. num. 5. & 6. Soto in 4. sentent. dist. 32. quest. vnic. art. 3. tom. 2. Suarez tom. 4. de pœnitent. disput. 25. sect. 1. & de legibus lib. 6. cap. 14. n. 6. Henriquez in summ. lib. 10. cap. 35. §. 2. Brixensis in questionibus Dominicalibus quest. 57. num. 5. Ioannes Montaigne de bigamia, quest. 7. n. 9. Ioannes Randeï de dispensationibus, part. 1. casu 66. Rebuffus in praxi regula de dispensatione ad plura beneficia, num. 27. lib. 2. & in regula de dispens. num. 22. Coninck de sacram. disput. 30. dub. 1. num. 3. Viualdus in candelabr. tit. de irregularitate, n. 316.

Syluester verbo dispensatio, num. 15. Armilla num. 18. Sanchez de matrimon. lib. 1. disput. 61. num. 3. & lib. 8. disput. 9. num. 3. Borgasius de irregul. part. 5. fol. 111. num. 13. Barbosa in pastorali part. 2. allegat. 1. num. 6. & allegat. 33. num. 16. Lancellottus in templo lib. 2. cap. 5. §. 4. num. 12.

4
 Sed hodie communis opinio est, non posse episcopum dispensare nisi expressè sibi concedatur in iure. Gloss. in c. cupientes, de elect. in 6. Mandosius in regul. 13. cancellar. quest. 6. num. 6. Marius de censur. tom. 2. disp. 8. cap. 3. ver. sed. Barbosa cum magna Doctorum caterua dict. alleg. 33. n. 18.

5
 Non potest Episcopus, aut Legatus, etiam cum causa dispensare contra Concilium. Gloss. in c. cum dilectus 1. & ibi Panormitan. num. 5. verbo in etate, de elect. Abbas in can. dilectus, de temporibus ordinat. num. 3. & in can. super eos, de bigamis, num. 3. Rebuffus in praxi regula de dispens. ad plura beneficia, lib. 2. num. 25. & 28. Roman. singul. 486. Syluester verbo dispensatio, num. 15. Armilla num. 21. Sanchez de matrimon. lib. 2. disput. 4. num. 1. & 2. & lib. 3. disp. 7. num. 1. & lib. 8. disput. 5. num. 5. Montaigne de bigamia quest. 7. num. 13. Selua de beneficiis, part. 4. quest. 7. num. 4. & part. 3. quest. 43. num. 3. Dueñas regul. 248. Gutierrez canonicar. lib. 1. cap. 5. num. 10. Coninck disp. 33. dub. 2. n. 32. Barbosa in remiss. ad Concil. Trid. in pr. sess. 1. num. 2.

At

6 At verò in casu urgentis necessitatis, vtilitatisve nouiter emergentis, poterit episcopus dispensare. Syluester *d. num.* 15. Rebuffus *n.* 31. & 32. Barbosa *num.* 4. Gutierrez *canonicar. lib.* 1. *cap.* 23. *num.* 18. & ibi citat Baldum *in l. omnes populi, n.* 8. ff. *de iustitia & iure.*

7 Sed quia in hoc capitulo præcipuè agendum est de potestate episcopi circa dispensationes & causas matrimoniales, præmittò antiquissimam in Ecclesia consuetudinem circa illud, quòd Episcopus ius diceret, & dispensaret in causis matrimonialibus, constat ex Concilio Agathanensi capite 25. vbi decretum fuit, quòd si qui cum vxoribus decretum facere velint, priùs apud prouinciales episcopos dissidij causas dicant, & ex Concilio Toletano 12. *cap.* 8. & ex Concilio Aurelianensi 3. *cap.* 10. Latè Filescus *de sacra Episcoporum. author. cap.* 1. §. 13 & 12. fol. 26. Iulius Clarus *in praxi criminal. lib.* 5. §. final. *quest.* 37.

8 Aduerte secundò, non posse Episcopum dispensare in cognationis impedimento, ex baptismo quouis tempore collato ortæ, quæ cognatio oritur tam inter Patrimum & Matrinam de baptismo suscipientes, quàm inter baptizatum ipsum illiusque patrem & matrem, neque non inter baptizantem & baptizatum, baptizati patrem & matrem. *cap.* 2. *de reform. sess.* 24. Sanchez *de matrimonio lib.* 7. *disp.* 62. *num.* 10. & *lib.* 8. *disp.* 6. *num.* 17. *num.* 3. Barbosa *in pastorali part.* 2. *allegat.* 35. *num.* 7. contra alios.

9 Limita tamen in quatuor casibus aduenientibus his circumstantiis. Primò, si matrimonium fuit contractum inter ignorantes impedimentum: nam cum scientibus,

& spe dispensationis contrahentibus nequit episcopus dispensare. Concil. Trident. *de reform. sess.* 24. *cap.* 5.

Secundò, quando impedimentum esset occultum, & tunc dispensabit Episcopus per text. *in c.* 6. *d. sess.* 24. Tertio, quando verisimiliter timeretur magnum scandalum euenire posse, si diuortium interueniret.

Quartò, quando contrahentes sunt adeò pauperes, vt mittere, seu ire Romam ad summum Pontificem pro dispensatione obtinenda nequeunt. Cæterum potest etiam in omnibus impedimentis matrimonium dirimentibus, in casu magnæ necessitatis adhibitis circumstantiis supradictis. Sanchez *de matrimo. lib.* 8. *disput.* 6. *num.* 20. & *lib.* 2. *disp.* 40. *num.* 3. Gregorius de Valentia *tom.* 4. *disp.* 10. *q.* 5. *punct.* 5. Henriquez *lib.* 6. *de pœnitent. cap.* 10. §. 1. & *lib.* 11. *cap.* 3. §. 2. Gutierrez *de matrim. cap.* 49. *num.* 6. Syluester *verbo dispensatio* 15. *num.* 19. Nauarrus *in Manuali, cap.* 22. *num.* 85. Conick *de sacram. disp.* 33. *dub.* 3. *num.* 32. Leo *in thesauro, part.* 1. *cap.* 8. *num.* 43. Riccius *decis.* 261. *num.* 1. Vgolinus *de off. Episcopi, part.* 2. *cap.* 60. §. 1. *n.* 1. Zerola *in princ. verbo dispensatio, num.* 5. *part.* 1.

10 Requiritur tamen ad hoc, vt dispensare possit cum contrahentibus in gradu prohibito, quòd bona fide contraxissent, vel saltem alter solus: exemplum erit si maritus consanguineam vxoris antea cognouerat, & ignorabat vxoris consanguineam fuisse, de quo certioratur matrimonio contracto, tunc enim dispensabit Episcopus, si denuntiationes in matrimonio requisitæ per fraudem omissæ non sunt. Soto *in 4. sentent. disp.* 37. *quest. unica.*

art. 2. in fine. Nauarrus in *Manuali*, & Egidius *suprà*. Barbosa *part. 2. allegation. 34. num. 4.* Henriquez *suprà*.

11 Dispensat etiam in impedimentis matrimonium dirimentibus, quando periculum incontinentiæ esset, si expectaretur donec dispensatio veniret; & similiter si ex parte foeminae, quæ cum viri consanguineo ante matrimonij contractum copulata est, petitur dispensatio: nam licet diues sit, timet famam, & fortè vitam amittere, si ad mariti notitiam impedimentum veniat. Sanchez *d. lib. 2. disp. 40. num. 5.* Syluester *verbo dispensatio, num. 15.*

12 Et licet matrimonium nondum contractum sit, potest Episcopus dispensare cum coniuge habente impedimentum dirimens. Pono exemplum in muliere manè nuptura, & etiam sunt omnia ad nuptias parata ferè statim celebrandas, & habet impedimentum dirimens & omnibus mediis tentatis nulla euadendi aperitur via: nam si differre tentasset vehemens alicuius crimen oriretur suspicionis, licet diceret se castitatis voto astrictam, & velle priùs dispensationem Pontificiam obtinere: nam fortè ex hac causa eius fama & opinio periclitaretur, quia dicerent, ob quid rem tantam tamdiu reticuit, essetque suspicio alicuius peccati, & omnes in suspicionem inciderent, quòd idèd nuptias celebrare non permittebat ad dispensationem impetrandam. Sanchez *vbi proxime num. 7.* Barbosa *in pastoralis part. 2. allegat. 35. num. 5.*

13 Dispensat etiam Episcopus in omnibus impedimentis, quæ matrimonium contrahendum impediunt, & non dirimunt contra-

ctum, si occulta sunt. Soto *in 4. sentent. dist. 32. quæst. vnic. art. 2. col. pen.* Nauarrus *in Manuali cap. 22. n. 85.* Viualdus *in candelabr. titulo de matrimon. part. 1. num. 250.* Vgolinus *de offic. Episcop. part. 2. cap. 60. §. 3. num. 1.* Henriquez *in summ. lib. 12. cap. 2. §. 2. vers. secundo.* Sanchez *de matrimon. lib. 7. disp. 17. num. 15.* & Bonacina *de sacram. quæst. 3. part. 15. n. 3.* Barbosa *suprà n. 5.*

14 Dispensat etiam cum illis impedimentum dirimens habentibus, quando ad contrahendum dispensatio Pontificia subreptitiè impetrata est: quod si delictum occultum est, & timetur quod si iterum dispensatio Pontificia impetraretur, scandalum oriri posset: nam ob euitandum scandalum dispensare poterit Episcopus, & confirmare dispensationem subreptitiè impetratam. et dispensare etiam cum illis, qui virtute talis dispensationis subreptitiè obtentæ, bona fide interueniente, & etiam cum bona fide contraxerunt, si timetur quòd si detegatur, scandalum considerabile oriri posset: tunc enim episcopus debet dissimulare, & in illo matrimonio putatiuo, & inuincibili ignorantia excusato, viuere permittere, & tacitè dispensare. *c. quia circa, de consang. & affinitate.* multos refert Sanchez *dict. lib. 2. disp. 38. n. 12.* Sa *verbo matrimonium, num. 22. & 23.*

15 Solus Papa dispensat in gradibus consanguinitatis & affinitatis, si extenditur vsque ad quartum gradum. *c. non debet cum similibus,* & ibi Scribentes *de consang. & affin. Conc. Trid. de reform. sess. 24. cap. 5.* Leo *in thesauro p. 2. cap. 8. n. 39.*

16 Et etiam Papa solus dispensat in impedimento publicæ honestatis, quod primum gradum non excedit,

dit, & oritur ex sponfalibus validè contractis. *c. iuuenis. c. ad audientiam. c. sponsam de sponsalibus. c. literas. c. accessit. c. continebatur. cum sequentibus, de sponsatione impuber.* Concil. Trident. *de reform. sess. 24. cap. 3.* Leo in *thesauro d. c. 8. num. 40.*

17 Neque dispensat Episcopus cum consanguineis, vel affinis, inter quos fuit copula carnalis, postquam miserunt Romam pro impetranda dispensatione ad contrahendum: nam si antequam Romanus Pontifex dispensasset, vel postquam dispensauit, & ordinatio loci cognitionem commisit, hoc est, ut si ita esset sicut illi expressum, dispensasset, inueniat ordinarius illos copulatos esse: nam donec Papæ copula expressetur, vitatur dispensatio, neque episcopus, vel eius Vicarius possunt iam cum eis dispensare. Gutierrez *canonicar. lib. 1. cap. 15. per totum, præcipuè numero finali.*

18 Non potest Episcopus dispensare in impedimentis matrimonium dirimentibus, etiam occultis, & cum circumstantiis de quibus *suprà*, si ad Nuntium Apostolicum patet de facili aditus. Sanchez *dict. lib. 2. disp. 40. num. 8.* Nauarrus in *Manuali cap. 22. num. 65.* Vega *lib. 6. summ. casu 143. in fine.* Barbosa in *pastorali allegat. 35. part. 2. num. 10.* vbi citat Henriquez in *summario* qui contrarium tenet, nempe posse Episcopum dispensare, licet de facili ad Nuntium Apostolicum esset aditus.

19 Nequit etiam dispensare in eis si ad Commissarium Cruciatæ recursus haberi potest, qui facultatem habet dispensandi in impedimentis dirimentibus occultis post contractum matrimonium. Sanchez.

20 Sed hanc conclusionem fallere posse patet ex eo, quod Commissarius Cruciatæ si dispensat post contractum matrimonium in impedimentis occultis, interuenit hæc conditio ut coniux alteri coniugi nullitatem & impedimentum detegat; sed in multis casibus euenire potest, quod valdè inconueniens sit, & periculosum alteri coniugi detegere impedimentum ob vitæ & famæ periculum, præcipuè si est fœmina, quæ impedimentum habet, nam tunc dispensabit Episcopus, non obstante quod Commissarius Cruciatæ prope sit. Sanchez *suprà.*

21 Potest Episcopus dispensare in cognatione spiritali orta inter coniuges post matrimonium contractum, utpote quia filium proprium extra necessitatis casum baptizarunt, vel in baptismo aut confirmatione susceperunt, hæc enim cognatio post matrimonium veniens non dirimit, sed impedit ne debitum exigatur, in quo dispensat Episcopus. Sylvester *verbo matrimon. 8. num. 7.* Armilla *verbo dispensatio, num. 18.* Emanuel Sa *verbo impedimenta dirimentia, n. 23.* Matiença *ad rubricam titul. 1. gloss. 1. num. 143. lib. 5. recopilat.* Nauarrus in *Manuali cap. 16. num. 34. vers. interrogatus autem.* Vgolinus *de officio Episcopi part. 2. cap. 60. §. 2. num. 1.* Sanchez *de matrimon. lib. 8. disput. 12. numero 15.* Barbosa *d. allegat. 35. num. 9.*

22 Et dispensare cum coniuge, cui debiti petitio est prohibita ratione affinitatis contractæ cum altero coniuge, ob copulam habitam cum consanguinea vxoris, vel vxor cum consanguineo viri, licet ad Nuntium pateat aditus. Abbas in *cap. 1. num. 4. de eo qui cognouit consanguini-*

- neam vxor. Soto in 4. sentent. dist. 37. quest. vnic. art. 2. col. 4. Armilla verbo dispens. num. 18. Syluester verbo debitum, num. 11. Emanuel Sa verbo debitum coniugale, num. 13. Sanchez supra num. 10. & Vgolinus num. 2. Ledesma de matrimon. quest. 54. art. 4. dub. 2. Valentia part. 4. disp. 10. q. 5. punct. 5. in fine. Henriquez in summ. lib. 11. cap. 15. num. 11. ante finem. Lopez in l. 13. tit. 2. part. 4. Gutierrez canonicar. lib. 1. cap. 23. num. 15. Barbosa supra num. 12.
- 23 Et cum illo, qui in sacro Ordine constitutus de licentia Papæ matrimonium contraxit, nulla seu falsa causa adiecta pro obtinenda dispensatione, nam debitum petere nequit donec iterum Pontifex consulatur: & tunc si periculum adest incontinentiæ, & recursus ad Papam facillè haberi non potest, vel interim quòd recursus sit, timeatur copula, dispensabit episcopus. Sanchez dict. lib. 8. disput. 8. num. 10.
- 24 Potest etiam dispensare cum minoribus, qui ætatem ad matrimonium contrahendum requisitam nondum adimplerunt, si habent usum rationis, seu malitiam quæ ætatem suppleat. Sanchez de matrimon. lib. 7. disput. 104. num. 12. Henriquez in summ. lib. 11. cap. 13. §. 12. Reginaldus in praxi fori pœnitent. lib. 31. num. 171. vers. notandum est. c. ubi. c. puberes, de sponsatione impuberum. & ibi Scribentes, Emanuel Sa verbo matrimonium, num. 8. & Barbosa supra num. 20.
- 25 In casu quo dubitatur, vtrum dispensatio sit necessaria, vel non, quòd debet peti dispensatio, inquit Sanchez d. lib. 8. disp. 6. num. 18.
- 26 At verò contrarium tenendum est, nam si dubitatur an sit necessaria dispensatio, ad cautelam securius erit si petatur. Emanuel Sa verbo dispensatio, num. 18. Barbosa supra, num. 18.
- Adueniente iusta causa peccat episcopus non dispensando, quæ sit iusta causa suo arbitrio, & conscientia relinquatur. Syluester verbo dispensatio 1. num. 3. Emanuel Sa num. 2.
- 28 Potest episcopus dispensare instante iusta causa super tribus denuntiationibus, ante matrimonij celebrationem faciendis, vt omitantur: cap. 1. circa medium, de reformat. sess. 24. Bernard. Matienço in rubric. tit. 1. lib. 5. recopilat. gloss. 1. num. 34. Soto in 4. sentent. dist. 28. quest. vnic. art. 2. col. 3. Coninck de sacrament. disput. 27. dub. 5. num. 53. & dub. 6. num. 54. Petrus de Ledesma in summ. part. 1. de sacrament. matrimon. cap. 6. conc. 7. Henriquez lib. 11. cap. 5. §. 5. in comm. litera S. Leo in thesauro part. 2. cap. 8. num. 56. & cap. 9. num. 52. d. part. 2. Viualdus in candelabro, c. de quibusdam questionibus num. 16. Syluester verbo matrimonium, 6. num. 7. & Emanuel Sa num. 5. & Zerola eodem verbo parte 1. num. 8. Gutierrez canonicar. lib. 1. cap. 19. num. 5. vsque ad 15. Riccius in praxi decis. 258. num. 1. Sanchez lib. 3. disp. 7. num. 3. Vgolinus cap. 60. num. 3. Barbosa part. 2. alleg. 32. num. 27.
- 29 In casu quo Episcopus dispensat super denuntiationibus ante matrimonium faciendis, post contractum matrimonium, fieri debent in diebus festiuis, non ferialibus, vt sacra Congregatio declarauit, nempe, non posse dispensare vt in ferialibus diebus dispensationes fiant: teste Zerola in praxi verbo matrimonium, part. 1. num. 4. Riccius decis. 257. num. 3. Barbosa supra. Gratianus disceptation. capite 83. num. 28.

- 30 Episcopus alterius contrahentis cum ambobus dispensare potest in denuntiationibus. Sanchez de matrimonio d. lib. 3. disput. 7. num. 7. Coninck disp. 27. dub. 6. num. 54. Reginaldus lib. 31. in praxi fori poenitent. num. 232. Gutierrez de matrimon. cap. 46. num. 10. ad finem. Barbosa alleg. 32. num. 35.
- 31 Si urgente causa non dispensat Episcopus super denuntiationibus grauiter peccat. Sanchez d. lib. 3. disput. 10. num. 6. Gutierrez canonic. lib. 1. cap. 20. num. 23. vers. prater ordinari. & de matrimon. cap. 57. num. 4. Barbosa supra n. 51.
- 32 Vicarius generalis Episcopi ex generali commissione quam habet, potest in denuntiationibus dispensare. Viualdus in candelabro cap. 1. de quibusdam questionibus, num. 16. Coninck de sacrament. disput. 27. dub. 6. num. 55. Ledesma & Barbosa num. 29. & 20. Gratianus num. 10. Gutierrez num. 15. Alphonfus à vera Cruce in appendice ad speculum coniugatorum in 1. dub. in 6. propositione. Riccius decis. 259. num. 2. Sanchez d. disp. 7. n. 10. lib. 3.
- 33 Sed Vicarius foraneus non potest absque speciali commissione dispensare. Sanchez num. 11. Riccius num. 4. Gutierrez num. 16.
- 34 Parochus neque instante necessitate, neque etiam si interueniat iusta causa dispensare valet in denuntiationibus. Sanchez num. 17. Aegidius disp. 27. dub. 5. num. 53. Gutierrez num. 2. & 3.
- 35 Episcopus potest tam Vicario generali, quàm parochi, seu alij clerico delegare licentiam dispensandi in denuntiationibus. Sanchez num. 20. Barbosa num. 36. Coninck diput. 27. dub. 6. num. 55. conclus. 3. Reginaldus lib. 31. in praxi num. 235. in princ. Gutierrez de matrimonio cap. 56. num. 13. Cæuallos communis contra comm. alios referens quest. 604. num. 93. & 99.
- 36 Potest etiam committere tam Vicario generali, quàm alij clerico facultatem dispensandi in impedimentis occultis matrimonium dirimentibus, & in reliquis casibus sibi ratione magnæ necessitatis competentibus. Sanchez lib. 2. disp. 40. num. 17. Barbosa alleg. 35. part. 2. num. 14.
- 37 Nam si Vicario generali speciatim hanc facultatem committat, non poterit dispensare ex generali commissione quam habet, nam ad hoc vt dispense in impedimentis occultis matrimonium dirimentibus, requiritur particularis commissio, seu particularis clausula, quæ in titulo Vicariatus inseratur. Barbosa num. 13. Sanchez num. 12. Riccius resolut. 228. num. 3. Henriquez d. lib. 11. cap. 3. §. 2. in fine.
- 38 Habentes priuilegium dispensandi in casibus Episcopalibus, etiam matrimonialibus, nequeunt dispensare in casibus non iure ordinario, sed ratione urgentis necessitatis competentibus. Sanchez d. num. 9.
- 39 Episcopus non potest dispensare vt matrimonium celebretur sine Parocho, & testibus, licet iusta causa interueniat. cap. 1. de reformat. sess. 24 Emanuel Sa verbo matrimon. num. 1. Sanchez de matrim. d. lib. 3. disp. 17. num. 6.
- 40 Non potest Episcopus dispensare cum parochi triennio suspensio, eo quòd matrimonio clandestino interfuit, quia hæc suspensio non incurritur à iure, sed per sententiam, & sic cum occulta non sit, quia ad forum contentiosum est deducta, non habet episcopus facultatem dispensandi. c. quod inhibetio.

tio. §. vltim. de clandestina dispensat. Sanchez lib. 3. disput. 41. num. 3. & disput. 52. num. 2. Gutierrez canonicar. lib. 1. cap. 5. num. 9. Couartuuias de sponsalibus, part. 2. cap. 6. in princ. num. 14. Bernardus Diaz in practic. cap. 73. n. 3. Marius de censuris tom. 2. disput. 11. de suspensis cap. 5. ante finem. Barbosa in pastoralis part. 2. alleg. 32. num. 166. cum sequentibus.

41 Potest Episcopus, vel eius Vicarius generalis absoluere à suspensione imposita in Concilio Tridentino ipso iure, si est occulta: utpote cum parochio, aut alio clerico, qui alienos parochianos sine proprij parochi licentia coniunxit, & desponsauit. Episcopus verò qui absolaturus est, debet esse ordinarius illius parochi, cuius erat tale matrimonium celebrare. c. 1. de reformat. sess. 14. Sanchez lib. 3. disp. 42. num. 4.

42 Potest Episcopus ex magna causa concedere, ut tempore prohibito, ut est Aduentus, vel Quadagesima, nuptiæ celebrentur: sed celebratio matrimonij, si commodè potest fieri, debet esse secretò, & sine populi frequentia. Soto in 4. dist. 32. quest. vnic. art. 3. in fine. Emanuel Sa verbo matrimony impedimenta non dirimentia, num. 12. in fine. Sanchez lib. 7. disp. 7. num. 6.

43 Non potest Episcopus constitutiones facere matrimonia dirimentia continentis. Sanchez de matrim. lib. 7. disp. 1. n. 9. Egidius Coninck disp. 30. dub. 3.

44 Neque potest dispensare, ut Equites ordinis sancti Mauricij, Patris mei, cuius nomen immeritissimè porto, & Milites Diui Lazari cum secunda coniuge, vel primò cum vidua contrahant; nam cum vnica & virgine contrahere tantùm permittitur. Leo in thesauro part. 2. cap. 8. num. 35.

S V M M A R I V M.

Episcopus tantum potest in sua Diœcesi circa dispensationem votorum, quantum Pontifex in toto orbe, nonnullis exceptis. num. 1.

In quibus votis dispenset Episcopus. num. 2.

An dispenset in votis solemnibus per modum pœnæ emissis. num. 3. & 4.

An dispenset in votis conditionalibus, ante aduentum conditionis. num. 5. & 6.

An cum eo, qui vouit intrare religionem ut laxiorem ingrediat. num. 7.

Et cum professo minore 25. annorum, ut ad religionem laxiorem transire valeat. num. 8.

An cum eo, qui Presbyteralem Ordinem suscipere vouit. ut uxorem ducere possit. num. 9.

An cum eo, qui votum emisit de non nubendo, & quid si fuit factum in Dei fauorem. num. 10.

Vtrum cum eo, qui vciuit numquam tangere mulierem libidinose. num. 11.

Et vtrum cum vouente virginitatem seruare. num. 12.

Vtrum dispenset in voto castitatis perpetuae. num. 13.

An in voto castitatis ad tempus. num. 14.

Votum castitatis ad centum annos an dicatur perpetuum. num. 15.

Hominiis vita ex iuris presumptione

- ne vsquequò duret num. 16.
In voto religionis etiam temporali
an dispense. num. 17.
An in voto disunctiuo. num. 18.
& num. 19.
An dispense in votis pœnalibus
post peccatum commissum.
num. 20.
An cum muliere dispensare valeat,
quæ vouit assumere habitum de
Beata. num. 21.
An cum vouente intrare religio-
nem Diui Iacobi Alcantaræ, aut
Calatravæ. num. 22.
An cum vouente intrare religio-
nem Diui Ioannis. num. 23.
An cum coniuge vouente non pe-
tere debitum coniugale. nu-
mero 24.
An cum coniuge, qui de alterius
consensu continentiam vouit.
num. 25 & 26.
An cum eo, qui post votum simplex
contraxit, ut debitum petere
possit. num. 27.
An cum vouente in fauorem ter-
tij. num. 28.
An cum eo, qui se non transiturum
ad alias nuptias post eius mor-
tem iurauit. num. 29.
An cum vouente ire ad sanctum
Iacobum, vel ad Hierosolymam.
num. 30.
An dispense in voto Hierosolymi-
tano, factò causa deuotionis, vel
subsidiij. num. 31. vsque ad
33.
Authoris opinio contra Barbosam,
& alios. num. 33.
Vtilius erit si Episcopus commutet
vota eundi Hierosolymam, &
applicet quæ consumpturus erat
vouens in itinere, illis sacris lo-
cis, & sanctissimis Religiosis
Franciscanis, qui ibi viuunt ut
Apostolici viri, ac Christi mar-
tyres. num. 34.
An dispense cum vouente non ac-
ceptare præbendam. num. 35.
An dispense in ieiuniis, & com-
mutare queat vota perpetuò ie-
iunandi in Sabbato & similia.
num. 36.
Vicarius Episcopi ex generali com-
missione an dispense in votis,
seu iuramentis. num. 37.
An dispense cum Monialibus in
voto clausuræ, ad hoc ut mona-
sterij claustra exire valeant.
num. 38.
In quibus casibus Moniales possint
exire monasteria. num. 39.
A quibus approbari debet licentia
excundi. num. 40.
An visitare monasteria Monia-
lium possit Episcopus causa re-
parandi clausuram. num. 41.
Intrare monasteria Monialium an
possit Episcopus extra causam
urgentem. num. 42.
An excommunicare possit acceden-
tes ad monasteria Monialium
exemptarum, si scandalum ge-
neratur, & c. tali communicatio-
ne. num. 43.
Moniales, seu Religiosi an possint
renunciare sine licentia Episco-
pi. num. 44.
Religiosi Societatis Iesu an ad id
teneantur. num. 45.

DE POTESTATE CIRCA VOTORVM DISPENSATIONEM.

CAPVT OCTAVVM.

SINGVLARISSIMA est Episcopalis potestas circa votorum dispensationem, in quibus dispensat Episcopus in sua Diocesi cum propriis subditis, sicut Pontifex in toto orbe (aliquibus infra referendis exceptis.) Syluester *verbo dispensatio, quest. 9.* Gutierrez *canonicarum, alios citans, lib. 1. cap. 23. num. 11.* Angelus *verbo votum. Soto de iustitia lib. 8. quest. 1. art. 9.* Sanchez *de matrimon. lib. 8. disp. 9. n. 3.*

2 Primò enim episcopus dispensare potest in omnibus votis solemnibus, (exceptis per sacri Ordinis susceptionem, & per solemnem professionem emissis, & castitatis perpetuæ, atque Hierosolymitanæ, Romanæ, & Compostellanæ peregrinationis.) Emanuel Sa *verbo voti irritatio, num. 9.* Syluester *verbo votum, 4. n. 3.* Toletus *lib. 4. cap. 18. num. 11.* Armilla *verbo dispensatio, num. 16.* Angelus *verbo votum 4. §. 6.* Henriquez *in summ. lib. 7. cap. 30. §. 6. liter. A.* Vgolinus *de officio Episcopi, cap. 58. §. 4.* Gutierrez *canonicar. lib. 2. cap. 22. num. 46.* Lancellottus *in templo, lib. 2. cap. 1. §. 4. summ. dispensatio in voto.* Azor *institut. moral. part. 1. lib. 11. cap. 18. quest. 4. vers. mihi videtur, & cap. 19. quest. 3.* Leo *in thesauro part. 2. cap. 8. num. 51.* Lessius *de insti. lib. 2. cap. 46. dub. 13. num. 104.* Couarruias *in c. quamuis*

pactum, de pactis. in lib. 6. part. 1. §. 3. num. 12. Nauarrus *in Manuali cap. 12. num. 75.* Sanchez *suprà, num. 2.* Viualdus *in candelabro part. 3. c. 14. de voto num. 55.*

3 Dispensat etiam Episcopus in talibus votis, præcipuè emissis per modum pœnæ: vt si quis dicat, iuro, seu voueo me non lusurum tali ludo, vel non peccaturum tali aut tali peccato, & si secus fecero ingrediar religionem, ibo in terram sanctam, seu castitatem perpetuò seruabo: & quod dispensare possit Episcopus in his & aliis per modum pœnæ emissis. Emanuel Sa *verbo supra num. 11.* Cardinalis Toletus, Henriquez, Viualdus *n. 46.* Aragon. *2. 2. quest. 8. art. 2.* Ludouicus de Mirand. *in Manuali tom. 1. quest. 47.* Sanchez *de matrim. d. lib. 8. disput. 10. num. 8.* Lessius *de insti. lib. 2. cap. 40. dub. 13. num. 106. vers. 7.* Rodriguez *questio. regularium, tom. 2. quest. 100. art. 2.*

4 Licet contrarium teneant Nauarrus *num. 43.* Couarruias & Azor *diēt. cap. 19. quest. 13.* Gutierrez *num. 50.* Alcorer *in summ. 116.* Soto *de insti. lib. 7. quest. 2. art. 1. & 4.*

5 In votis conditionalibus, seu iuramentis non dispensat Episcopus, etiam conditione pendente: vt si quis intrare religionem voueat, si tale fecerit. Nauarrus *conf. 5. num. 1. de voto.* Azor *institut. moral. part. 1. lib. 11. cap. 19. quest. 13.* Barbof. *in*

- 6 in *pastorali*, part. 2. alleg. 37. num. 5. At verò posse Episcopum in hoc, & similibus casibus dispensare, dum dispenset Episcopus antequam illud committatur, tenent Nauarrus sibi ipsi contrarius in *Manuali* cap. 12. num. 43. Vivaldus in *candelabro* part. 3. cap. 14. de voto, num. 48. Vgolinus de *officio* part. 2. cap. 58. §. 2. num. 2. Gutierrez *canonicar.* lib. 2. cap. 22. num. 21.
- 7 Potest etiam dispensare cum illo, qui religionem intrare vouit, vt laxiorem ingrediatur. Syluester verbo *votum* 4. num. 3. vers. 6. Nauarrus *conf.* 40. num. 8. & *conf.* 41. num. 2. de voto. Vgolinus *supra* §. 3. num. 1. Menochius de *arbitrar.* lib. 2. centur. 5. casu 421. num. 16. Sanchez de *matrim.* lib. 8. disp. 9. num. 17. Emanuel Sa verbo *voti irritatio*, num. 11. Syluester verbo *votum* 4. §. 3. Aragon. 2. 2. q. 88. art. 12. nam id non est dispensare in religionis voto absolutè.
- 8 Dispensat etiam cum professo minore viginti quinque annis, vt transeat ad religionem laxiorem. Syluester *supra* vers. 6. Tuschus *lit. E.* conclus. 247. num. 8.
- 9 Et dispensat cum eo, qui sacrum Ordinem suscepturum vouit, vel Presbyteratum, ad hoc vt possit uxorem ducere. Vivaldus in *candelabro* part. 3. cap. 14. de voto, num. 43. Nauarrus *conf.* 18. aliàs 32. in antiquis de voto, num. 1. Coninck de *sacram.* disput. 33. dub. 3. n. 34. Sanchez num. 13. & Vgolinus num. 5. & 6. Suarez de *religione* tom. 2. tract. de voto, lib. 6. cap. 21. num. 6. cum sequenti. Azor *institut. moralium*, d. lib. 11. c. 9. quest. 9. Sayrus in *clauae regia* lib. 6. cap. 11. num. 60.
- 10 Et cum illo qui votum emisit de non nubendo, si factum in Dei fauorem. Vgolinus num. 3. Sayrus num. 46. cum sequentibus. Azor *dict.* cap. 19. quest. 5. Coninck, Sanchez num. 11. Toletus in *summ.* lib. 4. c. 18. num. 11. Armilla verbo *dispensatio*, num. 18. Zerola eodem verbo part. 1. num. 8. Vivaldus *dict.* part. 3. cap. 14. num. 42. Gutierrez *canonicar.* lib. 2. cap. 47. num. 49. Soto de *iustitia* lib. 8. quest. 1. art. 9. Rodriguez tom. 4. de *suis obras* cap. 187. aliàs 137. num. 5. Sa num. 11. in *fine*.
- Dispensat etiam cum illo, qui vouit numquam tangere mulierem libidinosè. Nauarrus *conf.* 42. num. 2. de voto. Vgolinus *dist.* part. 2. cap. 58. §. 3. num. 3.
- Et cum vouente virginitatem seruare, si vouens ad castitatem se obligare non intendit, sed tantum ad corporis integritatem seruandam, consistentem in abstinencia à primo luxuriæ actu, per quem virginitas deperditur. Sanchez *d.* lib. 8. *disput.* 9. num. 9. Sayrus *supra* num. 55. Barbosa part. 2. allegat. 37. num. 18.
- Dispensat etiam in voto castitatis in casu vrgentis necessitatis, quando facilè non potest haberi recursus ad Papam, & timetur de incontinentia. Rodriguez *question. regular.* quest. 63. art. 6. tom. 1. fol. 614. Henriquez lib. 7. cap. 30. Gregorius de Valentia tom. 3. *disput.* 6. quest. 6. part. 7. Nauarrus in *Manuali*, c. 12. num. 76. Emanuel Sa verbo *voti irritatio*, num. 11. Armilla verbo *dispensatio*, num. 17. Lessius de *iustit.* lib. 2. cap. 40. dub. 3. num. 106. vers. 4. Suarez de *religione* tract. de voto, lib. 6. cap. 26. num. 8. cum sequenti. Barbosa in *d.* part. 2. allegat. 37. num. 8. Sanchez de *matrimonio* lib. 2. *disput.* 40. num. 7. & *dicto* lib. 8. *disputat.* 9. num. 22. cum sequentibus.
- Dispensat etiam in voto castitatis ad tempus, vt ad decem, vel quindecim annos. Emanuel Sa verbo

bo voti irritatio, num. 11. & Amilla
suprà num. 18. Syluester verbo votum,
4. num. 3. Viualdus in candelab. part. 3.
cap. 14. de voto, num. 54. Coninck
de sacram. disput. 33. dub. 3. num. 34.
Vgolinus de officio cap. 58. §. 3. num. 2.
part. 2. Sanchez d. lib. 2. & d. lib. 8.
Lefius suprà num. 105. Toletus lib. 4.
cap. 18. num. 11. Zerola verbo dispensa-
tio. part. 1. num. 8. Gutierrez canoni-
car. lib. 2. cap. 22. num. 48. Rodriguez
tom. 4. de sus obras cap. 187. num. 17.
Paludanus dist. 38. art. 4. conc. 6.

15 Sed licet in voto temporali dis-
pensare queat, non in voto facto
ad centum annos, seu ad octogin-
ta: quia reputatur perpetuum. Le-
sius & Rodriguez ubi proximè: ed
quod hominis vita ex longa iuris
16 præsumptione durare præsumitur
vsque ad centum annos, non ultra.
Argumento textus in l. si usufru-
ctus, 8. ff. de usufructu legato.

17 Nequit Episcopus dispensare in
voto temporali religionis: exem-
plum erit, quando quis est obliga-
tus intrare religionem, & non re-
manere, vt quia vouit ingressum
intentione probandi, vel nihil spe-
cialiter cogitans de remanendo,
vel non remanendo, quo casu in-
gredi debet. Syluester verbo dispensa-
tio, 4. num. 3. vers. sextum.

18 Dispensat etiam Episcopus in
voto disiunctiuo. Disiunctiuum di-
citur cuius vna pars Pontifici re-
seruata est, altera verò non: vt si
quis disiunctiuè voueat castitatem
vel Ordinem sacrum, vel religio-
nem, seu Presbyteratum, quia in
hoc casu vouenti integrum est il-
lam partem non reseruatam Papæ,
in qua Episcopus dispensare possit,
eligere, idèò dicimus posse dispen-
sare Episcopum. Sanchez de matrim.
lib. 8. disp. 9. num. 14.

19 Limita tamen, si vouens se ad

ordines nullo modo promoueri
proposuit, eligens alteram partem,
vt castitatem seruare, vel religio-
nem ingredi: nam si animum cum
vouit direxit ad hanc partem voti,
nullo modo poterit dispensare
Episcopus. Sanchez num. 14.

20 Dispensat etiam in votis pœna-
libus, vt diximus suprà num. 3. etiam
post peccatum commissum, vt ac-
cidit quotidie in ludentibus, qui
votum emittunt non ludendi sub
pœna eundi Romam genibus, ore
bufonem ferendo: vt latè probat
Viualdus in candelabro part. 3. cap. 14.
de voto, num. 46. vsque ad 58. etiam si
iurassent non petere dispensationem,
seu iuramenti relaxationem
nisi à Papa, vt quotidie ludentes
dicunt. Sanchez in summ. lib. 4. cap. 8.
num. 34. vers. quoad dispensationem, &
num. 36.

21 Dispensat etiam cum muliere
quæ votum emisit assumendi habi-
tum fœminatum, (quas vulgò
Beatas vocant,) si non emittat tria
vota. Viualdus in candel. part. 3. cap.
14. num. 44. Sanchez dict. lib. 8. disp. 9.
num. 15.

22 Dispensat cum vouente ingredi
religionem Diui Iacobi Alcantaræ.
Calatrauæ, Monteræ, & similium.
Sanchez suprà num. 16.

23 Sed non cum vouente ingredi
religionem Diui Ioannis, quia is
Ordo est vera religio. Sanchez
d. num. 16.

24 Potest etiam Episcopus dispen-
sare cum coniuge vouente non pe-
tere debitum perpetuò, & seruandæ
castitatis, si fuit factum sine
alterius coniugis consensu, ad hoc
vt petat viuente coniuge: at verò
illo mortuo continentiam seruare
tenetur, & votum adimplere. To-
letus lib. 7. cap. 18. num. 4. Emanuel
Sa verbo voti irritatio, num. 11. Sylue-
ster

ster verbo votum, §. num. 2. & 5. Armilla verbo dispensatio, num. 18. Sanchez lib. 8. disput. 9. num. 7. & 8. Sayrus in clauē regia lib. 6. cap. 11. num. 52. Vgolinus de officio Episcop. part. 2. cap. 58. §. 3. num. 5. Barbosa in pastoralis part. 2. alleg. 37. n. 10.

25 Sed licet coniuges de communi consensu atque consilio continentiam perpetuam voverint, dispensabit episcopus vt debitum petere possint. Emanuel Sa verbo debitum conjugale, n. 2. Sanchez de matrimon. lib. 8. disp. 9. n. 8.

26 Contrarium verissimum dicunt, Soto in 4. sentent. dist. 37. quest. vnic. art. 2. tom. 2. Coninck disput. 33. dub. 3. num. 34. Armilla verbo dispensatio, num. 17. Vgolinus de offic. Episcopi, part. 2. cap. 58. num. 1. vers. 2. nisi votum esset meticulousum, Sed ad hoc videndus Barbosa alios citans in pastoralis part. 2. alleg. 37. n. 11.

27 Dispensat Episcopus cum eo qui votum simplex emisit, & postea uxorem duxit, & matrimonium consummauit, vt debitum petere possit, si ad Papam facile non potest recursus haberi, & timetur de incontinentia: mortuo autem coniuge, tenetur qui vouit votum adimplere. Armilla verbo debitum, num. 13. Candelabrum supra. Toletus lib. 7. cap. 18. num. 4. & lib. 2. cap. 18. num. 4. Armilla verbo dispensatio, num. 19. Syluester num. 15. & verbo debitum, num. 11. Gregorius Lopez in l. 11. tit. 2. part. 4. verbo es simple. Soto in 4. sentent. dist. 37. quest. vnic. art. 2. in fine. Vgolinus de offic. Episcopi part. 2. cap. 58. §. 3. num. 1. Gutierrez canonicar. lib. 1. cap. 23. n. 17. Sayrus in clauē regia lib. 6. cap. 11. num. 53. vers. etiam. Barbosa supra n. 9.

28 Non dispensat Episcopus in voto in fauorem tertij facto, & ab illo acceptato: quia non potest ius

quæsitum alteri auferre, vt egregie tradit Franciscus Vegius conf. 5. incipit, *Adiutor Deus in presenti causa*: num. 2. & 4. Vt si coniux se alteri coniugi voto obligauerit, post eius mortem non transiturum ad alias nuptias, non dispensabit Episcopus nisi alterius coniugis interueniat remissio iuris sibi quæsitæ ex tali voto. Armilla verbo dispensatio, n. 20. Sanchez de matrimon. lib. 8. quest. 1. art. 9. col. 2. Emanuel Rodriguez tom. 4. de sus obras cap. 287. num. 5.

Episcopus non dispensat in voto eundi ad sanctum Iacobum, vel ad Hierosolimam, nisi magna causa interueniat, & vt saltem quod vovens differat ad tempus iter. Vgolinus de offic. Episcopi cap. 58. §. 4. n. 2. Barbosa supra num. 16.

Dispensat in voto Hierosolymitano, & Compostellano, si causa deuotionis est factum, non causa subsidij. Glossa in c. ex multa. & ibi Panormitanus num. 3. 4. & 11. de voto. Armilla verbo dispensatio, n. 16. Emanuel Sa verbo voti irritatio, num. 11. Graffis in decis. aur. lib. 2. cap. 30. num. 30. Toletus lib. 4. cap. 18. num. 11. Vivaldus in candelab. part. 3. cap. 14. de voto, num. 67. aliàs 73. Angelus verbo votum 4. §. 6. Lancelottus in templo, lib. 2. cap. 1. §. 4. summ. dispensatio in voto. Nauarrus in Manuali cap. 12. n. 7.

Sed quod ista opinio neque sit secuta, neque procedat, tenent Barbosa in pastoralis part. 2. alleg. 37. num. 4. Azor institut. moral. part. 1. lib. 2. cap. 19. dub. 4. Suarez de religione tom. 2. tract. de Voto, lib. 6. cap. 21. n. 5. Sayrus in clauē regia lib. 6. cap. 11. num. 39.

At verò ego contrarium teneo & cum Panormitano, & glossa, Armilla, Sa, & aliis, constanter affirmo posse Episcopum in hoc

voto dispensare nec distinguendum cenſeo an ſit factum cauſa deuotionis, aut ſubſidij, quia mea ſententia (niſi fallor) eſt, quòd hodie ſi tale votum emittitur, ſit tantum cauſa deuotionis, non ſubſidij: nam cum hodie, iam poſtquam Turcarum, (prohi dolor!) aucta eſt poteſtas, ceſſarunt bella & ſubſidia, quæ pij & Chriſtianiffimi Principes zelo verè laudabili mittebant, reſceſſit etiam ab uſu Crucem ſumere, & ad Hieruſalem pergere, in ſubſidium pro recuperanda illa ſacra loca, vbi noſtræ ſalutis myſteria operata ſunt: & ſic qui votum emittit eundem Hieroſolyman, non cauſam ſubſidij, ſed deuotionis habere præſumitur; nam vnus quale ſubſidium eſſe poteſt ad tot inimicos debellandos. Et ſic ſanctius erit ſi epiſcopi diſpenſent cum tali vouente, applicando quod ipſe conſumpturus erat in itinere, pro reparatione illius ſanctiſſimi loci, & etiam illis ſanctiſſimis Religioſis Franciſcanis, qui multa pro tributorum ſolutione patiuntur incommoda; ſed tandem Dei amore inflammati ita ſuſtinent, ita laborant, quaſi Martyres Chriſti, & Seraphines caeleſtes. Seraphines namque arcam teſtamenti ſeruabant, & aliſ cooperiebant: Et iſti glorioſiſſimi, magni ac ſingulariſſimi Seraphinis Franciſci Patris mei filij, idem libentiſſimè ſancto zelo & ingenti deſiderio faciunt; cum arca vbi Corpus Domini noſtri Ieſu Chriſti poſt amariffimam paſſionem requieuit. Adiuuentur igitur illi ſanctiſſimi Patres copioſis elemoſynis, ne dicatur quòd domus Dei deſerta ac deſolata eſt, quia non eſt qui ſubueniat: quæ namque propria dici poteſt domus Dei, niſi eius ſanctiſſimum ſepulchrum,

& qui tenentur ſubuenire niſi epiſcopi, qui ingentes & copioſos redditus habent, & ſucceſſores ſunt Apoſtolorum, ad quos præcipuè ſpectat curate de reparatione locorum, vbi Dominus noſter, epiſcopus verus, noſtræ ſalutis remedium operatus eſt, tot ſuſtinens pro noſtra redemptione, & ſalute?

Poteſt etiam diſpenſare cum clerico qui iurauit non acceptare præbendam, vel Eccleſiæ ſeruire: nam ſi conueniens fuerit non ſolum diſpenſabit Epiſcopus, ſed etiam aſtringet ad acceptandum, ſeu inſeruendum. *Soto de inſtit. lib. 8. q. 1. art. 9.*

Poteſt etiam diſpenſare in ieiuniis, & commutare vota ieiunandi perpetuò in Sabbatho, & ſimilia. *Armilla verbo diſpenſatio, num. 18. Viualdus in candelabro part. 3. cap. 14. de voto, num. 72. & 77. Emanuel Rodriguez queſtion. regul. tom. 2. q. 100. art. 2. fol. 498.*

Vicarius Epiſcopi licet Generalis, niſi ſpeciale habeat mandatum, diſpenſare nequit in votis, ſi in iuramentis. *Sanchez in ſumm. lib. 4. cap. 33. num. 18.*

Epiſcopus non poteſt diſpenſare in voto clauſuræ, ad hoc vt Moniales poſſint exire monaſterium, etiam interueniente grauiſſima cauſa, aut infirmitate. Conſtat ex motu proprio Pij V. vbi excipiuntur tres cauſæ: ſunt enim incendium magnum, infirmitas lepræ, & epidemiæ. *Latè Ioannes Gutierrez canonicar. lib. 1. cap. 14. per totum, præcipuè num. 9.*

Et tam in iſtis tribus caſibus, quàm in aliis, in quibus à iure permittitur Monialibus profeſſis exire monaſteria, non ſolum cauſa approbanda eſt à Superiore Religionis talis Monialis, ſed etiam ab epiſcopo.

Teopo illius Diocesis, quod habet locum tam in Monialibus religiosis subiectis, quã immediatè Papæ, & in quibuscumque aliis: vt latè eum aliis resoluit Barbofa *part. 3. alleg. 102. n. 29.*

41 Et ibi *num. 4.* probat, posse episcopum visitare monasteria Monialium exemptarum, quotiescumque sibi necessarium visum fuerit, causa reparandi clausuram.

42 Aliter verò intrans monasteria extra necessitatem visitationis, aut alterius vrgentissimæ causæ, excommunicationem incurrit: & prima vice ab ingressu ecclesiæ priuatur, secunda à Pontificalibus suspenditur, tertia ipso facto excommunicatur, per bullam Gregorij XIII. Vgolinus *de off. Episcop. titulo de gubernatione Monialium, cap. 21. §. 3. num. 4.* Gratianus *disceptat. c. 339. num. 5. & 20.* Barbofa *num. 42. cum sequentibus.*

43 Potest etiam episcopus pro evitandis scandalis, quæ oriuntur ob nimiam communicationem in monasteriis Monialium, excommunicare accedentes ad talia monasteria, licet exempta sint. Gratianus *tom. 2. disceptat. cap. 383. fol. 653.*

44 Moniales seu Religiosi non possunt renuntiationem bonorum facere, nisi de licentia Ordinarij illius loci, hoc est, episcopi, intra duos menses ante professionem. Concil. Trident. *sess. 25. de regularibus, cap. 16.* Garcia *de beneficiis p. 11. cap. 9. num. 10.* Miranda *in Manuali quest. 33. tom. 3.* Molina *de iustit. tract. 2. disp. 139. vers. antequam.* Azor *iust. moralium part. 1. lib. 12. cap. 2. col. 169.* Lessius *de iustit. lib. 2. cap. 41. dub. 4. num. 40.* Reginaldus *in praxi fori pœnitent. lib. 18. num. 397.* Leo *in thesauro part. 2. cap. 1. num. 38.* Sa *verbo religio, num. 5.* Barbofa *par. 3. alleg. 99. n. 2.*

45 Sed hæc non procedunt cum nouitiis Societatis Iesu, qui renuntiare possunt in fauorem eiusdem religionis, vel cuiuscumque personæ, non seruata forma & modo in Concilio requisito, neque intra bimestre ante professionem, vel ante vota biennij ex Apostolica concessione. Emanuel Sa, Leonardus Lessius, Molina, Barbofa, *n. 23. supra. Sanchez in sum. lib. 7. cap. 5. n. 9. tom. 2.*

S V M M A R I V M.

Ad collationem beneficiorum an requiratur examen, & ad quid. num. 1.

Examen per concursum an fieri debeat, in collatione beneficij iuris patronatus laicorum. num. 2. & 3.

In permutatione an requiratur concursus. num. 4.

An sine concursu examinetur prouisus à Papa per resignationem. num. 5.

An excusetur ab examine Doctor in iure canonico, aut Theologia, aut Vicarius Episcopi, seu alia persona idonea. num. 6.

Episcopus an dispenset super hoc. num. 7.

An electo termino ab Episcopo deputato ad concursum, possit Episcopus alium admittere contradicentibus oppositoribus. num. 8.

Quare edictum ad beneficium non circumducatur. num. 9.

Nouos examinatores an deputare possit Episcopus sine celebratione

- tionem Synodi. num. 10.*
Intra quantum tempus debeat
Episcopus collationem facere
beneficiorum ad se pertinen-
tium num. 11.
Intra quod illorum quæ ad Papam
spectant. num. 12.
Quare abbreviatur tempus quoad
collationem beneficiorum cuius
prouisio ad laicos expectat, &
dilatatur quoad Episcopos.
num. 13.
Quando incipiat currere semestre,
seu quadrimestre. num. 14.
Præsumptio quæ ad hoc ut con-
stet de notitia vacationis.
num. 15.
Interim dum prouidetur de paro-
cho in Ecclesia vacanti quid fa-
cere debeat Episcopus. num. 16.
Filio legitimo, vel nepoti, seu alio
consanguineo idoneo, an possit
Episcopus beneficia conferre.
num. 17.
An possit dispensare cum proprio
filio illegitimo, quoad minores,
& simplex beneficium. nu-
mero 18.
Suis familiaribus idoneis an possit
beneficia conferre in gratifica-
tionem seruitiorum. nume-
ro 19.
Pacifici super hoc an possint cum
famulis. num. 20.
Beneficia resignata an suis conferre
possint Episcopi, vel consangu-
ineis resignantium. num. 21.
An post resignationem possit Epi-
scopus conferre tale beneficium ad
preces resignantis. num. 22.
An prouideri possint beneficia illo-
rum qui matrimonium contra-
xerunt, aut habitum regula-
rem susceperunt, donec profi-
teantur, aut matrimonium de
presenti contrahant. num. 23.
Interim an debeat deputare Vica-
rium qui seruiat, donec profi-
teatur, aut de parcho prouidea-
tur. num. 24.
In curia Papæ an possit admittere
resignationes, & quæ cautela
utilis ad hoc. num. 25.
An prouidere ibi possit beneficia.
num. 26.
Quid si Papalis sedes vacat.
num. 27.
An de iure communi ad Episcopum
beneficiorum prouisio pertineat.
num. 28.
Mortuo Papa an cessent impedi-
menta, & ligamina quæ Epi-
scopi habent. num. 29.
Prinari prouisione beneficiorum an
dicatur Episcopus si expressè
non caueatur. num. 30.
Si Cardinalis S. R. E. habet indul-
tum ad conferenda beneficia in
aliqua Diœcesi, an virtute talis
indulti conferre possit beneficia,
quorum prouisio ad Episcopum
expectat. num. 31.
Quæ obseruare debeat Episcopus
quando timet ne alius Superior
beneficium quod ille confert per
viam præuentionis conferat.
num. 32.
An imponere possit pensionem in
beneficiis. num. 33.
An dispensare valeat cum minore
decimum

- decimum tertium annum non habente ad obtinendum simplex beneficium. num. 34.
- An illis qui decimum septimum annum habent possit conferre canonicatum, aut dignitatem Ecclesie collegiatae. num. 35.
- An possit dispensare super etate ad obtinendum canonicatum in cathedrali. num. 36.
- An dispenset cum filio Sacerdotis, ut obtineat immediate beneficium quod pater obtinuit. num. 37.
- An dispensare valeat cum parochiano ad hoc ut se absentare possit ultra bimestre, etiam si interueniat causa studiorum, aut legendi cathedram, aut exercendi officium Inquisitoris. numero 38.
- Quae temporum intervalla seruare teneatur quando procedit aduersus parochianos non residentes. num. 39.
- An dispensare possit cum canonicis ut se absentare valeant per quatuor menses. num. 40.
- Vtrum requiratur licentia Episcopi ad hoc, ut abesse possint canonici per tres menses. num. 40.
- Ad Episcopum pertinet deputare quota pars Canonicoꝝ abesse debeat, ne debito seruitio Ecclesie careat. num. 41.
- Potest etiam deputare horam & materiam de qua Canonicus Theologalis lecturus est. numero 42.
- Vtrum possit cogere obtinentes simplicia beneficia ad aliquod seruitium. num. 43.
- Vtrum creare possit in Ecclesia dignitatem Cardinalatus. numero 44.
- Quas prebendas creare possit Episcopus remissiuè. num. 45.
- Quas donationes de rebus Ecclesie, & alienationes remissiuè. num. 46.
- Vtrum erigere nouas parochias cum causa, contradicentibus aliis rectoribus, possit Episcopus. num. 47.
- Vtrum beneficia vnire. numero 48.
- An erigere Seminarium, & explanatur cap. 18. Concil. Trident. sessione 23. num. 49. & 50.

DE BENEFICIIS.

CAPVT NONVM.

EX TAT enim in c. 18. Concil. Trident. sess. 24. cap. 18. decretum singulare, & Ecclesiæ utilissimum: præcipitur enim ibi Episcopis quòd ante beneficiorum collationem concursus faciant, & nullum admittant nisi prævio examine, ne imperitis & ignavis animarum cura tradatur. Gonzales in reg. 6. cancellaria gloss. 6. alios referens. Constat etiam ex constitutione Pij V. anno de 1567. promulgata. Marzilla super cap. 16. Concilij, lib. 1. tit. 2. de arate & qualitate, fol. 27. Germonius de indultis Cardinal. §. quibusvis, num. 17. Parisius de resignat. lib. 10. quest. 7. num. 12. Garcia de beneficiis cap. 2. num. 154. part. 9. Riccius in praxi resolut. 351. vers. amplia 3. & ampliat. 4. Barbosa part. 3. allegation. 60. num. 15.

Limita tamen in collatione parochialium quæ sunt iurispatronatus laicorum, quia non debet intervenire examen per concursus, sed sufficit quòd deputatus à patronis examinetur ab episcopo, & examinatoreibus, & quòd ab ipsis approbetur. Lelius Zechus de republ. ecclesiast. cap. 28. de parochia, num. 6. fol. mibi 325. Parisius de resignat. lib. 8. quest. 9. num. 111. Lelius de instit. lib. 2. cap. 34. num. 58. & 81. Vgolinus de offic. Episcopi cap. 50. §. 3. vers. 3. Garcia de benefic. d. part. 9. cap. 2. num. 255. Gonzales dict. regul. 8. cancellar. gloss. 6. num. 134. Leo in thesauro

part. 2. cap. 3. num. 39. Barbosa supra num. 18. Caualcamus decis. 17. p. 2. n. 18.

Si verò plures sunt presentati requiritur examen per concursus, quod fieri debet inter ipsos presentatos, & qui idoneus repertus fuerit instituetur ab Episcopo. Latè Lara de anniuersariis lib. 2. cap. 10. num. 7. Lelius Zechus de visitatione cap. 3. num. 6. Gonzales supra n. 138. Vgolinus, Barbosa, Riccius & Garcia num. 256. vbi dicit, quòd sic declarauit sacra Congregatio.

Non fit concursus in prouisione parochialium, si interuenit permutatio beneficij simplicis cum beneficio Curato, quia tunc sufficit nouum examen, vt sacra Congregatio declarauit. Garcia part. 9. cap. 2. num. 166. tom. 2. Barbosa in remissionibus ad cap. 13. sess. 7. num. 4. fol. 22.

Examinatur etiam absque concursu prouisus à Papa per resignationem factam ab amico in sui fauorem. Lelius de instit. lib. 2. cap. 34. num. 84. Gutierrez canonicar. lib. 2. cap. 11. num. 10. Barbosa in pastor. p. 3. alleg. 60. n. 21.

Ab examine ad beneficium Curatum non excusatur, licet qui examinandus est sit Doctor, aut Licentiatus in iure canonico, vel in sacra Theologia persona literata, aut Vicarius generalis Episcopi, Archidiaconus, seu Pœnitentiarius, vt sacra Congregatio declarauit. illis verbis, Doctor siue Licentiatus in Theologia; siue in iure canonico, &

& in publica Vniuersitate graduatus, non excusatur ab examine quando petit prouideri de aliqua Ecclesia parochiali. Parisius *de resignat. lib. 8. quest. 9. num. 83. vsque ad 92.* Gonzales *de mensibus & alternatiuis, gloss. 4. num. 89. vsque ad 92. cum sequentibus.*

7 Et quòd Episcopus in hoc non dispensat Fuscus *de visitatione lib. 2. cap. 5. num. 10.* Cenedo *ad decretales collect. 15. num. 5.* Garcia *de benefic. d. part. 9. cap. 2. num. 102.* Riccius *in praxi resolut. 351. num. 2. & decis. 414. in vers. amplia 2.* multos citat Barbosa *in remiss. ad cap. 18. sess. 24. de reform. & in pastoralis part. 3. dicta alleg. 60. num. 13. & in cap. 13. Concilij Trident. sess. 7. num. 5.* Marcus Antonius Genuensis *in praxi Archiepiscop. curie Neapolitanae cap. 65. num. 1.* Lesius *de iustitia lib. 1. cap. 34. num. 82.* Conuarruias *in reg. peccatum 2. part. §. 3. num. 9.* Molina *de iustit. tom. 1. tract. 2. disp. 81. circa finem. vers. dictum Innocentij.* Zerola *in praxi part. 2. verbo Doctor. §. 1.*

8 Conuersus enim fauetur valde in iure, ita vt Episcopo liceat admittere aliquem ad concursum, non obstante quòd terminus ab eo præfixus sit elapsus, & aduersarius qui comparuerat durante termino contradicat; ita fuit resolutum per Rotam in vna Calaguritan. dimidij beneficij, 22. April. 1602. Riccius *in praxi decis. 423. num. 3.* & ibi ponit causam, quia interest Ecclesiæ, eiusq; fauor est plures oppositores concurrere; & in numero sequenti dicit, quòd idèd in prouisionibus beneficiorum edictum non circumducitur, quemadmodum in iudicialibus, quia expedit Ecclesiæ plures habere consultores. *c. de quibus, distinct. 20. c. ea noscitur, de his que sunt à Prelatis.* Garcia *de benefic.*

part. 9. cap. 2. num. 206.

10 Constat etiam eius fauor ex eo, quòd ne concursus seu examen omittatur, permittitur Episcopo nouos examinatores deputare, absque celebratione Synodi, si examinatores à Synodo deputati mortui sunt, aut absentes. Riccius *in praxi decis. 418. in prima edit. & resol. 355. in secunda edit.* Barbosa *in pastoralis p. 3. alleg. 60. n. 50.*

11 Prouisio enim beneficiorum, si ad Episcopum collatio spectat, debet fieri intra sex menses. *c. nulla. c. quia diuersitatem, de concess. prabend. c. licet. c. dilecto. de supplend. negl. Prelator. Clemen. vnic. eodem titulo. Rebuffus titulo de deuolutionibus.* Riccius *in praxi resolut. 184. num. 1.* Garcia *de benefic. part. 10. cap. 2. num. 1.* Barbosa *part. 3. alleg. 58. n. 1.*

12 In prouisione verò parochialium quorum collatio ad Papam, seu ad quoscumque laicos spectat, abbreviatur tempus, & fit prouisio intra quadrimestre, & præuio examine seu concursu eligit Episcopus, & personam electam Papæ significat, quod debet in hunc modum seruare iuxta constitutionem Pij V. de qua Garcia *de benefic. part. 10. cap. 2. num. 3.* Barbosa *n. 3.*

13 Et idèd abbreviatur tempus quoad laicos, & prolongatur quoad Episcopos, quia laici possunt variare nam si Episcopus non confirmauerit ab eis præsentatum, alium deputant, seu præsentant, quod Episcopus seu alius patronus Ecclesiasticus facere non possunt, nisi ius patronatus eis competat, ratione patrimonij, seu ex alia causa, dummodò laicale sit. *c. cum propier. c. dilectus. c. pastoralis. cum similibus de iure patronatus.* Lambertinus *de iure patronat. part. 2. lib. 7.* Gutierrez *de iuram. confirmator. part. 3. c. 13.* Parisius

de resignat. lib. 2. quest. 23. num. 13. Spino in speculo testam. gloss. 4. n. 73. Reginaldus in praxi fori poenitent. lib. 30. tract. 3. num. 223. Garcia part. 5. cap. 9. num. 211. Vgolinus de offic. Episcopi cap. 51. in princ. num. 5. vers. verum cum multis. Barbosa in pastorali p. 3. alleg. 73. n. 151.

14 Et hæc est ratio, quia patronus ecclesiasticus cum de ecclesia sit, & ibi semper præsumatur esse, præsumitur etiam quod bene noscit aptos, & idoneos ad præsentandum, quam laici, qui cum de rebus ac personis ecclesiasticis parum curent, facile decipiuntur circa præsentatos, & sic permittitur eis variare: non verò ecclesiasticis, qui si errant in præsentando, sua culpa & negligentia fit. Barbosa, Spina, & Lambertinus.

15 Currit enim semestrem, vel quadrimestrem à die notitiæ vacationis. c. quia diuersitatem, in fine, & ibi Gloss. de concess. præbend. & Gloss. in d. c. nulla, verbo infra sex menses, eodem titulo c. licet. cum gloss. de supplend. neglig. Prælat. Azor institut. moral. part. 2. lib. 6. cap. 26. quest. 10. Gonzales regul. 8. cancellar. gloss. 6. n. 132. Riccius in praxi resolut. 184. num. 1. & sic decisum fuisse in Rota testatur Barbosa in pastorali part. 3. alleg. 58. num. 5. & in num. 6. dicit, quod ad hoc ut in Episcopo, vel in quolibet patrono præsumatur vacationis scientia, debet considerari vacationis tempus, qualitas beneficii, longitudo ac locorum distantia. Garcia de benefico. part. 10. cap. 2. num. 31.

17 Habita verò vacationis notitia interim dum prouideretur debet Episcopus (licet ad laicos præsentatio pertineat) clericum idoneum constituere, qui in ecclesia parochiali vacante seruiat, deputata

sibi congrua sufficienti ad sustentationem. c. cum vos, de offic. ordinarij. c. quoniam. c. si vero. c. cum propter, de iure patronatus. Concil. Trident. sess. 24. de reformat. cap. 18. Lambertinus de iure patronatus lib. 2. part. 2. quest. 1. num. 29. alios refert Barbosa part. 3. allegat. 60. num. 1. Azor institut. moral. lib. 6. cap. 8. part. 7. Franciscus Leo in thesauro part. 2. cap. 18. num. 52. Riccius decis. 575. in 1. edit. & resolut. 495. num. 3. in 2. edit. idem Barbosa in part. 3. allegat. 59. num. 24. Lancellottus in templo lib. 2. cap. 5. §. 4. summ. de potent. Episcop. in spiritualibus, num. 18. Marzilla lib. 1. tit. 2. de ætate & qualitate, super cap. 18. Concil. Trident. de reform. sess. 24. Iacobus de Grassis in decis. p. 2. lib. 2. cap. 26. num. 28.

Potest Episcopus beneficia conferre tam consanguineis idoneis, quam filio legitimo, seu nepoti. c. dilecto 25. in princ. de præbend. & ibi Abbas, Peregrinus consil. 33. num. 30. tom. 1. Valençuela consil. 98. incipit quamuis priorum, num. 16. Abbas consil. 96. vol. 2. Lambertinus de iure patronatus lib. 2. part. 1. quest. 8. art. 12. num. 10. Barbosa in pastorali, part. 3. allegat. 72. num. 94. cum Rocho de Curti, Gonzales in regul. 2. cancellar. §. 4. proæm. num. 47. & 48. Menochius de præsumptionibus lib. 5. præsum. 35. num. 9.

Potest dispensare cum filio suo illegitimo, quoad minores Ordines, & beneficium simplex. Rodriguez tom. 3. de suis obras cap. 38. num. 2. Maiolus de irregul. lib. 1. cap. 12. n. 13. Suarez de censuris, tom. 5. disp. 50. sect. 5. num. 6.

Potest etiam suis familiaribus, & personis sibi gratis beneficia conferre, in gratificationem, & remunerationem seruitiorum, dummodò pactum super hoc non interuenia

ueniat: vt singulariter norauit Gloss. in c. cum essent. 12. verbo promiserat, de simonia, ibi, potest ergo licitè quilibet seruire Episcopo, vel alij, spe futuræ remunerationis, nec simonia committitur in tali spe, cum sine omni pactione & conditione seruiat: dummodò principaliter hac intentione non seruiat, nec Episcopus directè pro hoc seruitio ei prouidere in beneficio intendat. Et ibi nota Marginalis, Abbas, Felinus, Antonius de Butrio, & cæteri Scribentes, cum aliis Gonzales *vbi proxime n. 51. & 52.*

20 Non potest Episcopus suis consanguineis seu familiaribus beneficia vacantia per resignationem, nam licet beneficiorum resignationes admittere possit, Azor *institutione moralium part. 2. lib. 7. cap. 29. quest. 10.* Barbosa *in pastoralis part. 3. allegat. 69. num. 23* dummodò causa iusta sit, & resignet vnde vivere habeat, & cum non sit in fauorem tertij. Neque conferantur resignatorum consanguineis seu familiaribus, aut consanguineis seu familiaribus Episcopi admittentis, sub pœna suspensionis à collatione, electione, institutione ve beneficiorum, donec absoluantur à Papa, licet se ignorasse has pœnas dicant; colligitur ex motu proprio Pij V. Gutierrez *consil. 42. per totum, præcipuè num. 9.* Vgolinus *de offic. Episcop. §. 28. num. 5. in fine* Barbosa *suprà num. 49.* Garcia *de benefic. part. 11. cap. 3. num. 271.* Parisius *de resignat. lib. 5. quest. 6. n. 222.*

21 Sed licet resignationem in fauorem tertij admittere nequeat, poterit episcopus dimissione beneficij iam facta, sine vllò pacto aut conuentione conferre beneficium ad preces ipsius renunciantis, in quo non peccant neque Episcopus

neque renuncians, cum libera sit apud Episcopum eligendi potestas, seu conferendi, quæ nullo modo per renunciantis preces restringitur, & in motu proprio preces, pactum, seu conuentiones factæ ante renuntiationem prohibentur, non verò intercessio post interueniens, quæ nihil aut parùm operabuntur si Episcopo non placuerit. Barbosa *dict. alleg. 69. num. 50.* vbi citat Prosperum de Augustino.

Potest etiam admittere resignationem eorum qui matrimonium contrahere, seu religionem ingredi intentant: sed non debet conferre beneficium, donec solemniter profiteantur, vel matrimonium de presenti contrahant. Barbosa *n. 43. & part. 3. allegat. 99. num. 19. vsque ad 21.* Garcia *de benefic. part. 11. cap. 9. num. 12. & 13.* Rodriguez *tom. 3. de suis obras cap. 35. num. 11.*

Interim verò poterit prouidere de Capellano Ecclesiæ vacanti, & illi deputare congrua ad sustentationem: fructus verò remanentes nouitio applicari debent, quia ad eum pertinent. Rodriguez.

Non potest admittere in curia Papæ resignationes beneficiorum, licet qui resignant subditi sint. Rodriguez *suprà num. 5. c. licet Ecclesiarum, de præbend. lib. 6. & ibi Geminianus, Couarruias variar. lib. 3. cap. 20. num. 8. & 9.* Parisius *lib. 7. quest. 14. num. 23.* Barbosa *part. 3. allegat. 69. num. 22.* vbi ponit pro cautela, quòd si vult admittere resignationes, exeat à curia, & ibi admittat ac conferat, & postea redeat.

Neque potest beneficia in curia Papæ vacantia prouidere. *d. c. licet 2. de præbend. lib. 6. & ibi Geminian. & Scribent. Lara de anniuersar. & capellan. lib. 2. cap. 10. num. 12.* Rebuffus

in praxi titulo de forma mandati Apostolici, fol. mihi 732. Garcia de benefic. part. cap. 11. num. 68. Text. singularis in Clement. si duobus 1. ut lite non contestat. & ibi Cardin. Barbosa in pastorali, part. 3. allegat. 57. num. 19. Parisius de resignat. lib. 2. quest. 16. num. 18. Anastasius, Germonius de indulgiis Cardinal. §. qua sublati. n. 34. Vgolinus de offic. Episcop. cap. 50. §. 2. num. 2. Lancellottus in templo lib. 2. cap. 5. §. 4. n. 23. Cardinalis Tuschus litera E. conclus. 263. num. 8. Franciscus de Pauinis de officio Capituli sede vacante, quest. 1. secunda partis, n. 6. Gambarus de off. Legati, lib. 4. n. 612. fol. 92. Hippolytus de Marsilis in l. final. ff. de iurisd. omn. iudic. num. 8. Valençuela conf. 57. incipit pro Domino Ferdinando, n. 2. & 4.

27 Sed fallit quando beneficia curata vacant in curia, sede Papali vacante, seu antea, & tempore vacationis non inueniantur collata, quia tunc ob animarum salutem, ne animarum cura tamdiu inpendenti sit, permittitur episcopo tum conferre beneficia, siue Episcopus in propria Dicecesi sit, siue in aliena, vel in curia Papæ, c. si Apostolica sedes 35. de prebend. lib. 6. & ibi Geminianus, Lara de annuversariis lib. 2. cap. 10. num. 8. & 9. Vgolinus, Barbosa supra. Rebuffus in praxi titulo de nominatione quest. 15. num. 28. vers. secundo fallit. Gonzales in reg. cancell. §. 5. proem. num. 125. cum sequentibus, & Gloss. 24. num. 117. & 117. Paulus Æmilius decisione 86.

28 Et hæc est ratio, quia Episcopo de iure communi pertinet prouisio Ecclesiarum, & beneficiorum suæ Dicecesis, in quo habet fundatam intentionem. c. ordinarij 3. de off. ordinarij lib. 6. Diaz de Luco regul. 24. ubi ponit aliquas limitationes, & cum

29

Apostolica sedes vacat, cessant omnia impedimenta & obstacula, ac etiam reseruaciones, ex quo dirigitur beneficiorum curatorum prouisio ad ius commune, hoc est, ad Episcopum, eo quod tunc omnes menses dicuntur Ordinariorum. Gonzales in reg. 8. cancell. de mens. & alternat. §. 5. num. 46. vsque ad 50.

Et ita verum est habere intentionem fundatam de iure communi in prouisione beneficiorum de Dicecesi, quod numquam ea priuari censentur nisi expressè exprimat. c. 1. de off. Legati, lib. 6. & idè si Cardinali indultum detur ad conferenda beneficia in aliqua Dicecesi vacante, non poterit virtute talis indulti conferre beneficia, quorum prouisio ad Episcopum spectat, ne illi fiat præiudicium in his quæ sibi competunt de iure communi. Gloss. in d. c. 1. de off. Legati, lib. 6. verbo ampliori. Alexander Ludouisius, postea Papa, decis. 291. incipit, deferente, n. 7. fol. 310.

Quando Episcopus beneficium confert in quo præuentio locum habet, seu timet, quod ne Legatus, Cardinalis, Nuncius Apostolicus, seu Papa, de illo per regulam præuentiois collationem faciat, & ne sua collatio inutilis reddatur, debet facere prouisionem per instrumentum celebratum coram Notario & testibus subscriptibus ibi: nam non sufficit sola episcopi subscriptio, & sui Secretarij (si non est Notarius,) quando agitur contra prouisum Apostolicum: quia timetur ne fraus interueniat in anticipanda data. Gonzales in reg. 8. cancell. §. 3. proem. n. 147. vsque ad 172.

Non potest episcopus imponere pensionem in beneficio, ne collatio inutilis

30

31

32

inutilis reddatur. c. 1. vt Ecclesiast. beneficia sine l. 5. tit. 16. part. 1. Antonius de Padilla in l. si illud. §. si de falcidia. num. 22. ff. de legatis 2. Molina de Hispaniar. primogenit. lib. 2. cap. 4. num. 21.

33 Neque potest dispensare cum minore decimum tertium annum non habente, ad obtinendum beneficiū simplex, requiritur enim quòd decimum quartum annum attingat, licet non sit impletus. Henriquez in summ. lib. 10. cap. 19. §. 2. Riccius in collatione ad decis. part. 4. collat. 860. & in praxi fori Ecclesiast. resolut. 325. num. 3. Azor instit. moralium part. 2. lib. 6. cap. 5. quæst. 7. in fine. Barbosa in pastorali, part. 3. allegat. 60. num. 75. cum sequenti. Gonzales in regula 8. cancellar. gloss. 5. in princ. num. 90. multos citat ipse Barbosa in remiss. ad c. 6. Concil. sess. 23. de reform. num. 1. fol. 63.

34 Potest conferre Dignitatem, seu Canonicatum Ecclesiæ collegiatæ habentibus decimum septimum annum. Riccius in praxi decis. 735. in 1. edition. & resolut. 512. in secunda, num. 3. Barbosa in pastor. part. 3. alleg. 60. num. 66.

35 Ad canonicatum seu dignitatem in Ecclesia cathedrali requiritur habere vigesimum secundum annum, in quo non dispensat episcopus. Emanuel Sa verbo beneficium, num. 31. Azor institut. moral. part. 2. lib. 2. cap. 5. quæst. 3. ante finem. Barbosa ubi proxime.

36 Non potest dispensare cum filiis Sacerdotum, vt ea beneficia immediatè obtineant, quæ patres habuerunt, vel in illa ecclesia. c. presentium, & ibi Gloss. verbo patriaris. c. conquarente. c. ex tua nobis. c. quoniam. c. ad extirpandas. c. Michael. c. cum decorem. c. ad abolendam. c. dilectus, de filiis Presbyteror. Mandosius signatur.

gratia, titulo de disp. ad beneficia in Ecclesia in qua Pater. Barbosa p. 3. allegat. 65. n. 30. fol. 342.

37 Non potest dispensare cum Parocho, ad hoc vt se absentare possit vltra bimestre, etiamsi interueniat causa studiorum, vel legendi cathedram, licet alius idoneus non inueniatur, vel exercendi officium Inquisitoris, vel Collectoris Apostolici, vt Congregatio declarauit anno de 1590. die 22. Februarij, super c. 1. Concil. de reformat. sess. 6. Argumento textus in c. 1. de off. Vicarij. Barbosa in remiss. ad c. 1. sess. 23. de reformat. num. 3. vsque ad 5. alios citans, & in pastorali part. 3. cap. 2. num. 81. Leo in thesauro part. 3. cap. 2. num. 9. cum sequentibus. Riccius in praxi decis. 364. num. 2. & decis. 502. Gonzales in regula 8. cancellar. gloss. 6. num. 251. & 254. & 265. & 266.

38 Et quando procedit aduersus Parochos non residentes, tenetur seruare eadem temporum interualla, quæ contra episcopos non residentes Concil. Trident. statuit. Garcia num. 32. & Barbosa allegat. 53. num. 104.

39 Dispensare potest Episcopus vt suæ Ecclesiæ canonici abesse possint per quatuor menses, si causa legitima adest. Barbosa in remiss. ad c. 1. sess. 23. num. 10. & ibi citat Dom. Comitolum Responsorum moralium lib. 1. quæst. 59. num. 2.

40 Requiritur licentia episcopi ad hoc, vt Canonici abesse possint per tres menses. Barbosa d. allegat. 53. num. 113. Garcia d. c. 2. num. 408.

41 Sed contrarium tenet Marzilla lib. 1. cap. 15. litera T. tit. 9. fol. 135. inquiring, non teneri requirere licentiam episcopi, sed quòd in casu quo omnes capitulares, seu maior pars canonicorum abesse velint, tunc episcopus debet declarare suum

- suum arbitrium, & deputare qui tunc debeant abesse, & qui remanere in Ecclesia pro seruitio, ne debito seruitio careat: vt Congregatio declarauit *super cap. 12. de reform. in communi sess. 24.* teste Marzila *supra.*
- 42 Relinquitur tamen Episcopi arbitrio deputare quo tempore, & hora, & de qua materia Canonice Theologalis lector sit. Barbofa in *pastorali part. 3. alleg. 56. n. 6.*
- 43 Non potest Episcopus cogere obtinentes beneficia simplicia ad exhibendum aliquod personale seruitium, quia ex antiquissima consuetudine Ecclesie non tenentur nisi ad officium recitandum, & ad inferuendum per alios ab Episcopo approbatos. Barbofa *alleg. 53. num. 179.* Garcia *de benefic. cap. 2. p. 3. num. 9.*
- 44 Non potest Episcopus in sua Ecclesia creare dignitatem Cardinalitiam sine Papae licetia. Andreas Siculus *de praestantia Card. p. 1. basil. 1. num. 25.* Tufchus *liter. C. verbo Cardinali. conclus. 95. num. 5.* Lancellottus *in templo lib. 2. cap. 1. §. 4. num. 23.* Rodeanus *part. 1. cap. 22. tit. de simonia num. 1. fol. mihi 72.*
- 45 Quas praebendas creare, & quas suprimere de consensu Capituli possit, & quando & quomodo, Barbofa cum aliis *part. 3. alleg. 67. num. 9.*
- 46 Quas donationes, & alienationes de bonis Ecclesie facere possit. Rodeanus *de rebus Ecclesia non alienandis tom. 1. per totum.* Calderinus *consil. 1. de his quae fiunt à Pralato sine consensu Capituli, fol. 30.* latè Barbofa *in pastorali part. 3. alleg. 95. per totum.* vbi alios citat: vide etiam Crescentium *in decis. Rota decis. 1. alleg. 81. tit. de iureiurando fol. mihi 62.* Mandosius *signat. grat. tit. locadi indultum, fol. 105. a. 2. & 5. & tit. 1. de donationibus.*
- Potest etiam vt Apostolica sedis delegatus, si sibi necessarium visum fuerit, ob locorum distantiam, & ob magnam longitudinem, & incommoda erigere nouas parochias, etiam contradicentibus rectoribus alterius parochiae, & assignare nouiter constitutis congruam sustentationem ex fructibus Ecclesie matricis. Concil. Trident. *de reformat. sess. 21. cap. 4. vers. in his. c. ad audientiam 1. c. tua nos. cum gloss. verbo indigenti, de Ecclesis edificand. vel reparandis. c. precipim. 16. quest. 1.* Mandosius *signatur. grat. tit. erectiones.* Azor *instituit. moral. part. 2. lib. 3. cap. 12. §. 7.* Rebuffus *in tract. de decimis. Leo in thesaur. part. 2. cap. 2. num. 68.* Riccius *in praxi decis. 554. in 1. edit. & resolut. 476. in 2. edit.* Barbofa *in pastorali part. 3. allegat. 68. num. 1.* & ibi citat Matthæum Suarez *in pract. de ordine visitandi cap. 4. num. 1.*
- Potest etiam ex legitimis causis vnire beneficia suae Diocesis, sicut vnire, de excessibus Pralator. c. exposuisti, de praebend. & dignitat. c. consultationibus. c. pastorali, de donationibus. Clementina prima. §. ad haec, de statu Monachorum. Fuscus *de visitatione lib. 2. cap. 2. num. 19.* Azor *instituit. moral. part. 2. lib. 6. cap. 28.* habetur etiam in decisionibus Rotae in nouissimis diuersor. auditor. part. 2. decis. 133. per totam, fol. 669. Federicus de Senis *quest. 111. num. 8. fol. 58.* Garcia *de benefic. part. 1. cap. 2. num. 62.* Barbofa *in pastorali part. 3. allegat. 66. num. 3.* Ioannes Baptista, Cacialupi *de vnionibus num. 22.* Thomas Zerola *in praxi verbo vnio, part. 1. & part. 2. eodem verbo.* Vgolinus *de off. Episcop. part. 2. cap. 52.*
- Potest etiam erigere Seminarium in sua Diocesi, cuius erectio valdè necessaria, vt ibi adolefcentes pie & Christianè alantur, iuxta formam

formam traditam in cap. 18. Concil. Trident. sess. 23. de reformat. Riccius in praxi decis. 489. num. 1. in prima editione & resul. 380. in 2. editione. Fuscus de visitatione lib. 1. cap. 16. num. 8. Gonzales in regula 8. cancell. gloss. 5. §. 7. num. 68. Barbosa in pastor. part. 3. alleg. 77. num. 1.

50 Sed licet ibi insinuet Concilium in cap. 18. sess. 23. debere Episcopum in erectione Seminarij procedere cum consilio duorum Canonico- rum seniorum, & grauiorum, quos

ipse elegerit, prout Spiritus sanctus suggeret, licet eorum consilium requirere teneatur; non tamen obligatur consilium eorum sequi, vt sacra Congregatio declarauit illis verbis: Episcopus tenetur explorare consilium à prædictis deputatis, non tamen tenetur eorum sequi consilium. Gonzales in regular. 8. cancellaria, glossa 46. num. 74. Barbosa supra num. 32. & in remiss. ad cap. 18. Concil. sess. 23. folio mihi 72.

F I N I S.

Deo optimo maximo honor & gloria
per sempiterna sæcula, Amen.

[Faint, illegible text visible through the paper, likely bleed-through from the reverse side.]

[Faint text, possibly 'F. W. V. 2' or similar.]

[Faint text, possibly 'Abt. 3. gion' or similar.]

INDEX